



2305/03/2021

Tom 1/2305-03-2021/

Nazwa przedsięwzięcia
inwestycyjnego:

**"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego
w ramach projektu
Rewitalizacja obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku"**

Nazwa inwestycji:

**Zagospodarowanie przestrzeni publicznej
placu nadwodnego w Nowym Porcie**

Nazwa opracowania:

I. PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Kategoria obiektów budowl.: **kat. IV** - elementy dróg publicznych

kat. XXVI – sieci

kat. VIII – inne budowle (elementy inżynierskie i elementy małej architektury)

Adres inwestycji:

Gdańsk, ul. Wyzwolenia, ul. Marynarki Polskiej, ul. Władysława IV, ul. Starowiślna

Jednostka ewidencyjna: 226101_1, M. Gdańsk

Obręb ewidencyjny: 0061, dz. nr.: 214, 240, 249, 239, 291

Obręb ewidencyjny: 0060, dz. nr.: 306/6

Inwestor:

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
ul. Żaglowa 11, 80-560 Gdańsk

Projektanci:
urbanistyka:

mgr inż. arch. Maria Krystyna Sikorska
upr. bud. w spec. arch. nr 1397/Gd/84

konstrukcja:

mgr inż. Bartosz Piotrowski
upr. bud. w spec. konstr. nr POM/0331/POOK/11

drogi:

mgr inż. Krzysztof Girszewski
upr. bud. w spec. drogowej nr POM/0069/POOD/13

oświetlenie:

mgr inż. Jerzy Kulawiak
upr. bud. w spec. elektr. nr 215/Gd/2002

sieci teletechniczne:

mgr inż. Maciej Miętki
upr. bud. w spec. telekom. nr POM/0140/PWBT/19

sieci sanitarne:

inż. Sławomir Szurman
upr. bud. w spec. sanit. nr 287/Gd/2002

gaz:

inż. Ryszard Dagil
upr. bud. w spec. instal. nr 6330/Gd/94

Sprawdzający:
urbanistyka:

mgr inż. arch. Hanna Kleszczewska
upr. bud. w spec. arch. nr 377/68

drogi:

mgr inż. Remigiusz Krzykwa
upr. bud. w spec. drogowej nr POM/0115/POOD/15

konstrukcja:

inż. Antoni Gronek
upr. bud. w spec. konstr. nr 3423/Gd/88

oświetlenie:

mgr inż. Tomasz Kulesza
upr. bud. w spec. elektr. nr POM/0313/PWBE/18

sieci teletechniczne:

mgr inż. Radosław Markiewicz
upr. bud. w spec. inst. w zakr. sieci, instalacji i urządzeń telekom.
nr POM/0002/POOT/09

sieci sanitarne:

inż. Daniel Łogiszyniec
upr. bud. w spec. sanit. nr 68/Gd/00

gaz:

mgr inż. Adam Dagil
upr. bud. w spec. instal. nr POM/0094/PWBS/19

Gdańsk, 07 kwietnia 2023r.

1

*Spis tomów – elementów projektu budowlanego zawarty w załączniku do karty tytułowej - str. 2

Umowa nr **2305/03/2021**

**"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego
w ramach projektu
Rewitalizacja obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku"**

**Zagospodarowanie przestrzeni publicznej
placu nadwodnego w Nowym Porcie**

**ZAŁĄCZNIK
do
KARTY TYTUŁOWEJ**

Spis elementów projektu budowlanego

Nr tomu	Nazwa opracowania	Lb. egz.
1/2305-03-2021	Projekt budowlany zagospodarowania terenu	7 egz. + 1 arch.
2/2305-03-2021	Projekt architektoniczno-budowlany	7 egz. + 1 arch.
3/2305-03-2021/CZ.A	Uzgodnienia opinie i materiały wyjściowe - CZĘŚĆ A	7 egz. + 1 arch.
3/2305-03-2021/CZ.B	Uzgodnienia opinie i materiały wyjściowe - CZĘŚĆ B	7 egz. + 1 arch.

I. PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU - SPIS TREŚCI

	str.
A.OŚWIADCZENIA PROJEKTANTÓW	5
B.UZGODNIENIA MIĘDZYBRANŻOWE	6
C.CZĘŚĆ OPISOWA.....	7
1.0. Przedmiot, podstawa i zakres opracowania	7
1.1. Przedmiot i zakres opracowania	7
1.2. Podstawa opracowania	7
1.3. Cel i zakres opracowania	7
1.4. Wykaz działek objętych inwestycją.....	9
2.0. Określenie istniejącego zagospodarowania	9
3.0. Projektowana zmiana zagospodarowania	10
3.1. Projektowany układ przestrzenny	10
3.2. Projektowane obiekty i urządzenia	10
3.3. Obiekty i urządzenia do rozbiórki	11
3.4. Sposób odprowadzania ścieków	11
3.5. Układ komunikacyjny	11
3.6. Sposób dostępu do drogi publicznej	12
3.7. Sieci, urządzenie i uzbrojenie	12
3.7.1. Oświetlenie	12
3.7.2. Monitoring i sieć Wi-Fi	12
3.7.3. Sieć wodociągowa	12
3.7.4. Sieć kanalizacji deszczowej	13
3.7.5. Sieć elektroenergetyczna	13
3.7.6. Sieć teletechniczna.....	13
3.7.7. Sieć gazowa	13
3.7.8. Elementy małej architektury	13
3.7.9. Schody terenowe	15
3.7.10. Murek oporowy	15
3.7.11. Trapy drewniane	15
3.7.12. Podest drewniany	15
3.8. Ukształtowanie terenu	15
3.9. Zieleń	16
4.0. Zestawienia powierzchni	16
5.0. Informacje i dane	17
5.1. Ograniczenia wynikające z prawa miejscowego	17
5.2. Ograniczenia wynikające z uwarunkowań konserwatorskich	23
5.3. Studium architektoniczno-konserwatorskie	23
5.4. Informacje dotyczące terenów górniczych	23
5.5. Informacje o istniejących i przewidywanych zagrożeniach dla środowiska oraz higieny i zdrowia użytkowników projektowanych obiektów i ich otoczenia w zakresie zgodnym z przepisami odrębnymi	23
5.5. Inne uwarunkowania	24
6.0. Dane dotyczące warunków ochrony przeciwpożarowej	24
7.0. Informacje o obszarze oddziaływania	24
8.0. Pozostałe informacje i dane	25
8.1. Kategorie obiektów budowlanych	25
8.2. Zagadnienia bhp	25
9.0. Uwagi końcowe	26

E. CZĘŚĆ RYSUNKOWA – WYKAZ RYSUNKÓW

- | | | | |
|--|---|----------|----|
| 1. Orientacja | - | rys. O-1 | /1 |
| 2. Schemat granic stref funkcyjnych MPZP | - | rys. A-0 | /2 |

ZAGOSPODAROWANIE TERENU

- | | | |
|--|---------------------------|----|
| 3. Projekt zagospodarowania terenu - plansza zbiorcza – arkusz 1 skala 1:500 | rys. A-1/ark1 | /3 |
| 4. Projekt zagospodarowania terenu - plansza zbiorcza – arkusz 2 skala 1:500 | rys. A-1/ark2 | /4 |
| 5. Projekt zagospodarowania terenu – uzbrojenie terenu
– arkusz 1 | skala 1:500 rys. A-2/ark1 | /5 |
| 6. Projekt zagospodarowania terenu – uzbrojenie terenu
– arkusz 2 | skala 1:500 rys. A-2/ark2 | /6 |

G. PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU – OPRACOWANIA UZUPEŁNIAJĄCE

- | | |
|--|----------|
| 1. Program prac konserwatorskich | Zał. O-1 |
| 2. Opinia geotechniczna, dokumentacja badań podłoża gruntowego
oraz projekt geotechniczny | Zał. O-2 |

A.OŚWIADCZENIA PROJEKTANTÓW dot.

"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w ramach projektu Rewitalizacja obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku" Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w Nowym Porcie

I. PROJEKT BUDOWLANY ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Ja, niżej podpisany, oświadczam, że wykonałem niniejszy projekt zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

**Projektanci:
urbanistyka:**

mgr inż. arch. Maria Krystyna Sikorska
upr. bud. w spec. arch. nr 1397/Gd/84

drogi:

mgr inż. Krzysztof Girszewski
upr. bud. w spec. drogowej nr POM/0069/POOD/13

konstrukcja:

mgr inż. Bartosz Piotrowski
upr. bud. w spec. konstr. nr POM/0331/POOK/11

sieci elektryczne:

mgr inż. Jerzy Kulawiak
upr. bud. w spec. elektr. nr 215/Gd/2002

sieci teletechniczne:

mgr inż. Maciej Miętki
upr. bud. w spec. telekom. nr POM/0140/PWBT/19

sieci sanitarne:

inż. Sławomir Szurman
upr. bud. w spec. sanit. nr 287/Gd/2002

gaz:

inż. Ryszard Dagil
upr. bud. w spec. instal. nr 6330/Gd/94

**Sprawdzający:
urbanistyka:**

mgr inż. arch. Hanna Kleszczewska
upr. bud. w spec. arch. nr 377/68

drogi:

mgr inż. Remigiusz Krzykwa
upr. bud. w spec. drogowej nr POM/0115/POOD/15

konstrukcja:

inż. Antoni Gronek
upr. bud. w spec. konstr. nr 3423/Gd/88

sieci elektryczne:

mgr inż. Tomasz Kulesza
upr. bud. w spec. elektr. nr POM/0313/PWBE/18

sieci teletechniczne:

mgr inż. Radosław Markiewicz
upr. bud. w spec. inst. w zakr. sieci, instalacji i urządzeń telekom.
nr POM/0002/POOT/09

sieci sanitarne:

inż. Daniel Łogiszyniec
upr. bud. w spec. sanit. nr 68/Gd/00

gaz:

mgr inż. Adam Dagil
upr. bud. w spec. instal. nr POM/0094/PWBS/19

B. UZGODNIENIA MIĘDZYBRANŻOWE

dot.

"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w ramach projektu
Rewitalizacja obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku"

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w Nowym Porcie

I. PROJEKT BUDOWLANY ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Branża	Imię i nazwisko	Podpis
Zespół projektowy:		
zagospodarowanie terenu:	mgr inż. arch. Maria Krystyna Sikorska upr. bud. w spec. arch. nr 1397/Gd/84	
drogi:	mgr inż. Krzysztof Girszewski upr. bud. w spec. drogowej nr POM/0069/POOD/13	
konstrukcja:	mgr inż. Bartosz Piotrowski upr. bud. w spec. konstr. nr POM/0331/POOK/11	
sieci elektryczne:	inż. Jerzy Kulawiak upr. bud. w spec. elektr. nr 215/Gd/2002	
sieci teletechniczne:	mgr inż. Maciej Miętki upr. bud. w spec. telekom. nr POM/0140/PWBT/19	
sieci sanitarne:	inż. Sławomir Szurman upr. bud. w spec. sanit. nr 287/Gd/2002	
gaz:	inż. Ryszard Dagil upr. bud. w spec. instal. nr 6330/Gd/94	
Zespół sprawdzający:		
zagospodarowanie terenu:	mgr inż. arch. Hanna Kleszczewska upr. bud. w spec. arch. nr 377/68	
drogi:	mgr. inż. Remigiusz Krzykwa upr. bud. w spec. drogowej nr POM/0115/POOD/15	
konstrukcja:	inż. Antoni Gronek upr. bud. w spec. konstr. nr 3423/Gd/88	
sieci sanitarne:	inż. Daniel Łogiszyniec upr. bud. w spec. sanit. nr 68/Gd/00	
sieci teletechniczne:	mgr inż. Radosław Markiewicz upr. bud. w spec. telekom. nr POM/0002/POOT/09	
gaz:	mgr inż. Adam Dagil upr. bud. w spec. instal. nr POM/0094/PWBS/19	

C. PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU - część opisowa

1.0. Przedmiot, podstawa i zakres opracowania

1.1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest projekt zagospodarowania przestrzeni publicznej Placu Nadwodnego w ramach Rewitalizacji obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku.

Inspiracją do niniejszego opracowania był projekt koncepcyjny autorstwa zespołu: Tomasz Japa, Maria Kępka, Zofia Zuchowicz, Anna Dubois* wyłoniony w konkursie, zorganizowany przez Biuro Rozwoju Gdańska. W toku prac nad niniejszym projektem wstępnym, założenia wybranej pracy konkursowej znacząco uległy zmianie, w wyniku uzgodnień z organami.

Projekt wykonywany jest na zlecenie Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska, ul. Żaglowa 11, 80-560 Gdańsk.

1.2. Podstawa opracowania

- 1) Umowa z Inwestorem Nr 2305/03/2021
- 2) Zakres opracowania określony przez Zamawiającego w SIWZ.
- 3) Wybrana praca konkursowa
- 4) Wytyczne Pomorskiego Konserwatora Zabytków
- 5) Wstępne wytyczne organów
- 6) Ustalenia z porad roboczych
- 7) Opinie studyjne udostępnione do wglądu przez Zamawiającego
 - 7.1) „Gdańskie przestrzenie lokalne Nowy Port (Plac Wałowy) Stare Przedmieście”; autor: Biuro Rozwoju Miasta Gdańska, Agnieszka Różga, Anna Fikus-Wójcik
 - 7.2) Gminny Program Rewitalizacji - Uchwała Rady Miasta Gdańska nr XXXVIII/1012/17 z dn. 25 kwietnia 2017r.
 - 7.3) Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2023- Analizy, Biuro Rozwoju Gdańska
- 8) Inwentaryzacja
- 9) Podkład sytuacyjno-wysokościowy zlecony przez Jednostkę Projektową
- 10) Program prac konserwatorskich autorstwa dr Ewy Jachnickiej (Zał. O-2)

1.3. Cel i zakres opracowania

Celem opracowania jest zagospodarowanie przestrzeni publicznej tzw. Placu Nadwodnego, zlokalizowanego nad brzegiem Martwej Wisły u ujścia do Bałtyku. Zakres opracowania obejmuje teren tego placu, stanowiącego lokalną przestrzeń publiczną. Plac Nadwodny pełnił dawniej funkcję dojazdu do przystani promowej promu na Martwej Wiśle, stanowiącego połączenie wodne dzielnic Gdańska, Nowego Portu z Przeróbką. Od roku 2016r. (tj. po 41 latach) prom przestał działać. Teren placu obecnie pełni funkcję pętli autobusowej dla dwóch linii autobusowych nr 148 i 283 oraz funkcję ogólnodostępnego parkingu. Teren placu jest nieuporządkowany, bez czytelnie wyodrębnionych ciągów pieszych i ciągów komunikacyjnych oraz sprawiający wrażenie chaosu przestrzennego.

W zakresie uwarunkowań historycznych, teren placu położony jest częściowo w granicy dawnego cmentarza ewangelickiego (część zachodnia placu). Od strony północnej plac graniczy z terenami dawnego Szańca Zachodniego Twierdzy Wisłoujście. Z terenu placu rozciąga się wspaniały widok na Szaniec Wschodni i Twierdzę Wisłoujście, zlokalizowaną po przeciwnej stronie rzeki.

Teren Placu Nadwodnego przecinają relikty zachowanych XIX-wiecznych torów kolejowych biegnących do dawnych magazynów na terenie Szańca Zachodniego Twierdzy Wisłoujście.

Projektem objęty jest teren wyznaczony granicami opracowania: od strony wschodniej nabrzeżem Martwej Wisły i nabrzeżem przystani promowej. Od strony zachodniej teren graniczy z dawnym cmentarzem ewangelickim, obecnie parkiem (w granicy opracowania znajduje się część terenu dawnego cmentarza). Od strony południowej teren graniczy z XIX w. zabudową Nowego Portu (granica opracowania przebiega wzdłuż pasa drogowego ul. Wyzwolenia - fragment ulicy zawarty jest w granicach opracowania). Od strony północnej teren sąsiaduje z terenem dawnego Szańca Zachodniego Twierdzy Wisłoujście przekształconego w XIX na nabrzeże portowe.

Dla potrzeb projektowych, BRG ogłosiło konkurs na koncepcję zagospodarowania terenu. Wygraną pracę konkursową opracował zespół: Tomasz Japa, Maria Kępka, Zofia Zuchowicz, Anna Dubois¹.

Wybrany w drodze konkursu projekt koncepcyjny stanowił wytyczne ogólne do opracowania niniejszego projektu budowlanego. Praca konkursowa uległa przekształceniu w wyniku uzgodnień z organami i instytucjami zatwierdzającymi projekt (m.in. PWKZ, GZDiZ, BRG).

W wyniku uzgodnień roboczych wykonano niniejszy projekt budowlany.

1) W skład opracowania wchodzi:

- reorganizacja pętli autobusowej
- przedłużenie osi ul. Władysława IV wyłącznie w formie ciągu pieszego
- wycofanie ruchu kołowego na obrzeżu placu w celu uzyskania ciągłej, wyłącznie pieszej przestrzeni (z dopuszczeniem przejazdu dla służb technicznych ratowniczych),
- zachowanie istniejącego ruchu pojazdów ciężarowych na przedłużeniu ul. Wyzwolenia w kierunku ul. Starowiśnej do portu
- uczytelnienie historycznego układu ulic
- uczytelnienie granic dawnego cmentarza ewangelickiego
- oświetlenie terenu wraz z monitoringiem wizyjnym
- wyposażenie terenu w elementy małej architektury (m.in. ławki, leżaki, kosze na śmieci, stojaki rowerowe, ławy-bale drewniane, tablice informacyjne itp.).
- przebudowa infrastruktury technicznej.

2) Opracowania projektowe wykonane zostały w fazie koncepcji, projektu budowlanego, projektów technicznych, przedmiarów robót, kosztorysów inwestorskich i specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót, a także wymaganych opracowań wyjściowych: mapa do celów projektowych, badania geologiczne, program prac konserwatorskich.

3) Zagospodarowanie terenu należało powiązać z inwestycją rozbudowy Nabrzeża Zbożowego w Porcie Gdańskim wg. projektu autorstwa pracowni projektowej WUPROHYD Sp. z o.o. 81-456 Gdynia, ul. Kopernika 78. Projekt został nam udostępniony przez Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. ul. Zamknięta 18, 80-955 Gdańsk

4) Zagospodarowanie terenu należało powiązać z inwestycją modernizacji ulicy Starowiśnej w Gdańsku, autorstwa Jednostki Projektowej MAXPROJEKT ul. Świętopelka 28, 81-524 Gdynia.

1. Jednostka projektowa zwróciła się Organizatora konkursu o przekazania autorom zwycięskiej pracy konkursowej informacji i zapytania o wyrażenie zgody na wykorzystanie projektu ich autorstwa w rozumieniu przepisów Kodeksu Etyki Zawodowej Architektów, ponieważ jednostka projektowa nie dysponowała danymi korespondencyjnymi autorów pracy konkursowej.

1.4. Wykaz działek objętych inwestycją

L.p.	Jedn. ewid.	Obręb	Dz. nr	Własność
1	2	3	4	5
1.	226101_1, M.Gdańsk	0061	214 (dr)	Skarb Państwa
2.	226101_1, M.Gdańsk	0061	240 (dr)	Własność: Skarb Państwa.
3.	226101_1, M.Gdańsk	0061	249	Gmina Miasta Gdańska Ul. Nowe Ogrody, 8/12, 80-803 Gdańsk
4.	226101_1, M.Gdańsk	0061	239 (Bp)	Własność: Skarb Państwa. Gospodarowanie zasobem nieruchomości: Prezydent Miasta Gdańska
5.	226101_1, M.Gdańsk	0061	291 (dr)	Własność: Skarb Państwa. Gospodarowanie zasobem nieruchomości: Prezydent Miasta Gdańska
6.	226101_1, M.Gdańsk	0060	306/6 (dr)	Własność: Skarb Państwa. Gospodarowanie zasobem nieruchomości: Prezydent Miasta Gdańska

2.0. Określenie istniejącego zagospodarowania

Teren opracowania obejmuje lokalną przestrzeń publiczną placu przy byłej przestrzeni promowej, zlokalizowanej przy ujściu Martwej Wisły. Plac jest utwardzony o nawierzchni asfaltowej.

Od południowego zachodu teren ograniczony jest ulicami Wyzwolenia i Starowiślną. Południowo-wschodnią granicę stanowi nabrzeże kanału Martwej Wisły z przyczółkiem dawnej przystani promowej. Północno-wschodnią granicę przeprowadzono wzdłuż terenów zieleni dawnego Szańca Zachodniego. Obecnie przeprawa promowa nie funkcjonuje od czasu wybudowania tunelu pod Martwą Wisłą. Dok wraz z jego infrastrukturą zabezpieczony jest szlabanem oraz stalową, ażurową balustradą pomalowaną w kolorach czerwonym i białym.

Na części terenu dawnego cmentarza ewangelickiego znajduje się układ drogowy pełniący również funkcję pętli autobusowej obsługującej linie autobusowe nr 148 i 283. Pozostały teren dawnego cmentarza ewangelickiego jest uporządkowany, obsadzony trawą, zielenią niską i starodrzewem. Wzdłuż ul. Władysława IV zachował się fragment dawnego ogrodzenia cmentarza – betonowy cokół. Na terenie placu przed basenem portowym znajdują się inst. tory kolejowe, których ślad kończy się na wysokości basenu portowego.

W części południowo-wschodniej znajduje się bulwar nadwodny z murami klinkierowymi i ławkami. Całość terenu jest oświetlona.

3.0. Projektowane zmiany zagospodarowania

3.1. Projektowany układ przestrzenny

Ponieważ teren istniejącego Placu jest terenem utwardzonym, mocno zdewastowanym, sprawiającym wrażenie nieciekawego poprzemysłowego terenu, założeniem władz miasta była chęć nadania temu miejscu charakteru przyjaznej rekreacyjnej przestrzeni miejskiej. W tym celu postanowiono rozebrać istniejącą nawierzchnię i wprowadzić dużo zieleni ozdobnej niskiej, aby nie przesłaniać widoku na Twierdzę Wisłoujście, zlokalizowaną po przeciwnej stronie Martwej Wisły. Projektowana zieleń poprzecinana jest utwardzonymi ciągami pieszo-jezdnymi o nawierzchniach: żwirowej, z kostki kamiennej, trylinki oraz z elementami ażurowej nawierzchni drewnianej „podłogi” wtopionej w projektowane zielone „kwartały - pokoje” o zróżnicowanych geometrycznych kształtach.

3.2. Projektowane obiekty i urządzenia

Projektuje się n/w obiekty i urządzenia:

- odtworzenie historycznej granicy cmentarza ewangelickiego z płytki kamiennej w kolorze szarym;
- demontaż i odtworzenie śladu torowiska z kostki kamiennej w kolorze grafitowym;
- remont i przebudowa jezdni ul. Wyzwolenia i ul. Staorowiślnej o nawierzchni z kostki kamiennej łupanej 15/17 w odcieniu czerwonym;
- budowę sugerowanych przejść dla pieszych o nawierzchni z kostki kamiennej ciętej płomieniowanej 15x15 w odcieniu czerwonym;
- remont jezdni Władysława IV i budowa pętli autobusowej o nawierzchni z kostki kamiennej łupanej w 15/15 w odcieniu szarym - jezdni pętli autobusowej na przedłużeniu ul. Władysława IV o nawierzchni z kostki kamiennej ciętej płomieniowanej w odcieniu szarym;
- remont zjazdu w ciąg pieszo-jezdny ul. Długosza z kostki kamiennej ciętej i płomieniowanej 10x10 w kolorze szarym;
- budowę placu o nawierzchni z kostki kamiennej ciętej i płomieniowanej 10x10 w kolorze szarym;
- remont nawierzchni bulwaru z kostki betonowej z powierzchnią płukaną w kolorze jasnoszarym;
- budowę i przebudowę chodników o nawierzchni z płytek betonowych 20x20 cm o powierzchni płukanej z infułami układanych w karo w odcieniu szarym;
- budowę ścieżek parkowych na terenie cmentarza o nawierzchni mineralnej;
- odtworzenie istniejących nawierzchni utwardzonych i zielnych w wyniku budowy infrastruktury podziemnej;
- oznaczenie ciągów pieszych płytkami ostrzegawczymi betonowymi w kolorze białym
- budowę trapów i podestów drewnianych;
- budowę schodów na teren nabrzeża z bloków betonowych z najazdami dla wózków i poręczami;
- renowację podmurówki betonowej - pozostałości po ogrodzeniu cmentarza;
- budowę i przebudowę barier ochronnych;
- rozbiorke istn. murka z cegły klinkierowej i budowę murka oporowego nabrzeża z betonu architektonicznego;
- wymianę istn. zapory betonowej zabezpieczającej wjazd na platformę przeprawy promowej;
- montaż elementów małej architektury (m.in. ławki, bale drewniane, leżaki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, tablice informacyjne);
- demontaż istniejącego oświetlenia i budowę nowego oświetlenia ulicznego w formie latarni stylizowanych oraz niskich słupków oświetleniowych;
- montaż defibrylatora;
- maskowanie szafek energetycznych i teletechnicznych- kratka porośnięta pnączem;
- przebudowę i budowę kanalizacji deszczowej - wody opadowe z jezdni i pętli autobusowej odprowadzane będą do kanalizacji deszczowej; z ciągów pieszych i placu wody opadowe będą kierowane na tereny zielone w celu nawadniania zieleni, ewentualne nadmiary wody deszczowej przekierowane będą do kanalizacji deszczowej;
- przebudowę i budowę sieci wodociągowej;
- przebudowę i budowę sieci gazowej;
- przebudowę i budowę sieci elektroenergetycznej;

- przebudowę i budowę sieci teletechnicznej, monitoringu terenu i budowę kanału technologicznego;

3.3. Obiekty i urządzenia do rozbiórki

Dla potrzeb projektu należy rozebrać n/w elementy i obiekty przemysłowe:

- istniejące nawierzchnie utwardzone asfaltowe – ok. 5500,0 m²
- istniejące nawierzchnie utwardzone z płytek betonowych – 1810,0 m²
- istniejące nawierzchnie utwardzone z kostki betonowej – 338,0 m²
- istniejące nawierzchnie utwardzone z płyt betonowych ażurowych – ok. 548,0 m²
- usunięcie betonowych obrzeży klombu kolidującego z pętlą autobusową – ok. 20,0 mb
- demontaż. istn. torowiska – ok. 62,0 mb
- istniejący murek oporowy z cegły klinkierowej – 315,0 mb
- istniejąca wiata przystankowa – 1 szt.
- istniejąca ławki – 6 szt.
- istniejące kosze na śmieci – 3 szt.
- barierki nabrzeża – 49,5 mb
- demontaż sieci oświetleniowej – ok. 298,0 mb
- demontaż sieci wodociągowej – ok. 355,0 mb
- demontaż sieci teletechnicznej – ok. 252 mb
- demontaż sieci kanalizacji deszczowej – ok. 50,0 mb
- demontaż sieci gazowej – ok. 125,0 mb

3.4. Sposób odprowadzenia ścieków

Zakres opracowania nie obejmuje projektu odprowadzenia ścieków.

3.5. Projektowany układ komunikacyjny

Projektowany układ komunikacyjny ma celu stworzenie przestrzeni z priorytetem dla pieszych. Obszar komunikacyjny w rejonie placu w ciągu ulicy Wyzwolenia, projektuje się jako wyniesiony, aby zapewnić komfort poruszania się dla wszystkich uczestników ruchu.

Zgodnie z zaleceniami PWKZ, plac miejski projektuje się z kostki kamiennej, a przestrzeń wokół basenu portowego z trylinki. Nawierzchnie ulic nawiązują do zrewitalizowanych ul. Wolności i Rybołowców, gdzie zastosowano bruk kamienny w odcieniu czerwonym.

Pętla autobusowa zgodnie z wytycznymi ZTM została zorganizowana w sąsiedztwie istniejącej zajezdni tramwajowej. Przewidziano na niej 4 miejsca postojowe dla autobusów miejskich.

Dostęp do projektowanej drogi serwisowej Nabrzeża Zbożowego, wg. odrębnego opracowania, odbywać się będzie poprzez teren placu dla pieszych, dzięki wzmocnionej podbudowie.

Wyróżnia się n/w nawierzchnie:

- 1) **Plac, ulica Władysława IV w formie ciągu pieszego** - plac o nawierzchni z kostki kamiennej, ciętej i płomieniowanej 10x10 w kolorze jasnoszarym.
- 2) **Historyczna granica dawnego cmentarza ewangelickiego** – płytka kamienna z wytłoczoną informacją tekstową w rejonach ciągów pieszych lub w formie niskiego żywopłotu strzyżonego.
- 3) **Jezdnia ul. Wyzwolenia i Starowiślnej** – nawierzchnia z kostki kamiennej łupanej 15x17 cm w odcieniu czerwonym

- 4) **Sugerowane przejścia dla pieszych w ul. Wyzwolenia** - nawierzchnia z kostki kamiennej płomieniowanej 15/15 cm w odcieniu czerwonym
- 5) **Jezdnia ul. Władysława IV i pętla autobusowa** - nawierzchni z kostki kamiennej łupanej 15/15 w odcieniu szarym.
- 6) **Sugerowane przejście dla pieszych i ciąg pieszo-jezdny w ul. Długosza** - nawierzchnia z kostki kamiennej ciętej i płomieniowanej 15/15 w odcieniu szarym.
- 7) **Chodniki** – nawierzchnia z płytek betonowych 20x20 o powierzchni płukanej z infułami, układanymi w karo w odcieniu szarym,
- 8) **Trapy drewniane** – nawiązujące do nadwodnego charakteru z desek tarasowych z jesionu termowanego.
- 9) **Bulwar nad wodą na południowo-wschodnim nabrzeżu** - kostka betonowa z powierzchnią płukaną w kolorze jasnoszarym - jak projektowane wg. odrębnego opracowania nawierzchnia nabrzeża zbożowego wg. pracowni projektowej WUPROHYS Sp. z o.o., 81-456 Gdynia, ul. Kopernika 78.
- 10) **Ciąg pieszy wokół basenu portowego** – nawierzchnia z trylinki zgodnie z zaleceniem PWKZ.
- 11) **Schody terenowe** prowadzące z placu na bulwar nabrzeża z bloków betonowych w kolorze jasnoszarym.
- 12) **Ścieżka parkowa na terenie dawnego cmentarza** o nawierzchni mineralnej.

3.6. Sposób dostępu do drogi publicznej

W granicy opracowania zlokalizowana jest, od strony południowej, droga gminna ul. Wyzwolenia, która podlega częściowej przebudowie.

Od strony północnej teren łączy się z drogą gminną ul. Władysława IV.

3.7. Sieci, urządzenia i uzbrojenie terenu

3.7.1. Oświetlenie

- 1) Wzdłuż ul. Władysława IV i Starowiślniej, wokół pętli autobusowej oraz wzdłuż głównych ciągów projektuje się latarnia wysokie stylizowane. Wzór lampy wg. załącznika.
- 2) Wokół basenu portowego, placu oraz wzdłuż ścieżki żwirowej na terenie dawnego cmentarza projektuje się oświetlenie w formie niskich punktów świetlnych. Wzór słupków oświetleniowych wg. załącznika. (patrz Cz. II – Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.2. Monitoring

Na latarniach projektuje się lokalizacje kamer monitoringu wizyjnego na wysokości 4,5m (patrz Cz. II – Projekt architektoniczno-budowlany).
Monitoring wizyjny wraz z defibrylatorem be

3.7.3. Sieć wodociągowa

Projektuje się przebudowę i budowę sieci wodociągowej o długości:

- | | |
|--|--------------|
| - dł. sieci wodociągowej do likwidacji | – ok. 350 mb |
| - dł. sieci wodociągowej projektowanej | |
| o średnicy: | |
| – rura Dn 40 PE PN 10 | – 9,47 mb |
| – rura Dn 110 PE 100 RC PN 10 | – 23,38 mb |
| – rura Dn 160 PE PN 10 | – 3,15 mb |
| – rura Dn 225 PE PN 10 | – 201,08 mb |
| – rura Dn 315 PE PN 10 | – 86,78 mb |
| – rura Dn 250 żel. sferoid. | – 23,48 mb |
| – rura Dn 350 żel. sferoid. | – 4,88 mb |

(patrz Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.4. Sieć kanalizacji deszczowej

Z terenu objętego projektem ścieki deszczowe z powierzchni utwardzonych odprowadzane są powierzchniowo do przegłębionych terenów zielonych z zostawieniem przelewów z włączeniem do kanalizacji deszczowej. Część wód odprowadza się do kanalizacji deszczowej.

- dł. kanalizacji deszczowej do likwidacji - ok. 50 mb
- dł. kanalizacji deszczowej projektowanej
o średnicy: Ø315 mm - 88,48 mb
Ø200 mm - 182,80 mb

(patrz Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.5. Sieć elektroenergetyczna oświetleniowa

Projektuje się przebudowę oraz budowę sieci elektroenergetycznej oświetleniowej o długości:

- dł. sieci elektroenergetycznej do likwidacji - ok. 301,0 mb
- dł. sieci elektroenergetycznej projektowanej - 1965 mb

(patrz Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.6. Sieć elektroenergetyczna

Projektuje się przebudowę oraz budowę sieci elektroenergetycznej o łącznej długości:

- dł. sieci elektroenergetycznej do likwidacji - ok. 235,5 mb
- dł. sieci elektroenergetycznej projektowanej - 369,0 mb

(patrz Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.7. Sieć elektroenergetyczna zasilająca

Projektuje się budowę sieci zasilającej monitoring i defibrylator o długości:

- dł. sieci elektroenergetycznej projektowanej - 415,3 mb

(patrz Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.8. Sieć teletechniczna

Projektuje się przebudowę oraz budowę sieci teletechnicznej o łącznej długości:

- dł. sieci teletechnicznej do likwidacji - 407 mb
- dł. sieci teletechnicznej projektowanej - 2126 mb

(patrz Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.9. Sieć gazowa

Projektuje się przebudowę oraz budowę sieci gazowej o długości:

- dł. sieci gazowej do likwidacji - 140,0 mb
- dł. sieci gazowej projektowanej - 129,4 mb

(patrz Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.9. Elementy małej architektury

Projektuje się następujące elementy małej architektury:

1) Ławki

Wzdłuż ścieżek i głównego ciągu pieszego w ul. Władysława IV projektuje się usytuowanie ławek parkowych z oparciem i podłokietnikami.

- Liczba projektowanych ławek 21 szt.
- Typ ławki według załącznika graficznego.

2) Ławy/bale drewniane

Wokół basenu portowego, na placu oraz na bulwarze nabrzeża projektuje się ławki w formie bali drewnianych w łącznej ilości 15 szt. Typ ławy według załącznika graficznego.

3) Leżaki

Na bulwarze nabrzeża w południowo-wschodniej części opracowania projektuje się usytuowanie 8 szt. leżaków, zgrupowanych parami. Typ leżaka wg. załącznika graficznego.

4) Kosze na śmieci

Projektuje się kosze na śmieci w miejscach o potencjalnie największym ruchu przechodniów o łącznej ilości 16 szt. Typ koszy na wg. załącznika graficznego.

5) Stojaki na rowery

Projektuje się usytuowanie trzech grup stojaków zlokalizowanych w rejonie podestu (5 szt.), zejścia na bulwar nabrzeża w południowo-wschodniej części opracowania (5 szt.), oraz w rejonie pętli autobusowej (4 szt.). Typ stojaków rowerowych wg. załącznika graficznego.

6) Tablice informacyjno-edukacyjne

Projektuje się usytuowanie czterech tablic informacyjno-edukacyjnych. Typ tablicy jak w załączniku graficznym.

Lokalizacja tablic:

- w południowo-zachodnim narożniku dawnego cmentarza
 - przy szlabanie wjazdu na dawną przeprawę promową
 - na bulwarze
 - po północnej stronie opaski wokół przeprawy promowej.
- (patrz Projekt zagospodarowania terenu rys. A-1)

7) Bariierka

Wokół basenu portowego projektuje się demontaż istniejących barierek zabezpieczających nabrzeże i montaż nowych wg. wzoru stosowanego przy przebudowie Nabrzeża Zbożowego. Istniejące bariery od strony Nabrzeża zbożowego należy przestawić w celu połączenia ciągu komunikacyjnego opaski z trylinki projektowej wokół basenu z istniejącą nawierzchnią Nabrzeża Zbożowego.

Długość barierki do wymiany: 49,5 mb; długość barierki do przestawienia: 30,0 mb. Typ bariery wg. załącznika graficznego.

Uwaga!

1. Urządzenie wg. projektu jednostki projektowej WUPROHYD ul. Kopernika 78, 81-456 Gdynia dla projektu pt. "ROZBUDOWA NABRZEŻA ZBOŻOWEGO" udostępniony drogą e-mail przez Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA, ul. Zamknięta 18, 80-955 Gdańsk w dniu 5 sty 2022 08:47.

8) Wiata przystankowa

Wzdłuż ciągu pieszego w ul. Wyzwolenia, na wysokości pętli autobusowej zaplanowany został przystanek autobusowy dla pasażerów wsiadających, na którym projektuje się usytuowanie wiaty przystankowej. Typ wiaty wg. załącznika graficznego.

9) Kratka maskująca porośnięta pnączem

Dla maskowania istniejących szafek elektroenergetycznych zlokalizowanych na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego projektuje się lokalizację kratki maskującej porośniętej pnączami o łącznej długości 7,0mb.

10) Zapora betonowa blokująca wjazd na platformę przeprawy promowej

Projektuje się wymianę istn. zniszczonej zapory betonowej blokującej wjazd na platformę przeprawy promowej. Długość zapory do wymiany wynosi 8,0 mb.

3.7.9.Schody terenowe

W celu ułatwienia dojścia do istniejącego nabrzeża przewiduje się remont i budowę schodów terenowych. Schody terenowe wykonane będą z betonowych bloków schodowych i wyposażone w najazdy dla wózków. Wzdłuż schodów projektuje się poręczę.

(patrz Cz. II – Projekt architektoniczno-budowlany)

Uwaga! Dojście do nabrzeża bez barier architektonicznych znajduje się poza granicą opracowania. Przebieg istniejącego dojścia oznaczono na rysunku projektu zagospodarowania terenu.

3.7.10.Murek oporowy

Projektuje się rozebranie istniejącego murka oporowego z cegły klinkierowej oddzielającego pas drogowy od nabrzeża i budowę nowego murka oporowego z betonu architektonicznego.

(patrz Cz. II – Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.11.Trapy drewniane

W rejonie placu, który ma pełnić funkcję publicznego placu rekreacyjnego z dużą ilością terenów zielonych poprzecinanych ścieżkami pieszymi i ciągami komunikacyjnymi projektuje się małe wnętrza nawierzchni w formie drewnianych trapów. Rozróżnia się 3 grupy trapów: grupa pierwsza i druga (po południowej i północnej stronie basenu portowego) stanowi poziomą posadzkę wewnątrz. Trzecia grupa trapów zlokalizowana jest u zbiegu ciągu pieszego w ul. Władysława i ciągu stanowiącego drogę dojazdową do Nabrzeża Zbożowego. Ze względu na różnice poziomu pomiędzy ciągami komunikacyjnymi trapy projektuje się w formie niskich podestów mogących pełnić funkcje komunikacyjną lub rekreacyjno-wypoczynkową. Nawierzchnia trapów wykonana będzie z jesionu termowanego.

(patrz Cz. II – Projekt architektoniczno-budowlany)

3.7.12.Podest drewniany

W centralnej części placu projektuje się podest drewniany pełniący funkcję rekreacyjno-wypoczynkową. Ze względu na ukształtowanie terenu podest rozplanowano na 3 poziomach. Główny największy część podestu dodatkowo może pełnić funkcję niewielkiej sceny do kameralnych imprez plenerowych. Do każdej z części podestu istnieje bezpośredni dostęp z nawierzchni placu.

Nawierzchnia trapów wykonana będzie z jesionu termowanego.

(patrz Cz. II – Projekt architektoniczno-budowlany)

3.8. Ukształtowanie terenu

Istniejące ukształtowanie terenu generalnie nie ulega zmianie.

Natomiast projektem objęta jest niewielka niwelacja polegająca na odwróceniu spadku terenu od nabrzeża basenu oraz na dostosowaniu spadków z nawierzchni utwardzonych na tereny zielone (patrz Projekt architektoniczno-budowlany i projekt dróg).

3.9. Zieleni

3.9.1. Inwentaryzacja zieleni

W obszarze opracowania występują zieleni wysoka i średnia.

Na terenie objętym inwestycją głównie występuje starodrzew kształtowany w aleje wokół ciągów komunikacyjnych oraz zieleni krzewiasta. Niewielka część drzew i krzewów charakteryzuje się przypadkowym rozmieszczeniem co może sugerować, że pochodzi z samosiewu. Inwestycja położona jest częściowo na obszarze cmentarza ewangelickiego.

Ze względu na przyjęte rozwiązania projektowe, wypracowane na spotkaniach roboczych na etapie opracowywania koncepcji projektowej m.in. z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Zamawiającym tj. Dyрекcją Rozbudowy Miasta Gdańska, Biurem Rozwoju Gdańska, Zarządem Transportu Miejskiego w Gdańsku występują kolizje istniejącej zieleni z projektowanym zagospodarowaniem terenu, dlatego przewiduje się do wycinki 12 egzemplarzy drzew i krzewów. W związku z niezbędnymi wycinkami projektuje się nasadzenia zastępcze i nasadzenia uzupełniające szpalery drzew. projektowana. Istniejąca zieleni zostanie zabezpieczona na czas budowy.

Przedmiotem opracowania jest projekt zieleni obejmujący dwa zasadnicze odrębne tereny zieleni.

Pierwszy teren zieleni znajduje się w obrębie dawnego cmentarza ewangelickiego, gdzie przewiduje się nasadzenia zastępcze w ramach kompensacji przyrodniczej za drzewa przeznaczone do wycinki oraz nasadzenia uzupełniające szpalery drzew. Wykaz projektowanych nasadzeń drzew przedstawiono w tabeli poniżej.

Drugi teren przeznaczony pod nasadzenia obejmuje obszar placu nadwodnego, pełniącego wcześniej funkcję dojazdu i parkingu dawnej przeprawy promowej. Plac ten ma pełnić funkcję publicznego placu rekreacyjnego z dużą ilością terenów zielonych poprzecinanych ścieżkami pieszymi i ciągami komunikacyjnymi z małymi wnętrzami o nawierzchni w formie drewnianych trapów.

Ponieważ plac stanowi ważną ekspozycję - widoku na zabytkową Twierdzę Wisłoujście zlokalizowaną na przeciwnym brzegu Martwej Wisły, zieleni projektowana na placu nadwodnym charakteryzują niskie gabaryty tworząc kolorowy dywan "rozłożony na placu".

Gatunki użyte w projekcie zostały dobrane pod kątem wytrzymałości i odporności na zmienne warunki miejskie, w szczególności pod względem odporności na zanieczyszczenia, tolerancji co do właściwości oraz wilgotności podłoża. Ukształtowanie spadków poprzecznych nawierzchni w kierunku zieleni na terenie placu pozwoli zapewnić nawadnianie projektowanej roślinności. Nadmiary wód opadowych mogących pojawić się podczas opadów nawałnych, w miejscach których było to konieczne, zostaną przekierowane do kanalizacji deszczowej za pomocą wpustów deszczowych zamaskowanych w nasadzeniach.

4.0. Zestawienia powierzchni

- jezdnia ul. Wyzwolenia i ul. Starowiślniej o nawierzchni z kostki kamiennej łupanej 15/17 w odcieniu czerwonym - 450,5 m²
- sugerowane przejście dla pieszych o nawierzchni z kostki kamiennej ciętej i płomieniowanej w odcieniu szarym - 395,0 m²

– jezdnia ul. Wyzwolenia i ul. Starowiśnej o nawierzchni z kostki kamiennej łupanej 15/17 w odcieniu czerwonym - odcinek przejściowy	
– remont nawierzchni, dostosowanie do istniejącej nawierzchni ul. Starowiślanej	- 160,6 m ²
– rynsztok z kostki kamiennej łupanej 15/17 w odcieniu czerwonym , szer. 30cm, obniżony 1 cm	- 39,7 m ²
– jezdnia ul. Władysława IV i proj. pętla autobusowa o nawierzchni z kostki kamiennej łupanej 15/15 w odcieniu szarym	- 957,7 m ²
– sugerowane przejścia dla pieszych i ciąg pieszo-jezdny w ul. Długosza o nawierzchni z kostki kamiennej ciętej i płomieniowanej 15/15 w odcieniu szarym	- 142,2 m ²
– jezdnia proj. pętli autobusowej na przedłużeniu ul. Władysława IV o nawierzchni z kostki kamiennej ciętej i płomieniowanej 15/15 w odcieniu szarym	- 218,2 m ²
– proj. plac o nawierzchni z kostki kamiennej ciętej i płomieniowanej 10x10 w kolorze szarym	- 510,9 m ²
– proj. plac o nawierzchni z kostki kamiennej ciętej i płomieniowanej 10x10 w kolorze szarym i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy	- 965,3 m ²
– proj. remont nawierzchni bulwaru z kostki betonowej z powierzchnią płukaną w kolorze jasnoszarym i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy	- 295,5 m ²
– proj. opaska wokół basenu portowego z trylinki i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy	- 522,5 m ²
– proj. ciągi piesze o nawierzchni z płytek betonowych 20x20cm o powierzchni płukanej z infułami układanych w karo w odcieniu szarym	- 749,5 m ²
– proj. ciągi piesze o nawierzchni z płytek betonowych 20x20cm o powierzchni płukanej z infułami układanych w karo w odcieniu szarym i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy	- 24,5 m ²
– proj. ścieżki parkowe o nawierzchni mineralnej	- 515,7 m ²
– proj. ścieżki parkowe o nawierzchni mineralnej i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy	- 135,8 m ²
– proj. zabruk z kostki kamiennej łupanej 10x10 cm w kolorze szarym	- 16,2 m ²
– istniejąca nawierzchnia z płytek betonowych/kostki betonowej do odtworzenia	- 315,3 m ²
– proj. trapy drewniane	- 428,8 m ²
– proj. podest drewniany	- 51,8 m ²
– proj. murek oporowy z betonu architektonicznego	- 15,1 m ²
– proj. schody z bloków betonowych, z najazdami dla wózków	- 9,4 m ²
– historyczna granica cmentarza ewangelickiego - proj. płytka kamienna 30x30 z wytłoczoną informacją tekstową o granicy cmentarza	- 45,0 m ²
– odtworzenie śladu torowiska z kostki kamiennej 6x6cm w kolorze grafitowym	- 9,4 m ²
– proj. niskie nasadzenia ozdobne (krzewy, trawy, byliny)	- 1188,5 m ²
– proj. zatrawienia	- 3665,5 m ²
– <u>płytki integracyjne, ostrzegawcze w kolorze białym</u>	- 70,0 m ²
– Σ w granicy opracowania=	11898,6 m²

5.0. Informacje i dane:

5.1. Ograniczenia wynikające z prawa miejscowego

5.1.1. Wykaz obowiązujących planów miejscowych

Dla obszaru objętego opracowaniem obowiązują trzy plany miejscowe (patrz schemat S-1):

1. **Plan Nr 0404** uchwalony Uchwałą Rady Miasta Gdańska Nr XII/319/2003 z dnia 28 sierpnia 2003r. pt. „Nowy Port - Zachód”.
2. **Plan Nr 0405** uchwalony Uchwałą Rady Miasta Gdańska Nr XXIV/715/04 z dn. 27 maja 2004r. pt. „Nowy Port - Wschód”.
3. **Plan Nr 0413** uchwalony Uchwałą Rady Miasta Gdańska Nr XXXVII/943/21 Rady Miasta Gdańska z dn. 24 czerwca 2021r. pt. "Nowy Port rejon ulicy Wyzwolenia 41 w mieście Gdańsku"

5.1.2. Ustalenia planu 0404

Teren objęty opracowaniem mieści się w granicach stref oznaczonych n/w symbolami:

1) **001-52**

2) **002-32**

3) **003-62**

4) **004-85**

5) **042-81**

6) **043-81**

Ad.1) 001-52

- nabrzeże ogólnodostępne
- wysokość zabudowy 6 m dla zagospodarowania tymczasowego
- proc. pokrycie działki zabudową do 10% dla zagospodarowania tymczasowego
- ustala się zagospodarowanie terenu jako ogólnodostępnego bulwaru turystyczno-widokowego nad Martwą Wisłą, z utrzymaniem ciągu widokowego,
- dojazd z drogi 043-81
- woda z sieci wodociągowej
- elektryczność z sieci energetycznej nn
- ścieki do kanalizacji sanitarnej,
- odprowadzenie wód opadowych powierzchniowo lub do kanalizacji deszczowej
- teren znajduje się częściowo w strefie ochrony archeologicznej, obowiązuje nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych,
- wymóg utrzymania 20 % terenów jako biologicznie czynnych w tym przeznaczenie 10% całości terenu pod zadrzewiania
- zagospodarowanie tymczasowe w formie drobnych usług handlu, gastronomii związanej z obsługą ogólnodostępnego bulwaru turystyczno-widokowego
- wymóg kształtowania zabudowy w sposób odpowiadający ekspozycji od strony Twierdzy Wisłoujście,
- teren położony w granicach zabytkowego zespołu urbanistycznego osady portowej w Nowym Porcie, wpisanego do rejestru zabytków pod nr 846, decyzją Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie pełnej ochrony konserwatorskiej "A". Obejmuje obszar szczególnie wartościowy – do bezwzględnego zachowania; priorytet wymagań konserwatorskich.

- teren w granicach 1000m strefy ochronnej PPH "Siarkopol" obowiązującej do 2005r.
- teren położony w granicach portu Gdańskiego
- zaleca się wytworzenie obszary przywodnego tworzonego wraz z terenami 003-62, 007-62

Ad.2) 002-32

- strefa mieszana usługowo mieszkaniowa,
- funkcje wyłączone jako niepożądane - małe hurtownie, usługi generujące ruch samochodowy, obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²,
- dojazd z drogi nr 043-81
- woda z sieci wodociągowej
- elektryczność z sieci energetycznej nn i sn
- gaz z sieci gazowej
- ogrzewanie z niskoemisyjnych źródeł lokalnych
- ścieki do kanalizacji sanitarnej
- wody opadowe do kanalizacji deszczowej
- utylizacja odpadów stałych po segregacji wywóz na składowisko miejskie
- ustala się wymóg utrzymania 40% terenów jako biologicznie czynnych, w tym przeznaczenie 20% całości terenu pod zadrzewienia,
- ustala się zachowanie wartościowego drzewostanu,
- ustala się dla parkingu powyżej 10 miejsc postojowych wprowadzić zadrzewienia wg wskaźnika 1drzewo – 5 miejsc postojowych.
- dopuszcza się lokalizację stacji transformatorowej 15kV/0,4kV,
- ustala się wymóg ukształtowania zabudowy w sposób odpowiadający ekspozycji od strony Twierdzy Wisłoujście.
- teren położony w granicach zabytkowego zespołu urbanistycznego osady portowej w Nowym Porcie, wpisanego do rejestru zabytków pod nr 846, decyzją Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie pełnej ochrony konserwatorskiej "A".

W strefie obowiązuje: priorytet wymagań konserwatorskich,

- w strefie znajduje się dawny dworek Broszków przy ul. Starowiślniej 2, wpisany do rejestru zabytków decyzją konserwatorską nr 420 Wojewody Gdańskiego z dn. 30.10.1971,
- teren położony w granicach portu Gdańskiego
- teren w granicach 1000m strefy ochronnej PPH "Siarkopol" obowiązującej do 2005r.

Ad. 3) 003-62

- zielen dostępna,
- wysokość zabudowy do 9,00m
- proc. pokrycia działki zabudową do 10%
- ponadlokalna ścieżka rowerowa
- dojazd od drogi nr 042-81
- woda z sieci wodociągowej
- elektryczność z sieci energetycznej nn i sn
- utylizacja opadów stałych wywóz po składowisko miejskie po segregacji

- teren znajduje się częściowo w strefie ochrony archeologicznej, obowiązuje nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.
- ustala się wymóg utrzymania 90% terenów jako biologicznie czynnych w tym przeznaczenie 60% całości terenu pod zadrzewienia
- teren położony w granicach zabytkowego zespołu urbanistycznego osady portowej w Nowym Porcie wpisanego do rejestru zabytków woj. Gdańskiego decyzją nr 846 Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie B ochrony konserwatorskiej. Obszar podlega rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali zabudowy,
- teren położony w granicach portu Gdańskiego
- zaleca się wytworzenie parku, tworzącego wraz z terenami nr 001-52 007-62 i obszarem przyrodnym, zielone tereny rekreacyjne dzielnicy.
- teren w granicach 1000m strefy ochronnej PPH "Siarkopol" obowiązującej do 2005r.

Ad.4) 004-85

- plac przed przeprawą promową
- funkcje wyłączone jako niepożądane, obiekty handlowe o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000m²
- wysokość zabudowy do 9m
- pokrycie działki zabudową do 10%
- dojazd od drogi nr 042-81 i 043-81
- woda z sieci wodociągowej
- elektryczność z sieci energetycznej ss i sn
- ścieki do kanalizacji sanitarnej
- wody opadowe do kanalizacji deszczowej
- segregacja i wyzów odpadów stałych na składowisko miejskie
- teren znajduje się częściowo w strefie ochrony archeologicznej, obowiązuje nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.
- ustala się wymóg ukształtowania dopuszczalnej zabudowy placu w sposób odpowiadający jego ekspozycji od strony Twierdzy Wisłoujście, z utrzymaniem ciągu widokowego
- teren leży w obszarze wpisanym do rejestru zabytków woj. Gdańskiego decyzją nr 846 Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie A pełnej ochrony konserwatorskiej. oraz częściowo w strefie E ochrony ekspozycji W strefach obowiązuje: priorytet wymagań konserwatorskich, ochrona historycznego układu ulic i placów, zabezpieczenie właściwej ekspozycji na Twierdzę Wisłoujście,
- teren położony w granicach portu Gdańskiego
- teren w granicach 1000m strefy ochronnej PPH "Siarkopol" obowiązującej do 2005r.

Ad.5) 042-81

- ulica lokalna „L” ½ z pętlą autobusową, jedna jezdnia, dwa pasy ruchu obecna ul. Wyzwolenia i projektowana Nowa Starowiślna
- szerokość w liniach rozgraniczających nie mniej niż 12,0m

- teren znajduje się częściowo w strefie ochrony archeologicznej, obowiązuje nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych
- zachowanie wartościowego drzewostanu
- odprowadzenie wód opadowych do kanalizacji deszczowej
- ustala się ponadlokalną ścieżkę rowerową
- ustala się utrzymanie wyspy cmentarnej jako skweru zieleni z zachowaniem wartościowego drzewostanu
- teren leży w obszarze wpisanym do rejestru zabytków woj. Gdańskiego decyzją nr 846 Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie A pełnej ochrony konserwatorskiej oraz częściowo w strefie E. W strefie obowiązuje: priorytet wymagań konserwatorskich, ochrona historycznego układu ulic i placów, zabezpieczenie właściwej ekspozycji na Twierdź Wisłoujście
- teren położony jest w granicach Portu Gdańskiego
- teren w granicach 1000m strefy ochronnej PPH "Siarkopol" obowiązującej do 2005r.
- skrzyżowanie z drogą nr 036-82 skanalizowane - zalecana forma - wyspa centralna
- zaleca się, aby powierzchnie poza jezdniami i chodnikami stanowiły zieleń średnią i niską urządzoną.

Ad.6) 043-81

- ulica dojazdowa „D” ½, jedna jezdnia, dwa pasy ruchu obecna ul. Starowiślna
- szerokość w liniach rozgraniczających 10 m
- teren znajduje się częściowo w strefie ochrony archeologicznej, obowiązuje nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.
- teren leży w obszarze wpisanym do rejestru zabytków woj. Gdańskiego decyzją nr 846 Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie A pełnej ochrony konserwatorskiej, jak na rysunku planu. W strefie obowiązuje: priorytet wymagań konserwatorskich, ochrona historycznego układu ulic i placów, zabezpieczenie właściwej ekspozycji na Twierdź Wisłoujście,
- teren w granicach 1000m strefy ochronnej PPH "Siarkopol" obowiązującej do 2005r.
- zaleca się wytworzenie parku, tworzącego wraz z terenami nr 001-52 007-62 i obszarem przywodnym, zielone tereny rekreacyjne dzielnicy.

5.1.3.Ustalenia planu 0405

Teren objęty opracowaniem mieści się w granicach strefie oznaczonej symbolem **059-81**:

- ul. lokalna L (ul. Władysława IV)
- prędkość projektowana 40km/h
- szerokość pasa ruchu 3,0m
- 1/2 jedna jezdnia dwa pasy ruchu
- chodniki, torowisko tramwajowe w jezdni, na odcinku od ul. Wolności do ul. Oliwskiej
- teren położony w granicach obszaru wpisanego do rejestru zabytków, wszelkie prace wymagają zezwoleń zgodnie z przepisami szczególnymi,

- wszelkie prace ziemne wymagają zapewnienia nadzorów archeologicznych, na które należy uzyskać odpowiednie zezwolenie
- elementy małej architektury i elementy posadzki ulicy zgodnie z historycznym otoczeniem
 - w przypadku odkrycia historycznej nawierzchni podlega ona ochronie.
 - wody opadowe do kanalizacji deszczowej
 - zachowanie i uzupełnienie istniejącego zadrzewienia,
 - teren położony w granicach zabytkowego zespołu urbanistycznego osady portowej w Nowym Porcie, wpisanego do rejestru zabytków pod nr 846, decyzją Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie pełnej ochrony konserwatorskiej "A"
 - teren położony w granicach zabytkowego zespołu urbanistycznego osady portowej w Nowym Porcie, wpisanego do rejestru zabytków pod nr 846, decyzją Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie pełnej ochrony konserwatorskiej "B"
 - teren położony w granicach zabytkowego zespołu urbanistycznego osady portowej w Nowym Porcie, wpisanego do rejestru zabytków pod nr 846, decyzją Wojewody Gdańskiego z dn. 8.06.82, w strefie pełnej ochrony konserwatorskiej "E"
 - teren w granicach 1000m strefy ochronnej PPH "Siarkopol" obowiązującej do 2005r.
 - teren położony w granicach portu morskiego w Gdańsku, wszelkie zmiany użytkowania i zagospodarowania terenu należy uzgodnić z organem administracji morskiej właściwym dla przyległego akwenu morskiego.

5.1.3. Ustalenia planu 0413

Teren objęty opracowaniem mieści się w granicach strefie oznaczonej symbolem **003-KD81**:

- ulica lokalna - fragment ulicy Wyzwolenia
- szerokość w liniach rozgraniczających: od 8m do 9,0 m;
- powiązania z układem zewnętrznym poprzez skrzyżowanie z ulicą Marynarki Polskiej poprzez skrzyżowanie z ulicą Władysława IV
- teren objęty Ogólnomiejskim Systemem Terenów Aktywnych Biologicznie (OSTAB) - tworzący płat strukturalny OSTAB;
- miejsca do parkowania samochodów osobowych wzdłuż ul. Wyzwolenia należy lokalizować w sposób umożliwiający naturalną vegetację drzew
- wszystkie powierzchnie nieprzeznaczone dla ruchu przeznaczyć pod zieleń;
- zieleń w pasie drogowym należy realizować w sposób spełniający retencję wód opadowych;
- zakaz tymczasowego zagospodarowania;
- infrastruktura rowerowa: po jezdni na zasadach ogólnych;
- usytuowanie miejsc do parkowania samochodów osobowych: równoległe;
- tymczasowe obiekty usługowo-handlowe: dopuszcza się obiekty nie wymagające pozwolenia na budowę, związane z organizacją okazjonalnych imprez plenerowych na czas ich trwania;
- urządzenia techniczne: dopuszcza się;
- posadzki ciągów pieszych - z wyłączeniem zastosowania nawierzchni bitumicznej;

- wschodnia część planu położona w obrębie obszaru wpisanego do rejestru zabytków decyzją z dnia 08.06.1982r. pod nr 1013 (dawny nr 846) jako zabytkowy zespół urbanistyczny osady portowej w Nowym Porcie - strefa "B" - ochrony konserwatorskiej, na zasadach określonych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami
- wschodnia część terenu, o której mowa w w/w pkt objęta strefą ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych - wszelkie prace ziemne należy prowadzić na zasadach określonych przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- teren położony w granicach portu morskiego - wszelkie zmiany sposobu użytkowania i zagospodarowania należy uzgodnić z właściwym terytorialnie organem administracji morskiej;
- część terenu, jak na rysunku planu, w 50-cio metrowym pasie izolującym teren cmentarza - zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi
- teren stanowi integralną część pasa drogowego ulicy Wyzwolenia o przekroju jedna jezdnia, dwa pasy ruchu z chodnikiem;
- na odcinku pomiędzy zachodnią granicą planu a ciągiem pieszym w terenie 001-ZP62, funkcję chodnika po południowej stronie ulicy Wyzwolenia pełni ciąg pieszy w terenie 001-ZP62
- zaleca się przesadzenia drzew kolidujących z planowanym zagospodarowaniem terenu z wykorzystaniem do realizacji szpalerów drzew
- wysoki poziom wód gruntowych
- część terenu położona w obszarze zagrożonym powodzią o niskim prawdopodobieństwie wynoszącym 0,2%,
- teren planu położony w obszarze zdegradowanym, a także objęty Gminnym Programem Rewitalizacji;

5.1.4. Zgodność z ustaleniami planów

- 1) Inwestycja jest zgodna z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 2) Inwestycja wymaga uzyskania decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na realizację robót budowlanych na terenach wpisanych do rejestru zabytków.

5.2. Ograniczenia wynikające z ustaleń konserwatorskich

Obszar opracowania objęty jest n/w formami ochrony konserwatorskiej

- 1) Inwestycja zlokalizowana jest w granicach zespołu urbanistycznego osady portowej w Nowym Porcie w Gdańsku, wpisanego do rejestru zabytków pod nr 846 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dn. 08 czerwca 1982 roku - obecnie pod numerem 1013
- 2) Obszary ochrony archeologicznej - obowiązuje nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych

Dla potrzeb projektu sporządzono Program Prac Konserwatorskich - patrz Opracowanie uzupełniające O-1

5.3. Studium architektoniczno-konserwatorskie

Program prac konserwatorskich stanowi opracowanie uzupełniające - patrz załącznik O-1.

5.4. Informacja dotyczące terenów górniczych

Nie dotyczy inwestycji.

5.5. Informacja o istniejących i przewidywanych zagrożeniach dla środowiska oraz higieny i zdrowia użytkowników projektowanych obiektów ich otoczenia w zakresie zgodnym z przepisami odrębnymi

5.5.1. Wpływ na stan powietrza atmosferycznego

Zmniejszy się ze względu na ograniczenie ruchu kołowego i likwidację parkingu publicznego.

5.5.2. Wpływ na warunki akustyczne

Jak wyżej.

5.5.3. Zagrożenie sytuacjami awaryjnymi i zagrożeniami środowiska

Realizacja projektowanego przedsięwzięcia, spowoduje poprawę bezpieczeństwa ruchu pieszych i pojazdów, co w istotny sposób zminimalizuje możliwość potencjalnych sytuacji awaryjnych.

5.6. Inne uwarunkowania

Teren opracowania leży w graniach Portu Morskiego w Gdańsku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w Gdańsku od strony morza, redy i lądu.

6.0. Dane dotyczące warunków ochrony przeciwpożarowej

W związku z przebudową i budową sieci wodociągowej w pasach drogowych ul. Wyzwolenia, Starowiślniej oraz ul. Władysława IV projektuje się łącznie cztery hydranty DN80 w odległości min. 150m.

Według wymogów parametry wody w sieci wodociągowej powinny wynosić:

- ciśnienie wynosi min.:
 - statyczne 0,50 MPa
 - dynamiczne 0,30 MPa
- wydajność min. 10 dm³/sek.

7.0. Informacja o obszarze oddziaływania

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt. 9 Prawa budowlanego z dn. 7 lipca 1994r. (Dz.U.2013.1409 j.t. + zm.) w projekcie należy określić obszar oddziaływania inwestycji na tereny sąsiednie. Dla niniejszej inwestycji, w celu określenia obszaru oddziaływania, należy rozpatrzyć n/w przepisy:

- 1) Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz.69 z późn. zm.). Przepisy rozporządzenia nie odnoszą się do przedmiotu niniejszego opracowania pod względem obszaru oddziaływania.
- 2) Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014r., poz. 401).

Wprawdzie teren wpisany jest do rejestru zabytków, jednakże w tym przypadku przepisy ustawy nie wpływają na określenie obszaru oddziaływania.

- 3) Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430):

- §77 mówiący o tym, że projektowany zjazd z drogi publicznej powinien być dostosowany do wymagań bezpieczeństwa ruchu na drodze, gabarytów pojazdów dla których jest przeznaczony oraz wymagań ruchu pieszych. **Nie dotyczy.**

- §113 ust. 5 i ust. 7 mówiący o tym, że wjazdy i zjazdy na drogach klasy D i L mogą być jedno lub dwukierunkowe i nie mogą zagrażać bezpieczeństwu ruchu.
Nie dotyczy.
- 4) Ustawa o drogach publicznych z dn 21.03.1985 r. (tekst jednolity Dz.U. 2016 nr 0 poz. 1440 + zmiany):
 - art. 43 ust. 3, mówiący o tym, że odległość zabudowy od krawędzi jezdni drogi gminnej w terenie zabudowanym powinna wynosić min. 6,0 m. **Przepis ma zastosowanie.**
- 5) Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30.05.2000r. (Dz.U.2000.63.735) w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie.
 - § 84 i Rozdział 17, mówiące o tym, że do obiektu inżynierskiego powinien być zapewniony dostęp dla przeglądów i konserwacji z zachowaniem bezpieczeństwa dla osób.
Do terenu opracowania zapewniony jest dostęp z istniejących dróg publicznych.
- 6) Podsumowując, obszar oddziaływania częściowo pokrywa się z obszarem opracowania i obejmuje działki:
Obszar opracowania:
Obręb ewidencyjny: 0061, dz. nr.: 214, 240, 249, 239, 291
Obręb ewidencyjny: 0060, dz. nr.: 306/6
Działki sąsiednie:
Obręb ewidencyjny: 0061, dz. nr.: 288/2, 215/2, 303/4, 300, 238

8.0. Pozostałe informacje i dane

8.1. Kategorie budowlane obiektów projektowanych

Projektowane obiekty zalicza się do n/w kategorii obiektów budowlanych:

- kat. XXV – elementy dróg, tj. chodniki, ścieżki
- kat. XXVI – sieci
- kat. VIII – inne obiekty – elementy małej architektury

8.2. Zagadnienia bhp

1. Wszystkie roboty budowlane i montażowe wykonywać z zachowaniem obowiązujących przepisów BHP m.in.:
 - a) R.M.P. i P.S. z 26.09.97r. w spr. bhp (j.t. Dz.U.2003 nr 169 poz.1650) + zm.
 - b) R.M.I. z dn. 23.06.2003r. w sprawie informacji dot. bioz oraz planu bioz (Dz.U.2003.120.1126)
 - c) R.M.I. z dn. 06.02.2003r. w sprawie bhp podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U.2003.47.401)
 - d) R.M.G.P. i B. z dnia 27.01.1994 r. w sprawie bhp przy stosowaniu środków chemicznych (Dz. U.1994.21.73) + zm.
 - e) R.M.G.P. i B. z dn.01.10.1993 w spr. bhp przy eksploatacji, remontach i konserwacji sieci kanalizacyjnych (Dz.U.1993.96.437) + zm.
 - f) R.M.I. z dn. 30.08.2004r. w sprawie (...) rozbiórek nieużytkowanych lub niewykończonych obiektów budowlanych (Dz.U.2004.198.2043)
 - g) Rozp.R.M. z dn. 02.09.1997r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.1997.109.704) + zm.
 - h) oraz innymi nie wymienionymi a aktualnymi na dzień prowadzenia robót.
2. Wszystkie stosowane materiały budowlane, izolacyjne i malarskie oraz elementy i urządzenia muszą posiadać wymagane przepisami świadectwa, atesty

- i certyfikaty (np. ITB, zgodność z PN, ppoż., higieniczno – sanitarne, B itp.), dopuszczające je do stosowania w budownictwie, zgodnie z n/w przepisami:
- a) Ustawa z 16.04.2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U.2020.215.t.j.) + zm.
 - b) Ustawa z dnia 13.04.2016r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U.2019.544 t.j.) + zm.
 - c) Ustawa z dn. 30.08.2002 o systemie oceny zgodności (Dz.U.2019.155.t.j.) + zm
 - d) Zarządzenie Nr 114 PRM z dn. 29.07.2019r. w sprawie utworzenia międzynarodowego zespołu do spraw reformy systemów oceny zgodności i nadzoru rynku (MP.2019.728)
 - e) Uchwała Nr 33 RM z dn. 09.05.2000r. w sprawie utworzenia Krajowego Systemu Notyfikacji przepisów technicznych, norm oraz procedur oceny zgodności (MP. 2000.15.343)
 - f) Decyzja Komisji z dn. 22.07.1997 w sprawie formatu europejskiej aprobaty technicznej dla wyrobów budowlanych (Dz.U.U.E.L.1997.236.7)
 - g) oraz inne wymagane przepisy i aktualne na dzień prowadzenia robót.
3. Wszystkie stosowane, montowane urządzenia i stosowane materiały należy wykonywać i montować zgodnie z instrukcjami i zaleceniami producentów, zapewniając stosowne gwarancje.
 4. Należy dokonać próbnego montażu wszelkich urządzeń oraz elementów wyposażenia i wystroju przed zakończeniem robót wykończeniowych, w celu skorygowania detali montażowych.
 5. Należy stosować wszystkie inne, nie wymienione a aktualne przepisy i normy (w szczególności normy wymienione w załączniku 1 do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn. 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U.2019.t.j. z dn. 07.06.2019)
 6. Wykonawca przed rozpoczęciem robót winien opracować Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia.

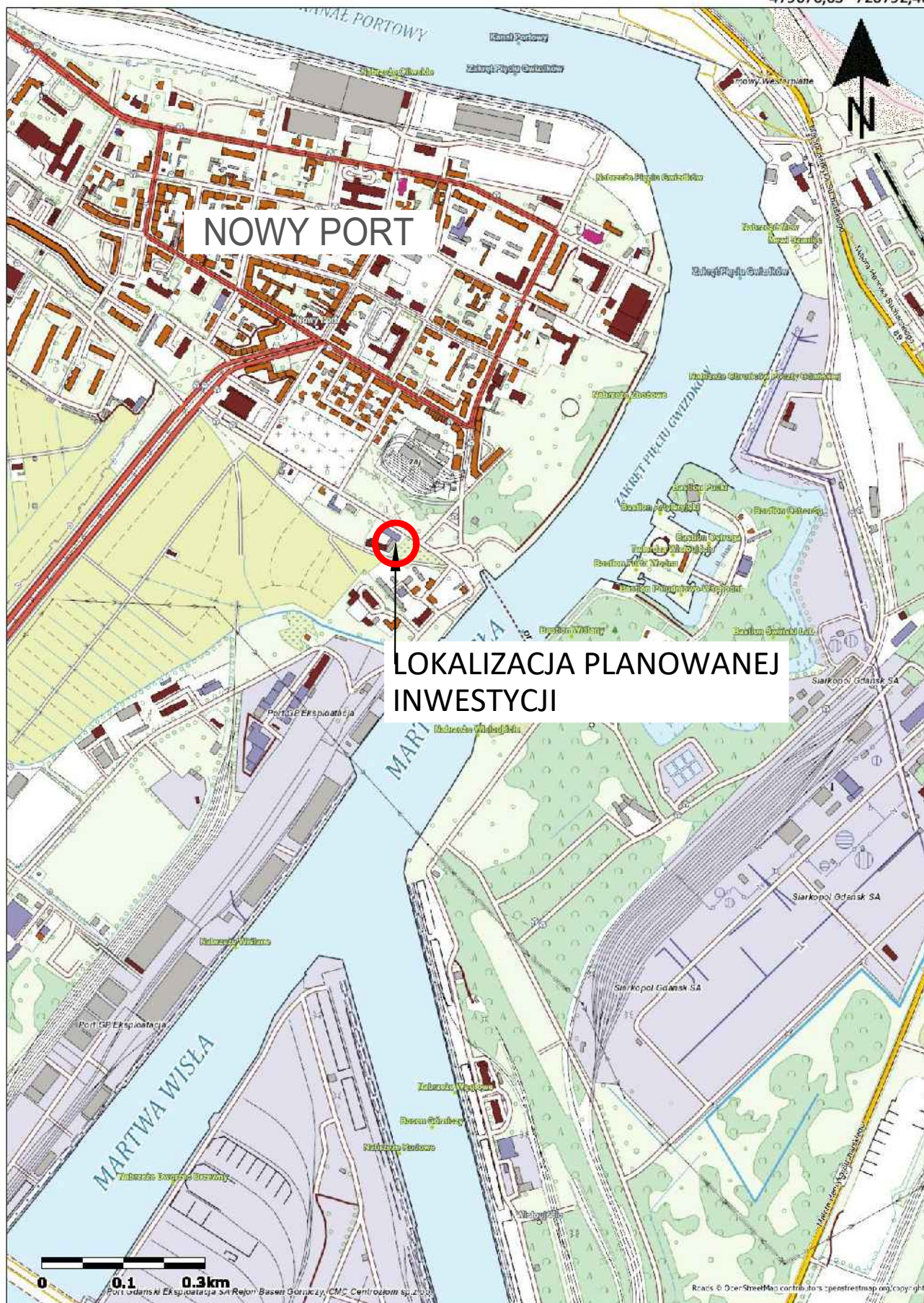
9.0.Uwagi końcowe

- Roboty budowlane, rozbiórkowe, próby i odbiory prowadzić z uwzględnieniem obowiązujących ustaw, rozporządzeń i przepisów oraz obowiązujących norm, a także warunków technicznych wykonania i odbioru robót. **Obowiązek stosowania norm dotyczy wszystkich elementów i robót budowlanych.**
- Nie można wykluczyć wystąpienia elementów budowlanych, których nie można było przewidzieć na etapie projektu. W związku z tym w procesie przygotowywania inwestycji należy wziąć pod uwagę w/w element.
- Przed przystąpieniem do robót należy skontaktować się z producentami zastosowanych w projekcie technologii budowlanych oraz urządzeń, w celu uzyskania pełnych warunków gwarancji. Dla wszelkich elementów przewidzieć montaż próbny, w celu skoordynowania elementów budowlanych.
- Dopuszcza się zastosowanie materiałów innych producentów niż wskazanych w projekcie, jednak należy zachować dla materiałów zamiennych te same lub nie gorsze parametry techniczne i właściwości, co dla projektowanych, przestrzegając rygoru wymagania aprobat i atestów dla wszystkich stosowanych materiałów i wyrobów.
- Wszelkie zmiany w dokumentacji zwalniają projektanta od odpowiedzialności i w całości przenoszą się na wykonawcę, wraz z wykonaniem dokumentacji zamiennej.
- Roboty realizować pod nadzorem inwestorskim, autorskim, bhp i ppoż.
- Wszystkie podane w projekcie wymiary należy każdorazowo zweryfikować na budowie.
- Projekt należy realizować rozpatrując łącznie - kompleksowo wszystkie branże.

- Integralną częścią dokumentacji projektowej są decyzje, uzgodnienia, warunki techniczne i materiały wyjściowe zawarte w Tomie 3/2305-03-2021/
 - Przed podjęciem działań inwestycyjnych nadzór inwestorski i wykonawcy powinni zapoznać się kompleksowo z dokumentacją i w razie wątpliwości lub niejasności dotyczących dokumentacji, należy każdorazowo zwrócić się o wyjaśnienie do autorów projektu.
 - Zakresem opracowania objęto tylko roboty niezbędne wynikające z zakresu określonego przez Inwestora.
 - Ilekroć zapis dokumentacji wskazuje znak towarowy materiału, patent lub pochodzenie, źródła lub szczególny proces, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego Wykonawcę, a które mogłyby doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych Wykonawców lub produktów, wykonawca zgodnie z art. 99 ust. 5 Prawo Zamówień Publicznych można zastosować wskazany lub równoważny inny materiał spełniający wymogi techniczne wskazanego oraz posiadający właściwości użytkowe zgodne wymogami określonymi w Polskich Normach przenoszących normy europejskie lub normach innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszących te normy (o parametrach jakościowych nie gorszych niż wskazane w dokumentacji technicznej). W przypadku braku Polskich Norm przenoszących normy europejskie lub norm innych Państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszących te normy uwzględnia się w kolejności:
 - europejskie aprobaty techniczne,
 - wspólne specyfikacje techniczne
 - normy międzynarodowe,
 - inne techniczne systemy odniesienia ustanowione przez europejskie organy normalizacyjne.
- W przypadku braku Polskich Norm przenoszących normy europejskie lub norm innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszących te normy oraz aprobat, specyfikacji, norm i systemów, o których mowa powyżej, uwzględnia się w kolejności:
- Polskie Normy,
 - polskie aprobaty techniczne,
 - polskie specyfikacje techniczne.

"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w Nowym Porcie"

479670,03 726792,48



477976,69 724411,22

ORIENTACJA
skala 1:10 000
Rys. O-1/1

MAPA DO CELÓW PROJEKTOWYCH
SKALA 1:500
Obiekt: Gdańsk, ul. Wyzwolenia dz. 291, 306/6,
312/3, 380/2

Identyfikator i nazwa jednostki ewidencyjnej: 226101_1, Gdańsk
Identyfikator i nazwa obrębu ewidencyjnego: 226101_1.0060, 0061
Nr sekcji: 6.221.26.02.2.2, 6.221.26.03.1.1; -1.2 -1.4, 6.222.26.23.3.3
Identyfikator pracy geodezyjnej: WG-III.6640.1.4889.2021
Układ współrzędnych prostokątnych płaskich: 2000 strefa 6
Geodezyjny układ odniesienia: Konstata 86 bis
Mapa jest aktualna pod względem sytuacji, wysokości, ukształtu
podz.terenu i ewidencji gruntów - na dzień: 18.10.2021r.
Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu, który wykonał prace geodezyjne
lub kartograficzne:

Usługi Geodezyjne
MARCIN ŚWIĄDER
80-180 Gdańsk
ul. Orłąt Lwowskich 74
REGON 220788644 NIP 7441069993
tel. 607 403 507 e-mail mswiader1@o2.pl

Imię i nazwisko, numer świadectwa nadania uprawnień kierownika prac
geodezyjnych:

Marcin Świąder
Geodeta Prawny
15.11.142 401/007

Oznaczenie granic obszaru, który był przedmiotem aktualizacji

Uwaga!
Nie wykluć się istnienia w terenie innych, nie wykazanych na niniejszej
mapie urządzeń podziemnych, które nie były zgłoszone do inwentaryzacji,
lub o których brak jest informacji w instytucjach branżowych.
Szczegółowość gruntów nie badano.
W granicach opracowania występują projektowane i zarejestrowane
w RUDP przewody i urządzenia zgodnie z treścią niniejszej dokumentacji.
Gdańsk, dn. 18.10.2021r.

Poswiadczam, że niniejszy dokument został opracowany w wyniku prac
geodezyjnych i kartograficznych, których rezultaty zawiera opisanie techniczne
pozytywnie zweryfikowane, jednocześnie informuję, że jestem świadomy
odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Identyfikator zgłoszenia prac geodezyjnych
WG-III.6640.1.4889.2021

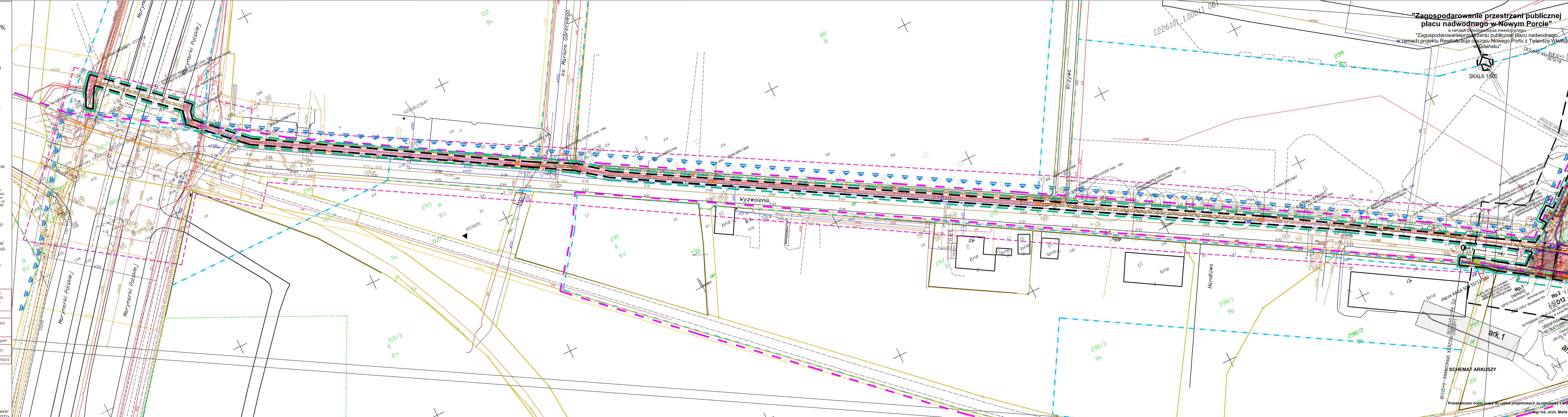
Organ służby geodezyjnej, który otrzymał
zgłoszenie
PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ul. Nowe Ogrody 8/12
80-803 Gdańsk

Wykonawca prac geodezyjnych
Usługi Geodezyjne Marcin Świąder

Nr oraz data sporządzenia dokumentu
zawierającego wyniki pozytywnej weryfikacji
WG-III.6640.1.4889.2021, 27.06.2021
z dnia 12.11.2021

Imię i nazwisko pracownika
zawodowych kolumn prac
Marcin Świąder Nr uprawnień 20315

Mapę sporządził:
mgr inż. Rafał Drzewicki
Gdańsk, dn. 27.10.2021r.



ISTN.	OZNACZENIA GRAFICZNE	PROJ.	ISTN.	OZNACZENIA GRAFICZNE	PROJ.	ISTN.	OZNACZENIA GRAFICZNE	PROJ.
graniczka opracowania/obszar oddziaływania			plytka pola uwagi granitowa 40x40 cm w kolorze szarym			grupa drzew/krzewów istniejących do zachowania		
graniczka działek			istniejąca nawierzchnia z kostki betonowej			grupa krzewów przeznaczonych do usunięcia		
graniczka MPZP			przebieg istniejącego dojazdu do nabrzeża (bez barier architektonicznych) dla osób z niepełnosprawnością			drzewa przeznaczone do usunięcia		
graniczka stref funkcyjnych z MPZP			proj. trapy drewniane			proj. nasadzenia drzew - Kasztanowiec biały 'Baumannii' / Lipa drobnolistna 'Rancho'		
historyczny przebieg Szlaku Zachodniego Twierdzy Wisłoujście z roku 1844			proj. ścieżki z otoczek			proj. niskie nasadzenia ozdobne (krzewy, trawy, byliny)		
graniczka portu morskiego w Gdańsku			proj. schody z bloków betonowych, z najeżdżami dla wózków			proj. zatrawienia		
obszar pasa drogowego nie objęty opracowaniem			proj. murek oporowy z betonu architektonicznego			tereny zielone zbierające wody opadowe z ciągów pieszych i pieszojezdnych		
historyczna granica oświetlenia ewangelickiego - proj. płytka kamienna 30x30 z wyłożoną informacją tekstową o granicy oświetlenia			istn. nabrzeże betonowe (nie objęte opracowaniem)					
odtworzenie śladu torowiska z kostki kamiennej 6x6cm w kolorze grafitowym			rz. Martwa Wisła					
krawężnik kamienny przystankowy wysłuszony 18 cm, 43,5x33 cm			istn. podmurówka betonowa - pozostałość po ogrodzeniu do renowacji			sieć elektroenergetyczna		
krawężnik kamienny wysłuszony 12 cm, 15x30 cm			istn. obrzeże klombu do usunięcia			sieć elektroenergetyczna Energa Operator eNeS		
krawężnik kamienny obniżony 1 cm, 15x30 cm			proj. barierka ochronna			sieć elektroenergetyczna oświetleniowa		
oponik kamienny obniżony 0 cm, 12x25 cm			proj. barierka ochronna			sieć wodociągowa		
oponik kamienny obniżony 0 cm, 12x25 cm			proj. barierka ochronna do wymiany			sieć kanalizacji sanitarnej		
obrzeże kamienne obniżone 0 cm, 8x30 cm			proj. poręcz schodów			kd	sieć kanalizacji deszczowej	
obrzeże kamienne obniżone 0 cm, 6x20 cm			istniejący szlaban przeprawy promowej do zachowania			t	sieć teletechniczna	
obrzeża alternatywne - krawężniki mocowane punktowo / krawężniki docinane lub obrzeża z listwy stalowej - rozwiązanie należy dostosować podczas robót budowlanych po rozpoznaniu rzeczywistego zasięgu systemu korzeniowego jezdni ul. Wyzwolenia i ul. Starowulskiej o nawierzchni z kostki kamiennej łupanej 15/15 w odcieniu czerwonym			istniejąca zapora betonowa do wymiany			sieć teletechniczna ZMPG		
sugerowane przejście dla pieszych o nawierzchni z kostki kamiennej cietej i piomienowanej 15/15 w odcieniu czerwonym			ławki/bale drewniane			sieć teletechniczna Orange		
sugerowane przejście dla pieszych o nawierzchni z kostki kamiennej cietej i piomienowanej 15/15 w odcieniu czerwonym			ławki z oparciem i podłokietnikami			sieć teletechniczna Orange		
jezdnie ul. Wyzwolenia i ul. Starowulskiej o nawierzchni z kostki kamiennej łupanej 15/17 w odcieniu czerwonym - odcinek przejściowy - remont nawierzchni, dostosowanie do istniejącej nawierzchni ul. Starowulskiej			leżaki			sieć teletechniczna ZMPG do wymiaru		
rynastok z kostki kamiennej łupanej 15/17 w odcieniu czerwonym, szer. 30cm, obniżony 1 cm			kosz na śmieci			g	sieć gazowa	
jezdnie ul. Wyzwolenia IV i proj. pętla autobusowa o nawierzchni z kostki kamiennej łupanej 15/15 w odcieniu szarym			stożki na rowery			sieć gazowa nieczynna (PSGD ZNISM.764.83.21.AKK z dn. 19.07.2021)		
sugerowane przejście dla pieszych i ciąg pieszo-jezdni w ul. Długosza o nawierzchni z kostki kamiennej cietej i piomienowanej 15/15 w odcieniu szarym			podest drewniany					
jezdnie proj. pętla autobusowej na przedłużeniu ul. Władysława IV o nawierzchni z kostki kamiennej cietej i piomienowanej 15/15 w odcieniu szarym			tablica informacyjno-edukacyjna					
proj. plac o nawierzchni z kostki kamiennej cietej i piomienowanej 10x10 w odcieniu szarym			latarnia oświetleniowa - wys. oprawy 7m					
proj. plac o nawierzchni z kostki kamiennej cietej i piomienowanej 10x10 w odcieniu szarym			latarnia oświetleniowa dosświetlająca przejście dla pieszych - wys. oprawy 6m					
proj. remont nawierzchni bulwaru z kostki betonowej trapezowej z powierzchnią płukaną w kolorze jasnoszarym i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy			latarnia oświetleniowa dosświetlająca przejście dla pieszych - wys. oprawy 5m					
istniejące odwodnienie liniowe nabrzeża do pozostałości			niski sklep oświetleniowy					
remont istniejącej nawierzchni bulwaru - odzwierciedlenie istniejącego spadku poprzecznego w kierunku do istniejącego odwodnienia liniowego			defibrylator					
proj. opaska wokół basenu portowego z kostki betonowej trylinki w kolorze szarym i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy			istn. latarnia oświetleniowa do demontażu					
proj. ciąg pieszo-jezdni o nawierzchni z płytek betonowych 20x20cm o powierzchni płukanej z infusami układanych w karo w odcieniu szarym			istn. wpusty deszczowe do demontażu					
proj. ciąg pieszo-jezdni o nawierzchni z płytek betonowych 20x20cm o powierzchni płukanej z infusami układanych w karo w odcieniu szarym i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy			poj. wpust deszczowy jezdniowy / krawężnikowo-jezdniowy					
proj. ścieżki parkowe o nawierzchni mineralnej i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy			istn. hydrant naziemny do usunięcia / proj. hydrant					
proj. ścieżki parkowe o nawierzchni mineralnej i o wzmocnionej konstrukcji podbudowy			proj. studzienka kanalizacji deszczowej wodociągowa					
proj. zabruk z kostki kamiennej łupanej 10x10 cm w odcieniu szarym			wiatła przystankowa 5,4x1,0x2,5m					
istniejąca nawierzchnia z płytek betonowych/kostki betonowej do odzwierciedlenia			maskowanie szafek - kratka porośnięta pnączem					
istniejąca nawierzchnia gruntowa do odzwierciedlenia			proj. studzienka teletechniczna					
plytka bezpieczna betonowa 30x30 cm w kolorze białym			studzienka teletechniczna do usunięcia					
plytka kierunkowa granitowa 30x30 cm w kolorze szarym			proj. szafka teletechniczna monitoringu					
plytka kierunkowa betonowa 30x30 cm w kolorze białym			drzewa istniejące do zachowania					
			krzewy istniejące do zachowania					

PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU

"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w Nowym Porcie"



SKALA 1:500

Poświadczam kopię mapy do celów projektowych za zgodność z oryginałem

~~mgr inż. arch. Maria Sikorsk~~

SCHEMAT ARKUSZY

Kopowanie tego dokumentu i przekazywanie innym w całości jak i w części jest zabronione bez pisemnej zgody firmy "Diogenes-Studio" Sp. z o.o.
Rozwiązanie zawarte w tym rysunku jest chronione prawem autorskim i może być wykorzystane wyłącznie w celu dla jakiego zostało opracowane.



DIogenES
STUDIO
sp. z o.o.

80-430 Gdańsk, Mierosławskiego 27

Data	Branża
07.04.2023	PZT.
TOM	
1/2305-03-2021/	
Nr rysunku	
rys. A-2/ark.2/	

PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU

"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w Nowym Porcie"

Umowa:
2305-03-2021

Tom:
13/2305-03-2021/

Nazwa przedsięwzięcia inwestycyjnego:

"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w ramach projektu Rewitalizacja obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku"

Nazwa inwestycji:

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w Nowym Porcie

Nazwa opracowania:

Program prac konserwatorskich

Kategoria obiektów budowl:

Kategoria XXV – elementy dróg
Kategoria XXVI – sieci
Kategoria VIII – inne obiekty – elementy małej architektury

Adres inwestycji:

Gdańsk, ul. Wyzwolenia, ul. Marynarki Polskiej, ul. Władysława IV, ul. Starowiślna
Jednostka ewidencyjna: 226101_1, M. Gdańsk
Obręb ewidencyjny: 0061, dz. nr.: 214, 240, 249, 239, 291
Obręb ewidencyjny: 0060, dz. nr.: 306/6

Inwestor:

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
80-560 Gdańsk, ul. Żaglowa 11

Opracował:

dr Ewa Jachnicka

dr EWA JACHNICKA
KONSERWACJA I RESTAURACJA
ELEMENTÓW I DETALI ARCHITEKTONICZNYCH
nr dypl. 1680, WKZ-4061/94
rzesz. OKKDIS ZPAP



Gdańsk, lipiec 2021r.

Zał. O-1

Zachowanie pamięci dawnego obiektu sakralnego z uporządkowaniem przyległego terenu i wprowadzeniem nowej funkcji – wypoczynkowej, z ograniczoną – rekreacyjną.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH DOTYCZĄCY REWITALIZACJI OBSZARU NOWEGO PORTU Z TWIERDZĄ WISŁOUJSCIE -W GDAŃSKU

STUDIUM HISTORYCZNE



Nr działki obszaru 240, obręb 61 Gdańsk



Fotografia współczesna, widok w kierunku południowo-wschodnim. W tle twierdza Wisłoujście.

Na pierwszym planie starodrzew terenu dawnego cmentarza ewangelickiego, w kierunku wschodnim historyczny bieg torów widoczny na planie z 1909 roku

Fragment planu z 1909 rok z oznaczeniem planowanej inwestycji

Fragmenty dzielnicy Nowy Port w miejscu planowanej inwestycji rekreacyjno-historycznej w obrębie dawnego cmentarza ewangelickiego i nabrzeża, części widokowej skierowanej na Twierdzę Wisłoujście

opracowanie:

dr Ewa Jachnicka – konserwacja i restauracja
elementów i detali architektonicznych

dr EWA JACHNICKA
KONSERWACJA I RESTAURACJA
ELEMENTÓW I DETALI ARCHITEKTONICZNYCH
nr dypl. 1680, WKZ-4061/94
rzesz. ORKDIS ZPAP

Zawartość opracowania

1. Informacje ogólne	2
2. Lokalizacja miejscowości i historycznego fragmentu przeznaczonego dla nowej, publicznej funkcji o charakterze rekreacyjnym	- 3
3. Opis terenu przeznaczonego do rewitalizacji	4
4. Studium historyczne	4
4a. Ochrona zabytkowego drzewostanu	9
5. Analizy konserwatorskie z opisem stanu zachowania	10
6. Zakładane efekty rzeczowe po wykonaniu konserwacji wybranych elementów przestrzeni parkowej i nadwodnej, głównie reliktów dawnego cmentarza ewangelickiego z zachowaniem ich w nowej aranżacji	14 - - -
7. Wytyczne konserwatorskie do projektowania	15
8. Proponowane metody i środki prowadzenia prac konserwatorskich (Technologia Prac Konserwatorskich)	16 -
9. Uwagi końcowe	20
10. Dokumentacja fotograficzna	21



1. Informacje ogólne

1. Przedmiotem opracowania jest zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego, w ramach projektu Rewitalizacji obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście. Jednym z punktów projektu jest zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu ewangelickim zlikwidowanym w 1947 roku.
2. Cel opracowania to minimalizacja ingerencji w zabytkowe elementy terenu, jak: jego ukształtowanie, betonowy obelisk, dawny przebieg torów z pozostawieniem szyn wtopionych w nową nawierzchnię i starodrzew nasadzony tu wraz z powstaniem i w trakcie istnienia cmentarza ewangelickiego. W związku z planowanym uporządkowaniem terenu należy zaprojektować i wymienić nawierzchnię terenu nadwodnego i ukształtować ścieżki, elementy rekreacji w obrębie placu dawnego cmentarza tak, by nie zakłócić jego funkcji historycznej.

Należy pamiętać, że korzystanie z zabytku jest możliwe pod warunkiem zachowania/wyeksponowania jego wartości dziejowych.

3. Analizy konserwatorskie wykonano na fragmentach betonowego cokołu powojennego ogrodzenia i klombu, betonowym obelisku (element dawnego cmentarza), współczesnych nawierzchniach, stopniach, murkach oporowych w części nawodnej. Korzystano z samoistnych odkrywek w miejscach uszkodzonych oraz z dokumentacji historycznej¹. Opisywany kwartał miasta wpisano do rejestru zabytków województwa pomorskiego pod nr 846 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku w dniu 08.06.1982, (obecny nr 1013). Decyzja PWKZ w Gdańsku powtórzona w dniu 10.03.2021 roku.
4. Kwerenda historyczna – historyczne plany, mapy, ryciny i fotografie (dostarczyło biuro architektoniczne DIOGENES Sp. z o. o, a opracowała dr Ewa Jachnicka)

¹ Kwerenda archiwalna, dokumenty z lat 80-tych X wieku, dawne plany i mapy –przełom XIX i XX wieku. Kwerendę wykonało biuro DIOGENES STUDIO

5. Program Prac Konserwatorskich z oceną stanu zachowania wybranych elementów terenu nawodnego osady Nowy Port opracowała dr Ewa Jachnicka rzeczoznawca ZPAP konserwacji dzieł sztuki w specjalności konserwacja i restauracja elementów i detali architektonicznych -na zlecenie Biura Projektowego, DIOGENES STUDIO Sp. z o.o. ,ul. Mierosławskiego 27/1, 80-430 Gdańsk. Opis analiz wykonano na podstawie oględzin obiektu/terenu *in situ* przeprowadzonych w styczniu 2021 roku.
6. Dokumenty wykorzystane do opracowania:
 - Decyzja w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru Zabytków z dnia 08.06.1982 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod nr 846 (obecnie 1013)
 - Decyzja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 25.07.2011
 - *Pismo urzędowe*, Decyzja Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku, ZN.5183.104.2021.A.H z dnia 10 marca 2021 roku
 - Krajewski K., Ważny J., *Korozja biologiczna obiektów budowlanych wywołana przez organizmy roślinne*. XV Konferencja Naukowa „KONTRA 2008”
 - *Zabytki kamienne i metalowe, ich czyszczenie i konserwacja profilaktyczna*, red. Wiesław Domasłowski, UMK Toruń, 2011
 - Lech Rudziński. *Konstrukcje murowe; remonty i wzmocnienia*. Wyd. Politechniki Świętokrzyskiej 2006
 - *Ochrona budynków przed korozją biologiczną*. Praca zbiorowa pod redakcją Jerzego Ważnego i Jerzego Karysia. Wyd. Arkady 2001
 - Edward Duc. *Ochrona murów przed zawilgoceniem*. Wyd. SMB Wrocław 1987
 - Ustawa z dnia 23-07-2003r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dz.U. nr 162 poz. 1568 z późn. zm.
 - Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków, Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, 22 sierpnia 2018, poz. 1609
 - Instrukcja WTA nr 2-9-04/D). (WTA→ Wissenschaftlil für Denkmalpflege und Altbausanierung – Niemiecka Naukowo-Techniczna Grupa Robocza Ochrony Zabytków i Renowacji Starego Budownictwa)
 - https://pl.wikipedia.org/wiki/Nowy_Port#Zabytki
 - <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Fragment-dawnego-nagrobka-znaleziony-w-Nowym-Porcie-n145476.html>
 - <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/14-szkieletow-odnaleziono-w-Nowym-Porcie-n147040.html>
 - <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/14-szkieletow-odnaleziono-w-Nowym-Porcie-n147040.html#tri>

2. Lokalizacja miejscowości i historycznego fragmentu przeznaczonego dla nowej, publicznej funkcji o charakterze rekreacyjnym

Nowy Port to dzielnica Gdańska położona przy ujściu Martwej Wisły. Od zachodu graniczy z Brzeźnem, od południa z Letnicą, a z Przeróbką, od wschodu połączona została niedawno wybudowanym tunelem/przejazdem pod Martwą Wisłą. Dzielnica ma charakter mieszkaniowo-portowy, dawniej mieszkaniowo-portowo-przemysłowy. Wzdłuż nabrzeży rozciągają się tereny portu morskiego. W niedalekiej odległości na północ znajduje się

historyczne miejsce –Westerplatte. Na wschodnim brzegu Martwej Wisły, na wysokości planowanej inwestycji znajduje się niezwykle cenne dla miasta, XVII-wieczne założenie obronne – Twierdza Wisłoujście.

Teren przeznaczony do rewitalizacji znajduje się na obszarze obecnego Parku Jordanowskiego z „Górką –Jordanka”, na południowy wschód od czynnego cmentarza katolickiego z kaplicą cmentarną. Wydzielony jest ulicami Wyzwolenia, Władysława IV, Jana Długosza i Starowiślną. (określenie zasięgu terenu do rewitalizacji wykonano na podstawie planu z 1909 roku – strona tytułowa).

3. Opis terenu przeznaczonego do rewitalizacji

Teren dawnego cmentarza ewangelickiego jest uporządkowany, obsadzony trawą, zielenią niską i starodrzewiem (fot. 7,9,12). W części zachodniej znajduje się sztucznie usypany pagórek, również z nawierzchnią trawiastą (fot. 5). W części wschodniej zachował się fragment dawnego ogrodzenia cmentarza – betonowy cokół i obrzeże klombu wykonane z tych samych materiałów oraz technologii, charakterystycznych dla okresu powojennego (fot. 7,8). W części północno-wschodniej pozostawiono betonowy, zniszczony obelisk (fot. 10,11) wykonany z materiału sugerującego budowę w latach 20-tych XX wieku, lub tuż przed II Wojną Światową. W części południowej, w pobliżu północnej pierzei ulicy Wyzwolenia, w 2008 roku posadowiono granitowy obelisk, jako historyczny znak miejsca (fot. 5,6). Z tego czasu pochodzą ścieżki szutrowe przecinające teren dawnego cmentarza (fot. 12). Część wschodnia to zabytkowe tory (fot. E,F) wtopione we współczesną nawierzchnię, przystanki autobusowe (fot. 17) i współcześnie wykonane elementy budujące bulwar nadwodny. Nie odpowiedni/niepasujący do historycznego miejsca jest współczesny materiał - betonowe stopnie, chodniki i klinkierowe murki oporowe (fot. 13,14,15). Jednym ze starszych elementów jest dok wcięty w chodnik bulwarowy, obudowany ulicą i parkingiem dla samochodów osobowych. Dok współcześnie zabezpieczono stalową, ażurową balustradą pomalowaną w kolorach czerwonym i białym (fot. 16).

4. Studium historyczne

Od XVI wieku na omawianym terenie, funkcjonowała niewielka osada rybacka. Gdańszczanie usilnie nie dopuszczali do jej rozwinięcia, obawiając się powstania kolonii przemysłowców. W tymże okresie historycznym, na terenie obecnego Nowego Portu, odbyła się bitwa pomiędzy wojskami króla Polski Stefana Batorego a miastem Gdańsk, zakończona ugodą. Od tego czasu Nowy Port, leżący faktycznie poza Gdańskiem, był wciąż kontrolowany tak przez Gdańsk, jak i Cystersów.

Przed 1673 rokiem, u zbiegu ulic Władysława IV i Wyzwolenia **założono cmentarz**, na którym chowano żołnierzy z załogi Szańca Zachodniego, a od końca XVIII wieku także mieszkańców miejscowości, zarówno protestantów jak i katolików.

Nowy Port został lokowany na mocy rozporządzenia Fryderyka Wielkiego z 9 września **1772** roku jako osada portowa konkurencyjna dla Gdańska. W latach 70-tych XVIII wieku obszar ten zamknięto w granicach zaboru pruskiego. Król pruski, nie był w stanie opanować Gdańska metodami wojskowymi/militarnymi, zdobył się na podstęp. Zaczął promować powstanie portu w miejscowości niewiele oddalonej od Gdańska. Nakładał dodatkowe opłaty celne na wchodzące do ujścia Wisły statki, co w ciągu kilku lat spowodowało zamierzony upadek handlu w Gdańsku, zubożenie gdańszczan i kapitulację miasta. W wyniku ciągłych niesnasek, zlikwidowania granicy pomiędzy Nowym Portem a Gdańskiem zmieniono taktykę. Nie było sensu utrzymywać dwóch portów w tak niewielkiej odległości od siebie, w związku z czym, w 1806 roku połączono oba kapitanaty, tworząc jeden port.

Cmentarz, na którym chowano wszystkich bez podziału na wyznanie, po **1855 roku** został przeznaczony wyłącznie dla ewangelików. Katolicy otrzymali odrębne miejsce

pochówków na terenie wysuniętym na zachodnich krańcach miejscowości. Został zamknięty po 1945 roku (inskrpcja na granitowym obelisku fot. 5,6) i następnie **zlikwidowany w 1947** roku. Na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego powstał Ogród Jordanowski ze sztucznie usypaną górką w części zachodniej. Miejsce to zachowało dawny charakter dzięki ponad 100-letnim drzewom oraz charakterystycznym obeliskom (betonowy z początku XX wieku i współczesny, granitowy z wyciętą inskrpcją wskazującą historyczne miejsce).

Dzielnica portowa wciąż rozwijała się i przybywało mieszkańców. W **1785** roku powstała pierwsza w Nowym Porcie szkoła elementarna. Coraz większy tonaż budowanych statków oraz niski stan rzek Wisły, Motławy przyczyniły się do koniecznej przebudowy portu gdańskiego (na Motławie). Jednakże już w 1807 okazało się, że port w Gdańsku jest wciąż zbyt mały, co ponownie spowodowało wzrost rangi portu przyległej dzielnicy. Nowy Port znów mógł się, rozwijać, mógł przyjmować znacznie więcej statków i jednostek o większych gabarytach. W **1812** roku, podczas wojen napoleońskich, na teren państwa pruskiego wkroczyli Rosjanie. W styczniu 1813 roku Nowy Port oblegany przez Rosjan był broniony przez wojska francuskie. Osada wyszła z oblężenia zrujnowana. Jednakże niebawem po zakończonej wojnie nastąpił ponowny rozwój osady, a w szczególności portu.

W **1814** w Gdańsku utworzono zarząd policji, który w swoim zasięgu działania miał nie tylko miasto Gdańsk, ale również nieleżące do niego dzielnice z Nowym Portem. Niewielka część osady portowej, została włączona do miasta 17 marca 1814.

W **1817** Nowy Port w całości został przyłączony do Gdańska, a znajdujący się na terenie dzielnicy port morski stał się drugim portem w mieście. Wówczas to Nowy Port zaczął rozwijać się jeszcze dynamiczniej. Rozwój i bogacenie się portu przerwał niespodziewany kataklizm. W **1831** Gdańsk nawiedziła epidemia cholery. Epidemia ta rozpoczęła się na terenie Nowego Portu, gdzie chorowała najbiedniejsza część mieszkańców - robotnicy.

W **1840** roku port w Nowym Porcie przestał oficjalnie istnieć jako osobny obiekt, gdyż został połączony z portem na Motławie. Dość istotnym impulsem do fuzji stała się ostra zima, która spowodowała odcięcie tradycyjnej drogi do portu na Motławie i konieczność przepływania przy nabrzeżu Nowego Portu (Martwą Wisłą). W latach 40. XIX wieku do Nowego Portu zaczęła docierać komunikacja publiczna. Powozy były własnością prywatną, ale kursowanie było kontrolowane przez miasto. W tym samym czasie na terenie portu zadebiutowały parowe holowniki, które spowodowały znaczny wzrost przepustowości portu. W 1848 nastąpił bunt robotników portowych, którzy wcześniej holowali statki ręcznie. Władze miejskie zawiesiły działalność służb holowniczych. Holowniki wróciły jednak do służby w ciągu roku.

W latach **1817–1920**, teren cmentarza ewangelickiego był wciąż powiększany, ale już w **1855** roku cmentarz podzielono i katolicy otrzymali własną część/teren w kierunku zachodnim, u zbiegu ulic Wolności i Góreckiego². W latach 1857–1858 zbudowano kościół/kaplicę, który obecnie rozbudowany jest własnością parafii rzymskokatolickiej pw. Św. Jadwigi Śląskiej.

W latach **60. XIX** wieku gdański port przeżywał trudności gospodarcze, związane z zaniedbaniami i niedoinwestowaniem. Jedyną, istotną inwestycją było wybudowanie w **1867** roku linii kolejowej łączącej Nowy Port z centrum Gdańska (linia kolejowa nr 249). Linia kolejowa przyczyniła się do całorocznej pracy przeładunkowej na kierunku ład-statki, spowodowała też rozwój dzielnicy.

²Cmentarz katolicki funkcjonował tylko do 1886. W 1928 teren cmentarza został przekształcony w park, a w latach 60. XX wieku na jego miejscu zbudowano betonowy obiekt usługowy. Nowy cmentarz katolicki został uruchomiony w 1966 przy ul. Góreckiego i funkcjonuje nadal. W latach 20. XX wieku został powiększony w kierunku wschodnim. Doczekał się też własnej kaplicy.

W **1891** do Nowego Portu zostały przyłączone grunty wsi Brzeźno (wokół Basenu Wolnocłowego). W tym samym roku, w Nowym Porcie powstała pierwsza linia tramwajowa, łącząca Nowy Port (obecny przystanek kolejowy Gdańsk Brzeźno) z Brzeźnem. Linia ta nie była połączona z żadną inną gdańską linią tramwajową. W **1894** roku otwarto latarnię morską, która oprócz wskazywania drogi okrętom i samolotom, posiadała kulę czasu umożliwiającą synchronizowanie zegarów. W **1899** roku, na omawianym terenie powstały Gdańskie Tramwaje Elektryczne, będące filią drezdeńskiego Towarzystwa Akcyjnego Kummer. Połączono wówczas sieci tramwajowe, przez co Nowy Port zyskał połączenie tramwajowe z Wrzeszczem przez Brzeźno oraz linię łączącą Nowy Port ze Śródmieściem, przechodzącą przez obecne tereny stoczniowe. W 1899 wybudowano również zajezdnię, służącą do dziś.

Szczególnie dynamiczny okres w rozwoju dzielnicy przypada na początek XX wieku. W latach **1902-1909** w Nowym Porcie powstało 126 nowych budynków mieszkalnych, głównie przeznaczonych dla robotników. W 1906 dzielnica została skanalizowana.

Podczas I wojny światowej produkcja przemysłowa Nowego Portu była podporządkowana celom militarnym, a dotychczasowy port handlowy został przekwalifikowany na port wojenny. Po wejściu w życie postanowień traktatu wersalskiego Gdańsk stał się wolnym miastem, a port został przekazany w zarząd Rady Portu i Dróg Wodnych. Opuszczone przez wojsko koszary przy ul. Kasztanowej/Oliwskiej w dniu 11 marca **1922** roku zostały przyznane na własność rządowi polskiemu³. W **1928** roku od podstaw zbudowano nowoczesną zajezdnię tramwajową, która niewiele zmieniła się do dziś. W **1929** przeniesiono torowisko z terenów stoczniowych na obecną ulicę Marynarki Polskiej. Do dziś linia tramwajowa kursująca po tej ulicy ma historyczny przebieg. **1 września 1939** ostrzał z okrętu Schleswig-Holstein, cumującego w Nowym Porcie oraz z Latarni Morskiej rozpoczął II wojnę światową. Wielu Polaków mieszkających w dzielnicy zostało w tym dniu aresztowanych. Równocześnie władze niemieckie przejęły dawny kompleks koszarowy przy ul. Kasztanowej/Oliwskiej, gdzie powstał obóz przejściowy Nowy Port (Zivilgefängenenlager Neufahrwasser) oraz komenda obozów jenieckich, pod którą podlegały jeszcze dwa inne obozy na Pomorzu. W **lutym 1945** roku rozpoczęła się ewakuacja ludności niemieckiej z Nowego Portu i Gdańska.

30 marca 1945 roku do Nowego Portu wkroczyły wojska radzieckie. W wyniku działań wojennych nie tylko port został doszczętnie zniszczony. Cmentarz ewangelicki uległ „wyzwoleńcom”.

Podczas odbudowy gdańskiej dzielnicy, w 1947 roku, zlikwidowano zniszczony cmentarz ewangelicki⁴.

Dzielnica rodziła się na nowo. W **1951** roku utworzono Szybka Kolej Miejską, obsługującą początkowo odcinek Gdańsk Główny – Gdańsk Nowy Port. W latach 60. zmodernizowano zajezdnię Nowy Port. Część mieszkaniowa równie szybko się rozwijała. W 1984 latarnia morska przestała pełnić funkcję nawigacyjną, a w 2004 została otwarta dla zwiedzających.

W 2019 roku zaprezentowano pierwszą koncepcję przekształcenia terenu przy dawnej bazie promowej w obszar spacerowo-rekreacyjny. Obszar ten obejmuje najstarszy fragment cmentarza ewangelickiego z XVII wieku, który przez ostatnie lata, w części wschodniej, zajęty

³ Po przejęciu koszarów przez rząd polski urządzono w nich tzw. etap emigracyjny. W późniejszych latach, kilka mieszkań w budynku zajmowali obywatele polscy pracujący w Wolnym Mieście Gdańsku, następnie obiekt funkcjonował jako: świetlica Związku Polaków, szkoła podstawowa Macierzy Szkolnej, sala sportowa, Dom Harcerza oraz kaplica pw. Matki Boskiej Częstochowskiej, której rektorem był ks. Marian Górecki.

⁴ Elementy pochodzenia ewangelickiego, po wojnie były traktowane na równi z niemieckimi, stąd łatwiejsza była ich likwidacja.

Zachowanie pamięci dawnego obiektu sakralnego z uporządkowaniem przyległego terenu i wprowadzeniem nowej funkcji – wypoczynkowej, z ograniczoną – rekreacyjną.

jest przez rondo przeznaczone dla zawracających autobusów⁵. Obecne prace związane z rewitalizacją terenu wzbogacane są o projekty architektoniczno-urbanistyczne i konserwatorskie. Należy pamiętać, że obszar dawnej dzielnicy *Neufahrwasser* związany był nie tylko z funkcją portową, militarną, ale również szeroko rozbudowaną funkcją sakralną. Funkcja sakralna pozostała w części katolickiej, zachodniej. Część wschodnia otoczona parkiem z ponad 100-letnim drzewostanem, charakterystycznym ukształtowaniem terenu i zachowanymi detalami tak zwanej *małej architektury*; betonowy obelisk i elementy późniejsze: cokol ogrodzenia, obrzeże klonbu i współczesna granitowa tablica informacyjna przypominają o istnieniu w tym miejscu, w nie tak dalekiej przeszłości, cmentarza ewangelickiego.

Poniżej przedstawiono historyczny rozwój dzielnicy w postaci rycin oraz fotografii. Ilustracje stanowią dopełnienie opracowanego tekstu.

UJĘCIA HISTORYCZNE I WSPÓŁCZESNE

Fotografie wykonano z tego samego miejsca w 1982 i 2021 roku

A,B. Wschodnia część dawnego cmentarza ewangelickiego. Rok 1982 i obecnie.

Fot. M. Simczenkowski, PP PKZ o/Gdańsk

Fot. E. Jachnicka, styczeń 2021



C,D. *Górka* Jordanowska, zachodnia część dawnego cmentarza ewangelickiego. Nasyp powstał w trakcie likwidacji cmentarza, w 1947 roku. Na pierwszym planie obelisk informacyjny z 2008 r.

Fot. 1982 i 2021

⁵https://pl.wikipedia.org/wiki/Nowy_Port#Zabytki

Zachowanie pamięci dawnego obiektu sakralnego z uporządkowaniem przyległego terenu i wprowadzeniem nowej funkcji – wypoczynkowej, z ograniczoną – rekreacyjną.

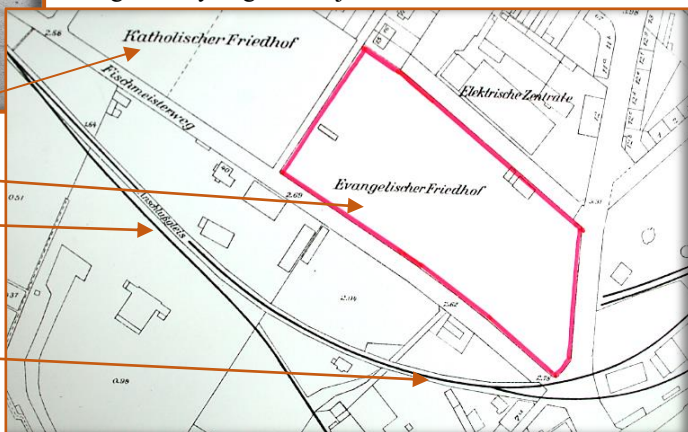


Teren cmentarza ewangelickiego, katolickiego

Techniczne wyrównanie/połączenie torowisk-
Anschlussgleis

Fragments torowiska zachowane
do dziś – zatopione w nawierzchni
asfaltowej.

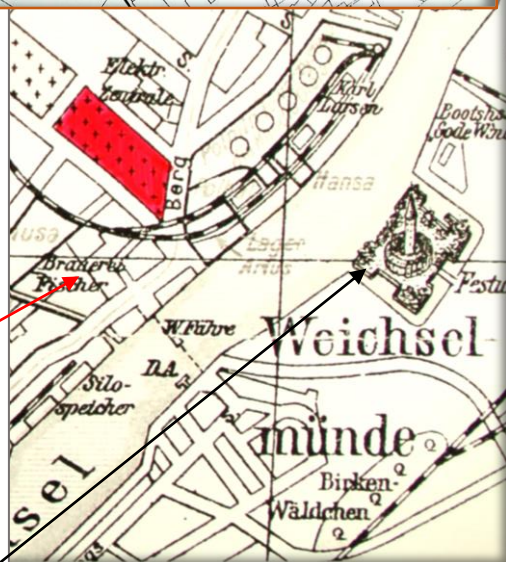
E,F. Dawny przebieg trasy kolejowej czynnej
w Nowym Porcie już w pierwszych latach XX
wieku. (Patrz – fot.1, część dokumentacja fotograficzna.)
Plan z 1934 roku zachowany w zbiorach
kartograficznych gdańskiej biblioteki PAN.



1908 rok



1924 rok



G. Przebieg torowiska (funkcja przeładunkowa w porcie).
Kolor czerwony wskazuje obszar cmentarza ewangelickiego usytuowanego w pobliżu torowiska (część wschodnia).

H. Na pierwszym planie ryciny – zarys Twierdzy Wisłoujście – do zaprojektowania punkt widokowy
na terenie cmentarza/nabrzeża do obserwacji twierdzy, która w najbliższym czasie przejdzie
proces renowacji.

Zbiory kartograficzne gdańskiej biblioteki PAN.

Należy dodać, że w lipcu ubiegłego roku, po rozpoczęciu inwestycji polegającej na rozbudowie sieci kanalizacyjnej dzielnicy Nowy Port, natknięto się na dawne pochówki, co potwierdziło istnienie cmentarza ewangelickiego. Po pierwszym zagłębieniu łyżki koparki prace wstrzymano i rozpoczęto żmudne zabiegi archeologiczne kontrolowane przez PWKZ w Gdańsku. Odnaleziono 14 pochówków z I połowy XX wieku oraz fragmenty połamanych płyt nagrobnych ze szczątkowymi zapisami w języku niemieckim (*Grossvater/j.polski.dziadek*).

Znalezione w czasie badań szczątki przeniesiono w odpowiednie miejsce, na Cmentarz Łostowski⁶. Zatem teren przygotowany jest do nowej kolejnej inwestycji, której celem będzie, między innymi, upamiętnienie terenu pochówków.

⁶ <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/14-szkieletow-odnaleziono-w-Nowym-Portcie-n147040.html#tri> (dostęp 10.05.2021)

Inwentaryzacja odnalezionych
szczątków ludzkich
oraz fragmentów płyt nagrobnych
z nieczytelnymi napisami.
Lipiec 2020.



<https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/14-szkieletow-odnaleziono-w-Nowym-Portcie-n147040.html>

fot. I, J, K, L Pracownia Badań Archeologicznych

Dantiscum



4a. Ochrona zabytkowego drzewostanu

Na współcześnie wyrównanym i obsianym trawą terenie pozostał zabytkowy drzewostan kształtowany w aleje wokół dawnych kwater cmentarza. Drzewostan tworzy grupę zieleni widoczną od południa i wschodu, czyli od ulicy Władysława IV. Zabytkowa zieleń stanowi obecnie wspomnienie dawnej funkcji, przy czym przeobrażenie terenu cmentarnego w teren parku nie zmieniło pierwotnego zamysłu pozostawionych kierunków nasadzeń drzewostanu. Najstarsze drzewa; kasztany, jesiony, lipy zachowały się w południowo-wschodniej części terenu. Drzewa zostały zinwentaryzowane; policzone i pomierzone w 1982 roku, co zapisano w opracowaniu PKZ od. Gdańsk⁷. Przed podjęciem planowanych prac opisanych w niniejszej dokumentacji dendrolog powinien zbadać ich stan, a następnie pnie drzew powinny zostać zabezpieczone odeskowaniem. Proponuje się, aby w obrębie większej grupy drzew postawić tablicę informującą o wieku drzew i funkcji, dla której zostały posadzone.

Fotografia M. Simczenkowski dla potrzeb inwentaryzacji drzewostanu w 1982 roku⁸. nr negatywu 080699. Aleja w kierunku wschodnio-zachodnim



⁷ PKZ oddział w Gdańsku opracowanie/maszynopis: Ewidencja cmentarzy; cmentarz ewangelicki, Gdańsk, Nowy Port, ul. Wyzwolenia, listopad 1982, s. 7, III-1, III-2

⁸ Op.cit.

5. Analizy konserwatorskie z opisem stanu zachowania

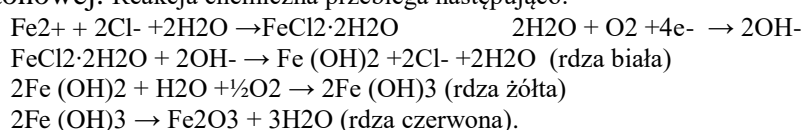
Na potrzeby niniejszego opracowania nie wykonywano badań konserwatorskich. Analizy prowadzono *in situ* w miejscach uszkodzonych i samoistnych odkrywkach. W toku badań określono stan zawilgocenia elementów betonowych. Opisano materiały budujące relikty świadczące o istnieniu cmentarza ewangelickiego. Tu, niezwykle pomocne były archiwalne materiały zachowane w postaci rycin (Zbiory kartograficzne gdańskiej biblioteki PAN) oraz fotografii (opracowanie PP PKZ z 1982 roku).

W trakcie analiz konserwatorskich wyselekcjonowano materiały pierwotne, wtórne, historyczne i współczesne. Stwierdzono, że najcenniejszymi elementami zabytku są: 100-letnie drzewa, betonowy obelisk i tory kolejowe zatopione w asfaltowej nawierzchni ulicy Wyzwolenia. Zauważono również elementy współczesne, nie stylowe i zaburzające cechy miejsca nasiąkniętego XVII-wieczną historią - betonowy cokół nieistniejącego ogrodzenia wschodniego i betonowe obrzeże klombu.

Wnioski wyciągnięte z wykonanych analiz konserwatorskich i technologicznych pozwoliły dopełnić wiedzę o historii miejsca. Analizy wykazane poniżej, zawierające technologie wykonania zachowanych elementów z rozpoznaniem materiałów budulcowych, analizą części historycznych i wtórnych są dokumentem komplementarnym z opisem technicznym omawiającym stan zachowania detali dawnych i nowych. Pozwalają na podanie efektów rzeczowych zakładanych po renowacji wybranych detali/fragmentów dawnego miejsca kultu, a tym samym sformułowanie wytycznych konserwatorskich do projektowania.

5.1. Fragment cokołu ogrodzenia i obrzeże klombu

Do wybudowania cokołu ogrodzenia i obrzeża klombu zachowanego we wschodniej części parku (fot. 7,8 i Ł – a,b) wykorzystano beton z gruboziarnistym kruszywem rzeczonym dochodzącym do 2 cm średnicy, granitowe ciosy i widoczne naprawy współczesną zaprawą cementową. Materiał kamienny może pochodzić z okresu przedwojennego. **Zatopione w betonie granitowe otoczaki wskazują na powojenne porządkowanie cmentarza i grodzenie materiałem przypadkowym, znalezionym na jego terenie, układanym w linii granicy i zalewanym zaprawą.** Bardzo podobną technologię zastosowano przy powojennej realizacji obrzeża klombu. Otoczaki obecnie „wypadające” z opaski klombu pozbierano, prawdopodobnie, w trakcie reprofilacji gruntu cmentarza. Współczesne naprawy/poprawy to wstawienie stalowych rur do montażu przeseł ogrodzenia. Rury montowano na zaprawę cementową zdecydowanie innej jakości, bez widocznego kruszywa. Obecnie beton cokołowy jest mocno zdegradowany, podobnie, jak schowane w zieleni obrzeże klombu. Zachował się fragment cokołu z widocznymi, okrągłymi otworami po dawnych słupkach ogrodzenia. Słupki/rury stalowe współcześnie odcięto, część pozostała w strukturze cokołu i koroduje, co prowadzi do spękań i rozwarć cokołu. Korozja elektrochemiczna stali nastąpiła na skutek dostępu tlenu z powietrza atmosferycznego w obecności wody, przy braku zabezpieczenia antykorozyjnego. W obecności chlorków zawartych w aerozolu wody odparowującej ze struktury betonu⁹ następuje korozja wżerowa stali. Wynikiem korozji wżerowej jest powstanie wodorotlenków żelaza (rdzy), które wielokrotnie zwiększają swoją objętość (nawet sześciokrotnie). Zwiększenie objętości powoduje powstanie znacznych naprężeń w betonie, powodując przekroczenie wytrzymałości na rozciąganie i w konsekwencji odpajanie otuliny betonowej. Reakcja chemiczna przebiega następująco:



⁹ Opis dotyczy elementów betonowych; obeliska, cokołu i obrzeża klombu



Fot. Ł-a,b,c,. Fragment zdegradowanego **cokołu** z otworem po słupku – woda stojąca i korozja stali. Spoiwo jest powierzchniowo wypłukane i ekspozuje kruszywo/wielobarwny żwir oraz marmurowy tłuczeń o granulacji do 15-20 mm. Zdegradowana powierzchnia betonu jest porośnięta mchem. **Podobne problemy** widoczne w **obrzeżu klombu**. Zamiast granitu łupanego – „wypadające” otoczaki (kamień polny). Ta sama zaprawa cementowa z grubym kruszywem i łamanym marmurem.

Kamień zalany betonem



5.2. Betonowy obelisk i fragment zaprawy z celolitu.

W północnej części terenu po dawnym cmentarzu ewangelickim zachował się cementowy **obelisk**. Obiekt wykonano z zaprawy cementowej zmieszanej z kruszonym, białym marmurem (w części licowej elementu). Nieznany jest budulec, struktura i głębokość fundamentu¹⁰. W górnej, frontowej, zwróconej w kierunku wschodnim, części obelisku widoczny jest prostopadłościenny otwór po pierwotnej tabliczce opisowej/informacyjnej. Na szczycie widoczna jest stalowa, korodująca kotwa po usunięciu, elemencie wieńczącym obelisk (fot. 11). Obiekt ma formę prostopadłościanu zwężającego się ku dołowi. Jest forma dość niestabilna. W dolnej części, przy gruncie zauważono nieregularną bryłę/fragment napowietrzanej zaprawy podobnej do materiału produkowanego w okresie międzywojennym – celolitu (fot. 11a).

Celolit to masa cementowa, którą sporządzano jako mieszaninę cementu ze specjalną pianą, wskutek czego powstawała porowata, lekka zaprawa o zamkniętych komórkach. Przygotowanie masy polegało na gotowaniu kleju(?) w wodzie i kalafonii w łu. Po zmieszaniu i wystudzeniu roztworów powstawała galaretowata substancja, która po dodaniu do zaprawy cementowej powodowała spienianie masy i powstawanie zamkniętych pęcherzy otoczonych spoiwem cementowym¹¹.

Obiekty betonowe, historyczne niszczą bez zabezpieczenia wodnego; izolacji, ochrony przed opadami, hydrofobizacji. Ich stan jest zły. Ulegają ciągłej degradacji. W okresach zimowych zamarzająca w uszkodzonym betonie woda (historyczny obelisk i cokół ogrodzenia w części wschodniej) rozsadza warstwy przypowierzchniowe w obrębie pęknięć, rozwarstwień, a także uszkodzone struktury materiału powodując ciągłą i postępującą degradację. Proces ten objawia się powiększaniem rozwarstwień, rozszczelnieniem wzdłużnym pękniętego obelisku

¹⁰ Nie wykonano wykopu sondażowego ze względu na brak pozwolenia na badania konserwatorskie

¹¹ Materiał odnaleziono i opisano w Programie Prac Konserwatorskich dotyczących budynku Siedziby Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Gdyni (lata 30-XX wieku). Współcześnie produkowany celolit to zmodyfikowany gazobeton.

Zachowanie pamięci dawnego obiektu sakralnego z uporządkowaniem przyległego terenu i wprowadzeniem nowej funkcji – wypoczynkowej, z ograniczoną – rekreacyjną.

(brak zabezpieczenia zadaszania) wypadaniem fragmentów zapraw oraz kruszyw marmurowych.

Woda wnikać w rozwarstwienia i szczeliny w okresie zimowym, przy spadku temperatur, zamarza i zwiększa swoją objętość, co prowadzi do kolejnych mikrospeków włosowatych i speków strukturalnych.

W temperaturze 0°C woda zmienia płynny stan skupienia i zmienia się w ciało stałe – lód. Tym samym zwiększa objętość o około 9%, przez co ciśnienie na ścianki kapilar zaczyna niebezpiecznie wzrastać. W temperaturze spadającej do -15°C ciśnienie wywierane na kapilary może wynosić nawet 111,3 MPa. W takich warunkach woda znajdująca się we wnętrzu obiektu powoduje jego rozsądzanie. W omawianych obiektach zniszczenia mrozowe są znaczne i dość dobrze widoczne (fot. 10,11,15, Ł).

Należy tu wspomnieć, że obiekty betonowe, szczególnie cokol porośnięte są roślinnością – mikroorganizmami, głównie mchami (fot. G), które zatrzymując wilgoć przyczyniają się do rozwoju innych mikroorganizmów, ale również są bardziej podatne na zniszczenia mrozowe, opisane wyżej.

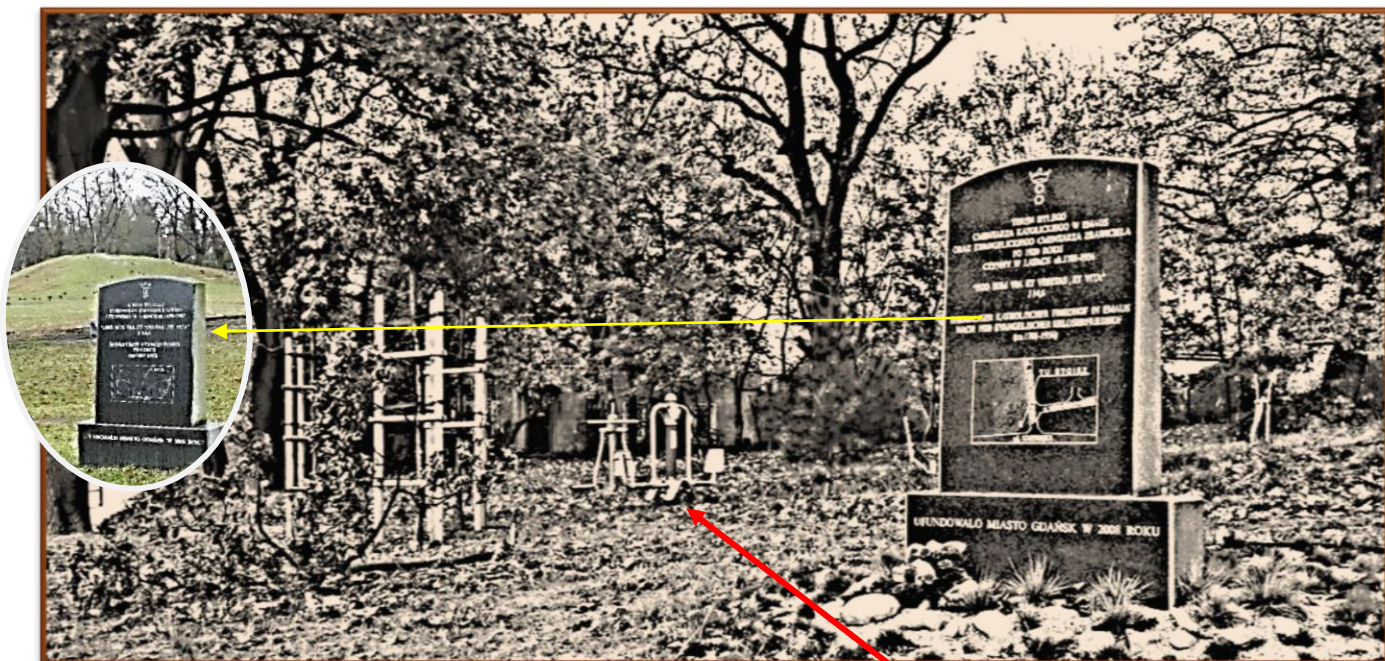
Działanie korozyjne wywołane przez mchy polegają, głównie, na penetracji podłoża przez mikroskopijne chwytaki na zasadzie mechanicznego przerastania.

Ewentualny wpływ biochemiczny metabolitów mchów jest wątpliwy. Tak więc -rozwój porostów i mchów jest niepożądany z dwóch względów: zatrzymywanie wilgoci i wrastanie w strukturę betonu.

5.3. Współczesny, granitowy obelisk

W południowej części terenu dawnego cmentarza, w bliskiej odległości od północnej pierzei ulicy Wyzwolenia znajduje się kamienny obelisk informujący o istnieniu cmentarza ewangelickiego. Obiekt wykonano w 2008 roku z czarnego kamienia monolitycznego należącego do grupy skał magmowych/granitów. Obelisk ukształtowano w formę płyty nagrobnej z inskrypcją, opisem i oznaczonym zasięgiem terenu cmentarza. Na cokole widnieje wyryty podpis miasta Gdańska (fot. 5,6).

Podobne tablice pojawiły się w obrębie Gdańska, w miejscach, gdzie podobnie, jak tu – cmentarz zlikwidowano, np. tablica upamiętniająca nieistniejący już cmentarz katolicki w Emaus oraz ewangelicki cmentarz Zbawiciela. Płyta znajduje się na skrzyżowaniu ul. Kartuskiej ze Starodworską, w Gdańsku. Obok, dla porównania płyta z tego samego roku posadowiona w parku, w Nowym Porcie. (fot. M.N)



Współczesne zagospodarowanie historycznego terenu z dawną funkcją sepulkralną s. 12

Jak widać na fotografii -zagospodarowany plac/park po dawnym cmentarzu w zachodniej części Gdańska, tablica pamiątkowa z 2008 roku i elementy rekreacyjne w tle, to niemal przeniesienie idei, koncepcji architektonicznej i realizacji w obecnie przygotowywany projekt zagospodarowania przestrzeni publicznej i rewitalizacji terenu po dawnym cmentarzu ewangelickim w Nowym Porcie.

5.4. Relikty torowiska

W pobliżu południowej i wschodniej części terenu dawnego cmentarza przebiegają tory dawnego torowiska kolei pracującej przy przeładunku/transportie towarów wpływających do portu.

Tor to dwie szyny podtrzymujące i prowadzące koła pojazdów szynowych ułożone na podkładach lub zainstalowane w specjalnej płycie betonowej, w określonej odległości od siebie,

Połączenia torów umożliwiają przejazd pojazdów z jednego toru na inny. Zalicza się do nich np. rozjazdy, czy skrzyżowania podobne do tych, które widoczne są na dawnych rycinach obszaru Nowego Portu (fot. E,F,G,H) pkt.4,str.8 niniejszego opracowania. Takie rozjazdy zwane były dawniej Anschlussgleis¹².

Obecnie, zachowany fragment południowo-wschodni zabytkowego torowiska został w topiony we współczesną, asfaltową nawierzchnię.

Historyczne szyny wykonywane były ze specjalnego stopu stali i miały kształt zbliżony do profilu dwuteownika. W skład stali, z której produkowano szyny wchodził, oprócz składnika głównego – żelaza, również węgiel, mangan, krzem i w śladowych ilościach fosfor oraz siarka.

Szyny produkowano w technologii walcowania z dodatkową obróbką cieplną materiału główki szyny. Na sztykach szyn stosowano cechowanie informujące o danych technicznych szyny takich jak: identyfikacja producenta, gatunek stali i znak liniowy, ostatnie dwie cyfry roku produkcji i miesiąc produkcji oraz oznaczenie typu i profilu szyny.

Główka - to część szyny, po której toczy się koło jezdne. Ma ona odpowiedni profil odpowiadający profilowi płaszczyzny obręczy koła jezdne.

Szyjka - to część wsporcza szyny umożliwiająca jej kierunkowanie, jej boki sygnowano.

Stopka - to dolna część szyny, która opiera się o podłoże (podkłady) i umożliwia przytwierdzenie/umocowanie szyny.

5.5. Cegły

Współczesne cegły klinkierowe, czerwone znajdują się w strefie bulwaru nadwodnego i budują murki oporowe zejścia nadwodnego. Cegły są współczesne, nie pasują do charakteru planowanej inwestycji i w znacznej części zostały uszkodzone (fot. 13,14,15)

5.5. Spoina

Ceglane murki oporowe wykonano stosując nowoczesne materiały i technologie. Niefortunnie w obrębie zabytkowych elementów nabrzeża zastosowano cegły klinkierowe i systemowe spoiny charakteryzujące się znaczną domieszką cementu portlandzkiego. Spoiny są szare, formowane płasko z niewielkim obniżeniem w stosunku do lica cegły. Spoinowanie jest staranne i mieści się we współczesnych standardach budowlanych.

Podsumowanie

Cmentarz ewangelicki zniknął z powierzchni ziemi w kilka dni. Nagrobki, uszkodzone w trakcie II Wojny Światowej, zdemontowano, powierzchnię cmentarza wyrównano pozostawiając elementy betonowe (obelisk, fragment ogrodzenia, obrzeża klombu) i drzewa rosnące tu przez dziesiątki lat itd. Kości zmarłych z osiemnastu zachowanych pochówków przeniesiono na cmentarz w gdańskich Łostowicach. Na wyrównanej nawierzchni wykonano

¹² https://pl.wikipedia.org/wiki/Tor_kolejowy

ścieżki i postawiono granitową płytę przypominającą nagrobek z inskrypcją upamiętniającą to święte miejsce.

Po rozpoznaniu historii miejsca, oględzinach elementów historycznie związanych z cmentarzem, pobliskim portem, wykonaniu analiz konserwatorskich i technologicznych w trakcie obserwacji samoistnych odkrywek -nasunęły się następujące wnioski:

Elementy oryginalne i historyczne (przedwojenne)

- Betonowy obelisk z miejscem po zaginionej tabliczce inskrypcyjnej oraz dekoracji szczytu, zamknięcia górnej części obiektu
- Drzewostan zajmujący niemal cały teren dawnego cmentarza (do pozostawienia i ochrony)
- Fragment zachowanych torów, zatopionych obecnie w nawierzchni asfaltowej
- Historyczna panorama wschodnia z widokiem na XVII-wieczną Twierdzę Wisłoujście i widok północny na Westerplatte –pomnik przypominający historię II Wojny Światowej
- Dok wcięty w teren przyległy obszarowi dawnego cmentarza
- Dojście do lewego brzegu Martwej Wisły obudowane współczesnymi materiałami

Elementy powojenne, współczesne

- Powojenna likwidacja cmentarza, pochówków i współczesna ekshumacja z przewiezieniem na cmentarz w Łostowicach
- Sztucznie usypane wzniesienie w zachodniej części cmentarza
- Fragment betonowego cokołu ogrodzenia we wschodniej części terenu oraz obrzeże klombu (do budowy wykorzystano materiały przedwojenne np. granitowe ciosy, otoczaki pozbierane z terenu po reprofilacji cmentarza, marmurowe kruszywo łupane – po płytach nagrobnych?)
- Współczesna infrastruktura drogowa, niestylowe nawierzchnie niszczące charakter miejsca (asfalt, płyty chodnikowe, współczesne kształtki betonowe)
- Czerwono-biała bariera wokół otwartego doku
- Ceglane, klinkierowe murki oporowe zejścia nad brzeg rzeki
- Granitowy obelisk/płyta naśladująca kształtem nagrobną z inskrypcją informującą o historycznym miejscu

6. Zakładane efekty rzeczowe po wykonaniu konserwacji wybranych elementów przestrzeni parkowej i nadwodnej, głównie reliktyw dawnego cmentarza ewangelickiego i zachowaniu ich w nowej aranżacji

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscu dawnego kultu religijnego i upamiętnienia zmarłych -zakłada obecnie zmianę funkcji na rekreacyjną. Planuje się estetyzację oznaczonego terenu, unowocześnienie, przystosowanie nawierzchni dla spacerowiczów, rowerzystów, osób uprawiających sport. Podczas planowania rekreacji nie można zapomnieć o historii miasta, tej dawniejszej XVII-wiecznej, ale również najnowszej z połowy XX wieku. Zatem proponuje się wyznaczyć miejsca widokowe skierowane na Westerplatte i Twierdzę Wisłoujście. Tereny zielone, w obrębie dawnego cmentarza ewangelickiego, oznaczyć ścieżką/granicą z płyt chodnikowych, opaską, lub krawężnikiem. Należy zadbać o pozostałe relikty cmentarza: betonowy obelisk, starodrzew i¹³ sztuczne

¹³ PKZ oddział w Gdańsku opracowanie/maszynopis: *Ewidencja cmentarzy; cmentarz ewangelicki*, Gdańsk, Nowy Port, ul. Wyzwolenia, listopad 1982, s. 7, III-1, III-2

wzniesienie świadczące o „porządkowaniu” nawierzchni terenu w 1947 roku. Granitowa tablica informacyjna jest oznaczeniem podobnym do ustawionych w innych, ważnych dla miasta historycznych miejscach. Jest estetyczna, czytelna i wbudowana w odpowiednie miejsce. Usunięciu podlegają powojenne detale typu betonowo kamienny cokół ogrodzenia i obrzeże klombu. Naprawie/wymianie należy poddać zniszczone nabrzeże, murki oporowe i zejście nadwodne. Należy usunąć niszczące, współczesne nawierzchnie asfaltowe, wyeksponować fragment historycznego torowiska i poddać estetyzacji barierę doku, przystanki autobusowe itd. Elementy nowe zaprojektować jako estetyczne i funkcjonalne, a zarazem nie zaburzającego odbioru głównych punktów historii miejsca.

Planowane prace winny osiągnąć podstawowe cele:

1. Zachować jak największą część detali/obiektów historycznych, przypominających 100-letnią historię miejsca: betonowy i granitowy element cmentarza, układ terenu cmentarza, starodrzew, torowisko, dok, dojście do nabrzeża,
2. Usunąć przyczyny i skutki destrukcji atmosferycznej w obrębie reliktu przedwojennego (obelisk) oraz profilaktycznie zabezpieczyć przed dalszym niszczeniem w przyszłości
3. Zapewnić odpowiednie warunki ekspozycji zachowanych obiektów historycznych (betonowy obelisk, tory, granitowa tablica, wzniesienie, starodrzew, ogólny układ ścieżek)
4. Elementy niestylowe i zaburzające odbiór –usunąć: na przykład współczesne nawierzchnie, chodniki, murki oporowe wykonane z cegły klinkierowej, cokół betonowy z odciętymi słupkami ogrodzenia, obrzeże klombu itd.
5. Uporządkować teren, wprowadzić estetyczne i funkcjonalne nawierzchnie, wprowadzić nową funkcję publiczną, integracyjną, rekreacyjną
6. Wprowadzenie nowej funkcji nie może przyczynić się do zapomnienia dziejów miejsca, w obszarze dawnego cmentarza, ale również w obrębie ważnych dla miasta obiektów historycznych, które będzie można podziwiać z wyznaczonych punktów obserwacyjnych.

Materiały konserwatorskie proponowane do prac naprawczych muszą „współpracować” z detalami historycznymi i zapewnić trwałość przeprowadzonej renowacji. Aby relikty z betonu, starodrzew, dawne torowisko i inne, przetrwały próbę czasu konieczne jest uporządkowanie, wzmocnienie i poddanie ich zabiegom architektonicznym, budowlanym, konserwatorskim i botanicznym. Zabiegi zaproponowane w niniejszym programie winny podkreślić wartości nadrzędne miejsca: wartość historyczną i estetyczną.

7. Wytyczne konserwatorskie do projektowania

Zabytek architektury i krajobrazu powstały w minionych stuleciach to świadectwo przeszłości oraz zapis historycznych informacji. Dlatego wykonując jakiegokolwiek prace projektowe, naprawcze w obrębie wyznaczonego obszaru należy zachować jak największą ilość oryginału, respektując wszystkie ślady okresów historycznych w zastanej substancji¹⁴. Usuwać jedynie warstwy wtórne, które szkodzą, zacierają formę pierwotną, zaburzają estetykę miejsca i zagrażają dalszej egzystencji dzieła. Głównym kryterium konserwatorskim dla omawianego fragmentu terenu -wschodniej części dzielnicy Nowy Port, jest zachowanie

¹⁴ Karta Krakowska 2000. Biuletyn Informacyjny Dział sztuki, 2000, nr 4; E.C.C.O. Europejska Konfederacja Związku Konserwatorów Restauratorów, Wytyczne Zawodowe II. Kodeks Etyki 11.07.1993. Biuletyn Informacyjny Konserwatorów Dział sztuki, 1998, nr 4, 3, s. 24-28

elementów pierwotnych oraz późniejszych, ale historycznych. **Po wykonaniu analiz konserwatorskich i rozpoznaniu wszystkich problemów nasunęły się następujące wnioski i zalecenia konserwatorskie, które powinny zostać uwzględnione w Projekcie Budowlanym/Architektonicznym:**

- Wszystkie istniejące elementy oryginalne, historyczne należy zachować i poddać pełnej konserwacji
- Części brakujące, zniszczone należy zrekonstruować na podstawie fragmentów istniejących, analogii lub dokumentów historycznych (uszkodzone fragmenty obiektu betonowego, torowisko zamknięte nawierzchnią asfaltową itd.)
- Podstawowym zabiegiem jest zabezpieczenie korony i lica obelisku, to wprowadzenie izolacji od gruntu i hydrofobizacji kończącej prace, zabezpieczające obiekty betonowe przed niszczeniem fizycznym oraz chemicznym.
- Zabiegi należy rozpocząć od oczyszczenia powierzchni betonowych z glonów i mchów, nie tylko ze względów wizualnych, obniżenia zawilgocenia, ale również, aby poznać rozmiar zniszczeń
- Wzmocnić konstrukcyjnie niestabilny obelisk betonowy. Metodykę stabilizacji powinien podać konstruktor-statyk
- Nie projektować tabliczki informacyjnej, czy zdobienia szczytu betonowego obelisku, z uwagi na brak wiedzy, co do formy i wyglądu elementów pierwotnych
- Usunąć korodujący cokół z betonu i obrzeże klombu wykonane z przypadkowych materiałów, naprawiane i zniszczone współcześnie (np. mechaniczne usunięcie stalowych słupków ogrodzenia z pozostawieniem „gniazd” korozji, czyli zagłębień na deszczówkę i śnieg)
- Zachować sztucznie usypany pagórek w zachodniej części realizacji, jako ślad działań powojennych polegających na likwidacji cmentarza
- Wyeksponować w nowej, projektowanej nawierzchni bieg torów (część północno-wschodnia)
- Zadbać o kondycję roślinności/drzew sadzonych tu dla potrzeb cmentarza (ochrona i konserwacja nasadzeń z czasu powstania i istnienia cmentarza)
- Przeprojektować część nadwodną, nawierzchnie ulic, ścieżek, chodników
- Zaprojektować dwa punkty obserwacyjne skierowane na militarny obiekt XVII-wieczny, Twierdzę Wisłoujście oraz miejsce rozpoczęcia działań II Wojny Światowej – Westerplatte

8. Proponowane metody i środki prowadzenia prac konserwatorskich (Technologia Prac Konserwatorskich)

W programie prac konserwatorskich do opisanie poszczególnych prac lub zabiegów konserwatorskich użyto, w sytuacjach tego wymagających, nazw własnych produktów, co wynika z art. 25 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 23-07-2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. [Zagospodarowanie zabytku nieruchomego]

Program Prac konserwatorskich dotyczy **reliktów** dawnego cmentarza ewangelickiego oraz terenu wysuniętego na wschód, w kierunku nabrzeża Martwej Wisły.

9.1. Czynności wstępne

9.1.1. Dokumentacja fotograficzna

Bezpośrednio przed planowaną renowacją wymienionych wyżej detali należy wykonać szczegółową dokumentację fotograficzną obiektów i ich części. Wszystkie zabiegi podczas wykonywania prac również muszą być udokumentowane.

9.1.2. Techniczna ocena elementów historycznych

Przed rozpoczęciem zabiegów należy dokonać przeglądu stabilności betonowego obelisku. Elementy odspojone i grożące odpadnięciem należy zdjąć i przechować. Stan zachowania betonowego obelisku powinien rozpoznać **konstruktor statyk**. Stan zachowania 100-letnich drzew i późniejszych nasadzeń powinien ocenić **dendrolog**.

9.1.3. Miejscowa dezynfekcja

Dezynfekcji należy poddać wszystkie miejsca zawilgocone, zagłębienia, uszkodzenia betonu, które są porażone glonami, porostami, mchami i grzybami. Proponuje się użycie Algatu w przypadku glonów, a Boramonu do grzybów: Boramon C-30; Mycetox M; Mycetox B; Adolit M flüssig, lub tożsamym Preparaty najlepiej nanieść metodą natrysku. Dla wzmocnienia efektu należy profilaktycznie nanieść mieszanki na zagrożone miejsca raz jeszcze przed zakończeniem prac.

9.1.4. Miejscowe wzmocnienie osłabionych elementów historycznych –obelisk (fot. 10,11)

W miejscach, gdzie struktura materiałów przeznaczonych do konserwacji jest na tyle osłabiona, że mogłaby ulec uszkodzeniu lub zniszczeniu w trakcie czyszczenia, usuwania nawarstwień, czy innych zabiegów, należy ją wzmocnić w stopniu umożliwiającym dalszą, bezpieczną pracę. Należy zastosować preparat hydrofilny oparty na tetraetoksylanie mający zdolność wbudowywania się w strukturę materiałów zbudowanych z krzemionki. Optymalnymi warunkami dla prawidłowego przebiegu reakcji wiązania związków tetraetoksylanu jest wilgotność względna powietrza w granicach 50 – 70 %. Materiał przed nasyceniem musi być suchy, a po wprowadzeniu środka chroniony przed nadmierną wilgocią przez okres dwóch tygodni.

Można w tym celu zastosować preparaty np.: Steinfestiger –OH, Silex-OH (Keim), KSE–100 firmy Remmers lub tożsame.

9.2. Konserwacja historycznego betonu

Element betonowy proponuje się naprawić w systemie Ceresit PCC. System służy do kompleksowych napraw różnego typu konstrukcji betonowych i żelbetowych. Umożliwia naprawianie konstrukcji nawet przy ich znacznej destrukcji (mechanicznej czy silnej korozji). Alternatywnie można stosować preparaty innych firm, Remmers, Atlas itd..

9.2.1. Oczyszczenie z luźnych nawarstwień i dezynfekcja

Luźne nawarstwienia, piaski i inne zabrudzenia, które wniknęły/zatrzymały się w ubytkach, szczelinach, otworach np.: po usuniętych niezidentyfikowanego elementu szczytu obelisku, należy usunąć mechanicznie, narzędziem konserwatorskim, odkurzaczem przemysłowym. Konieczne jest poddanie dezynfekcji partii cokołowych/dolnych obelisku i usunięcie/wymycie wodą pod ciśnieniem utworów soli amonowych¹⁵.

9.2.2. Usunięcie wszystkich elementów przyczyniających się do degradacji i przeszkadzających w odbiorze zabytku

Wszystkie elementy szkodliwe, wtórne powinny zostać usunięte z obiektów. Antykorozyjnie zabezpieczyć **stalowe haki** montażowe znajdujące się na szczycie betonowego obelisku. Jednakże zabezpieczenie może być nieskuteczne z uwagi na umiejscowienie haka i brak wiedzy na temat jego montażu. Rozwiązaniem dopuszczalnym jest ich odcięcie za zgodą PWKZ w Gdańsku i zamknięcie otworu otuliną/zaprawą betonową. Po związaniu i wyschnięciu należy wykonać hydrofobizację opisaną poniżej w pkt. 9.10. Należy dodać, że korozja stali bez pierwotnej otuliny jest jednym z powodów niszczenia struktury betonu i objawia się wzdłużnymi rozwarstwieniami w materiale.

¹⁵ Prawdopodobne załatwianie potrzeb, oddawanie moczu przy cokole, za przystankiem

Do stabilizacji korozji stali po odcięciu kotwy (po wstępnym oczyszczeniu i zabezpieczeniu) można użyć roztworów taniny (środek zawierający garbniki), lub mineralną powłokę antykorozyjną Ceresit CD 30, będąca równocześnie warstwą kontaktową. Ten ostatni z wymienionych środków pozwoli na scalenie z zaprawą zamykającą otwory po słupkach. Henkel opracował system naprawy konstrukcji betonowych typu PCC dostosowany do betonów powyżej B 15. Produkty systemu, bazują na spoiwie cementowym modyfikowanym polimerami – stąd nazwa PCC (POLYMER CEMENT CONCRETE czyli beton polimerowo – cementowy).

9.3. Konstrukcyjne wzmocnienie/zabezpieczenie betonowego obelisku

Zastosowanie wytycznych konstruktora do stabilizacji obelisku

Obelisk został pierwotnie zbudowany w taki sposób, że jego dolna część, podstawa jest węższa niż szczyt, a tym samym znacznie mocniej narażona na destrukcję, osłabienie, spękanie, a w konsekwencji przewrócenie się. W pobliżu obiektu leży fragment celolitu/gazobetonu, który miał zapewne tymczasowo podpierać obelisk (fot. 11a). Konieczne jest opracowanie metody konstrukcyjno-statycznej stabilizującej obiekt w celu uniemożliwienia przewrócenia i połamania (fot.10).

9.3.1. „Szycie” oraz iniekcja spękań i rozwarć

Rysy i spękania (fot.10,11) części betonowych uszczelnić przy pomocy iniekcji niskociśnieniowej. Rozkuć rysę usunąć spękanie i skorodowane elementy betonu. Stal zbrojeniową zabezpieczyć w systemie PCC. Otwory iniekcyjne należy wywiercić pod kątem 45 ° do połowy grubości betonu wiertłem o małym przekroju. Otwory umiejscowić około 10 cm od zarysowania. Otwory iniekcyjne wykonać w taki sposób, aby przecinały rysę w połowie grubości ściany. Kierunek iniekcji na powierzchniach pionowych, od dołu do góry, przy czym wyżej położony paker jest otworem odpowietrzającym i kontrolnym. Po ukończeniu prac rysę zasklepić zaprawą systemową na bazie zapraw iniekcyjnych polimerowo-cementowych. Przed wykonaniem iniekcji rysy i szczeliny winny być oczyszczone z kurzu i brudu poprzez zmycie wodą pod wysokim ciśnieniem.

Do naprawy rys i pęknięć w obelisku o szerokości powyżej 6 mm należy zastosować pręty wykonane z austenitycznej stali nierdzewnej o charakterystycznym, helikoidalnym (śrubowym) skręcie produkcji np. firmy Ceresit, czy Remmers,

9.4. Oczyszczanie powierzchni betonowych

Do oczyszczenia powierzchni wzmocnionego, zabezpieczonego konstrukcyjnie **betonu** proponuje się użycie przegrzanej pary wodnej o temperaturze około 120°C podawanej z agregatu pod ciśnieniem około 80 barów. Czyszczenie można wspomagać metodą ścierną. Tu proponuje się zastosowanie metody strumieniowej, suchej i użycie mikropiaskarki z odpowiednim ścierniwem, przy zachowaniu odpowiednio niskiego ciśnienia tak, aby nie zniszczyć powierzchni osłabionych elementów (np. metoda Le Gommage, przy pomocy urządzenia np. Rotec Remmers, „pudrowanie”). **Przed zastosowaniem wybranej metody koniecznie należy przeprowadzić próby czyszczenia, a wyniki przedstawić na komisji konserwatorskiej.** Prawdopodobnie delikatne oczyszczanie strumieniowe trzeba będzie wspomagać miejscowym doczyszczaniem szczotkami ryżowymi.

9.5. Zabezpieczenie obelisku przed rozwojem mikroorganizmów

Przed przystąpieniem do dalszych prac między innymi zabezpieczenia obelisku należy usunąć wszystkie mikroorganizmy, które stanowią jeden z poważniejszych problemów powodujących destrukcję obiektu. Następnie ponownie należy przeprowadzić dezynfekcję w miejscach porośniętych mikroorganizmami. Preparaty biochronne i metodykę pracy podano w pkt. 9.1.3.

9.6. Wzmocnienie struktury

W miejscach, gdzie struktura historycznych betonów nadal jest osłabiona, ma tendencję do łuszczenia się, a wręcz osypywania, należy je powtórnie wzmocnić. Proponuje się zastosowanie hydrofilnego preparatu opartego na tetraetoksylanie metodą nasycania przez pędzlowanie. Można zastosować preparaty np.: Steinfestiger –OH, Silex-OH (Keim), KSE–100 firmy Remmers lub tożsame. Należy pamiętać, że optymalnymi warunkami dla prawidłowego przebiegu reakcji wiązania związków tetraetoksylanu jest wilgotność względna powietrza w granicach 50 – 70 %. Materiał przed nasyceniem musi być suchy, a po wprowadzeniu środka chroniony przed nadmierną wilgocią przez okres dwóch tygodni.

9.7. Wypełnianie ubytków w betonie, w koniecznym zakresie

Miejsca mocno zdeintegrowane, tam, gdzie istnieje ryzyko wykruszenia się fragmentu osłabionego betonu należy wzmocnić przez podklejenie/nasączenie preparatem klejącym, akrylowym, wodorozcieńczalnym np. Mowilith, lub związać klamrą nierdzewną (w zależności od wielkości ubytku i jego umiejscowienia), a następnie nałożyć zaprawę mineralną, imitującą strukturę, kolor lica materiału. Ubytki przekraczające 60% należy zbroić i wypełniać warstwowo. Do wypełniania ubytków w betonie proponuje się zastosować beton odpowiednio przygotowany o podobnych parametrach wytrzymałościowych, optycznych lub zaprawy systemowe, stosowane w technologii konserwacji zabytków np.: Restauro-Top firmy Keim, Restauriermörtel firmy Remmers lub preparaty tożsame, np. gruboziarnistą zaprawę do napraw betonu, przy głębokości ubytków od 30 do 100 mm, Ceresit CD 26.

Trzeba pamiętać o dobraniu odpowiednich parametrów zaprawy mineralnej imitującej beton zbliżonych do parametrów miejsca wypełnianego, ale również o tym, że zabytkowy beton przez dziesiątki lat znajdował się w ekspozycji zewnętrznej, a części fundamentowe znajdują się w gruncie.

9.8. Izolacje przeciwwodne

Po odkopaniu ściany fundamentowej¹⁶, betonowej, należy oczyścić jej powierzchnię przy pomocy szczotek drucianych, uzupełnić ubytki, wyrównać podłoże. Następnie wykonać izolację pionową z np.: ze szlamu mineralnego zbudowanego na mikrokrzemionce np. Elastoschlämme 2K firmy Remmers. lub z powłoki firmy Ceresit CR 166. Masa służy do przeciwwilgociowego oraz przeciwwodnego uszczelniania niezasolonych podłoży mineralnych (również betonu). Można ją stosować na zewnątrz, na podłoża odkształcalne i nieodkształcalne. Nadaje się do uszczelniania konstrukcji zagłębionych w gruncie. Powłoka CR 166 jest odporna na parcie negatywne.

Elastyczność CR 166 zapewnia **wypełnianie rys** o szerokości ok. 1 mm. Zaprawa opóźnia proces karbonizacji i stanowi skuteczną ochronę antykorozyjną dla betonu przed warunkami atmosferycznymi.

9.9. Demontaż betonowego cokołu oraz obrzeża klombu

Fragment betonowego cokołu oraz obrzeża klombu zbudowano z przypadkowych materiałów odnalezionych po reprofilacji gruntu. Granitowe ciosy, otoczaki i ułamki kamienne zalano, w sposób niestaranny, betonem. Uformowano miejsca dla stalowych rur podtrzymujących przeszła ogrodzenia. Współcześnie ogrodzenie zdemontowano pozostawiając kłopotliwy fragment cokołu. Proponuje się dokończyć współczesny zamysł demontażu i usunąć powojenne monolity: cokół oraz obrzeże klombu - obecnie mocno zniszczone (fot. F-a,b).

9.10. Hydrofobizacja

Hydrofobizacja jest zabiegiem kończącym proces konserwacji. Ma ona na celu zabezpieczyć powierzchnię obiektu przed działaniem wody opadowej, czy rozbryzgowej. Zmniejsza się w ten sposób stopień zawilgocenia struktury i lica elementu, a zarazem zwiększa

¹⁶ W pierwszej kolejności należy uzyskać opinię konstruktora na temat stabilności obelisku)

odporność na zabrudzenia. Zabieg można wykonać przy pomocy pędzla metodą przykładania mokrego narzędzia i przesycania materiału. Hydrofobizację wykonuje się gotowymi preparatami hydrofobowymi na bazie alkilotrietoksylanów, np. metylotrietoksylanie. Aby uzyskać właściwy efekt obiekt przed zabiegiem należy osuszyć. Proponuje się zastosowanie preparatu firmy Keim – Lotexan N, lub Remmers - Funcosil SL, Optolith - Optosan HydroSilan, Optosan Silan. Można zastosować preparaty tożsame.

By zachować fakturę betonu, a jednocześnie zabezpieczyć przed czynnikami atmosferycznymi, można wykonać na naprawionej powierzchni hydrofobizację za pomocą preparatu Ceresit CT 9 lub Ceresit CT 13. Przed aplikacją powłoki hydrofobowej należy odczekać kilka dni, aby naprawiona powierzchnia wyschła. **Efekt na niewielkim fragmencie okazać na komisji konserwatorskiej.**

9.11. Ekspozycje i aranżacje

Obiekt zabytkowy zyskuje wartość, jeżeli po prawidłowym wykonaniu wszystkich zabiegów renowacyjnych oryginalne i historyczne detale zostaną we właściwy sposób wyeksponowane. Fragmenty przedwojennego elementu betonowego planowanego do dalszej ekspozycji na terenie dawnego cmentarza, będzie pełnić rolę „świadka historii” i przypominać historyczną funkcję terenu, podobnie, jak układ terenu oraz zieleń wysoka. Obelisk po renowacji opisaney powyżej, zabezpieczony we właściwy sposób, zyska ochronę i szansę na przetrwanie przez kolejne lata w dobrej kondycji. Warunkiem jest stały monitoring i działania profilaktyczne zatrzymujące ewentualne oznaki niszczenia. Najważniejsze jest, aby wraz z wprowadzeniem nowej funkcji wokół wytypowanych elementów stanowiących o estetyce, kulturze, ochronie cmentarza -nie zatracić charakteru miejsca – wyciszenia i odpoczynku pod stuletnimi drzewami obecnego parku (fot. 5,7,9). Przede wszystkim należy zachować zasadę współistnienia elementów historycznych ze współczesnymi.

9.12. Dokumentacja konserwatorska, powykonawcza

Zgodnie z wymogami konserwatorskimi wykonawca prac powinien sporządzić powykonawczą dokumentację opisową oraz fotograficzną. Musi ona ilustrować stan obiektów bezpośrednio przed zabiegami, w trakcie trwania prac oraz po ich zakończeniu. Dokumentacja powinna wyraźnie wskazywać na użyte w trakcie renowacji metody i środki oraz zawierać profilaktyczne uwagi dla użytkownika obiektu.

10. Uwagi końcowe

10.1. Prace konserwatorskie powinny być wykonywane w jednym systemie renomowanej firmy produkującej preparaty i materiały konserwatorskie. Wszystkie zabiegi przy omawianych obiektach historycznych można powierzyć jedynie specjalistycznym ekipom, posiadającym doświadczenie w realizacjach zadań związanych z konserwacją zabytków, a w szczególności przeszkolonych w stosowaniu systemów naprawczych i preparatów chemicznych przez producentów. Nad pracami musi czuwać osoba posiadająca odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje do kierowania pracami konserwatorskimi, do pełnienia nadzoru konserwatorskiego i budowlanego przy realizacji obiektów zabytkowych.

10.2. Program prac konserwatorskich winien być uzupełniany i korygowany w trakcie trwania prac, w miarę poszerzania wiedzy o obiekcie i stanie jego zachowania. Wszelkie zmiany programu wymagają akceptacji autorki opracowania i urzędu Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku.

10.3. Zaprogramowane prace winny być wykonywane w okresie sprzyjających warunków atmosferycznych, umożliwiających naturalne wysychanie materiałów, przy temperaturze powietrza, przez całą dobę, nie mniejszej niż +5°C.

10.4. Wszystkie materiały użyte do prac powinny posiadać stosowne atesty bądź certyfikaty.



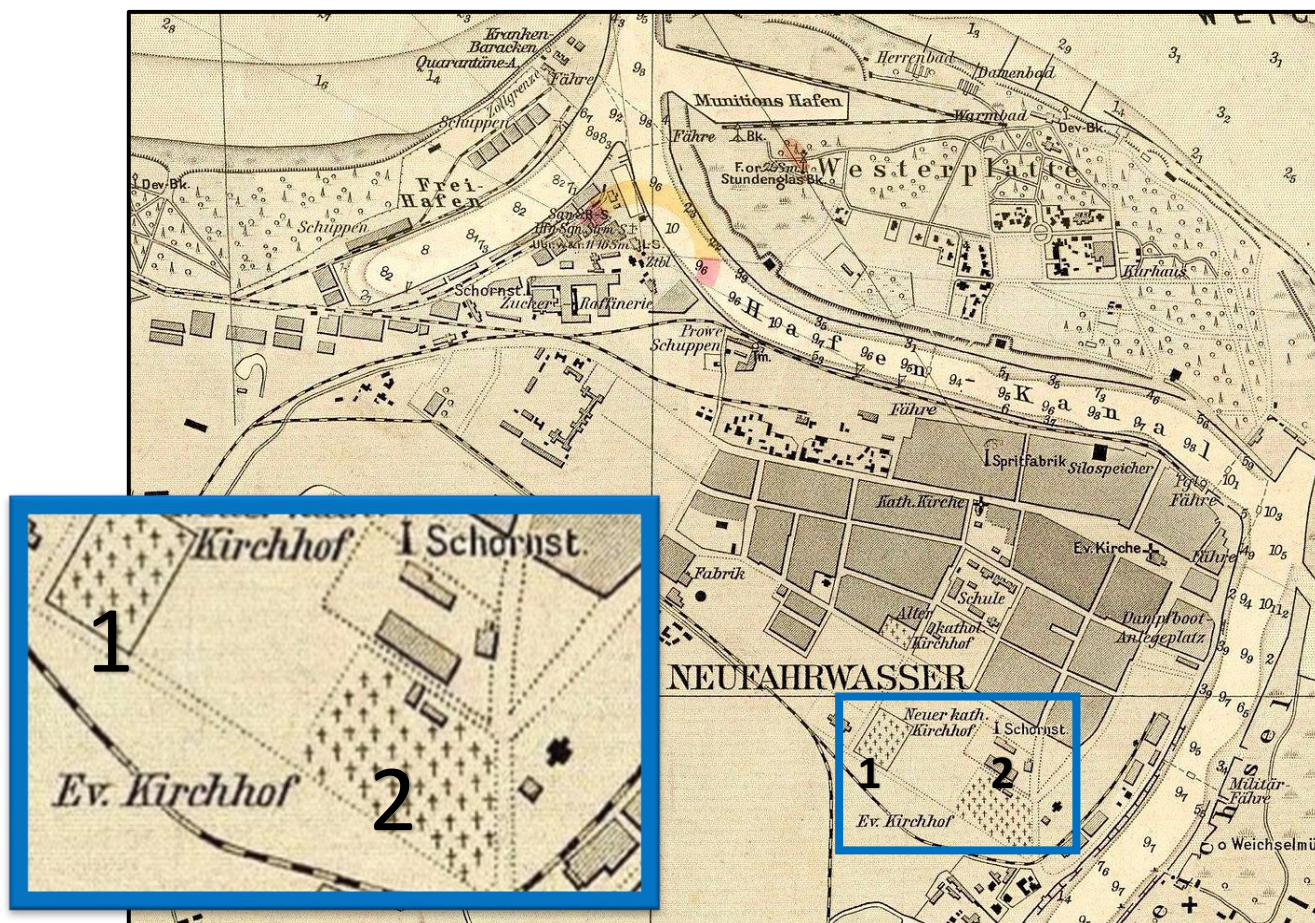
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fotografie współczesne wykonała Ewa Jachnicka

Fotografie archiwalne/dawne plany pozyskano

z biura DIOGENES STUDIO,

które wykonało kwerendę historyczną



1. 1909 rok – istniejące cmentarze; katolicki (1) i ewangelicki (2)

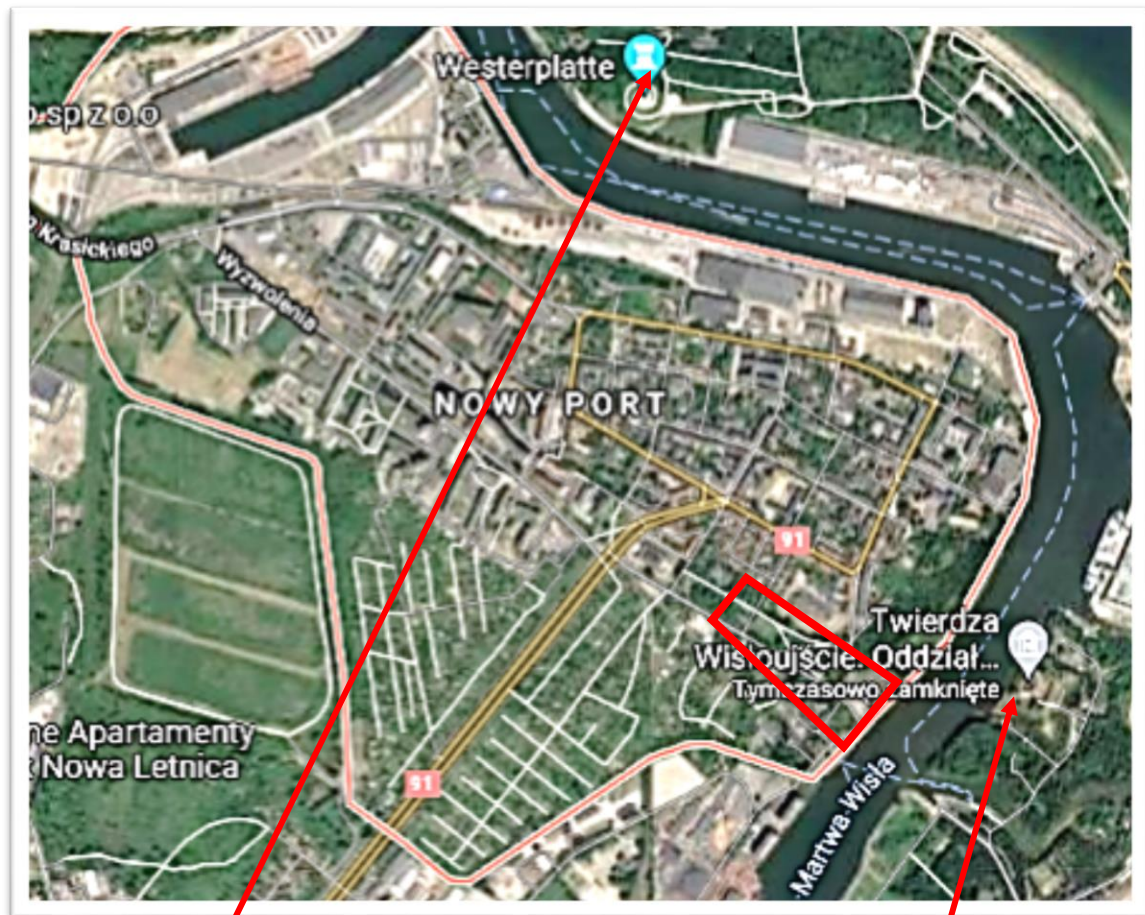
https://pl.wikipedia.org/wiki/Nowy_Port#Zabytki

NOWY PORT/DANZIG-NEUFAHRWASSER

2. Widok współczesny – miejsce dawnego cmentarza ewangelickiego (1689-1947)
zaznaczone na współczesnym planie

<https://www.google.com/maps/place/Nowy+Port,+Gdańsk/@54.3974819,18.6599849,2337m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x46fd0cae9bab39d7:0x48b3138e26b7b03a!8m2!3d54.4010157!4d18.6640287>





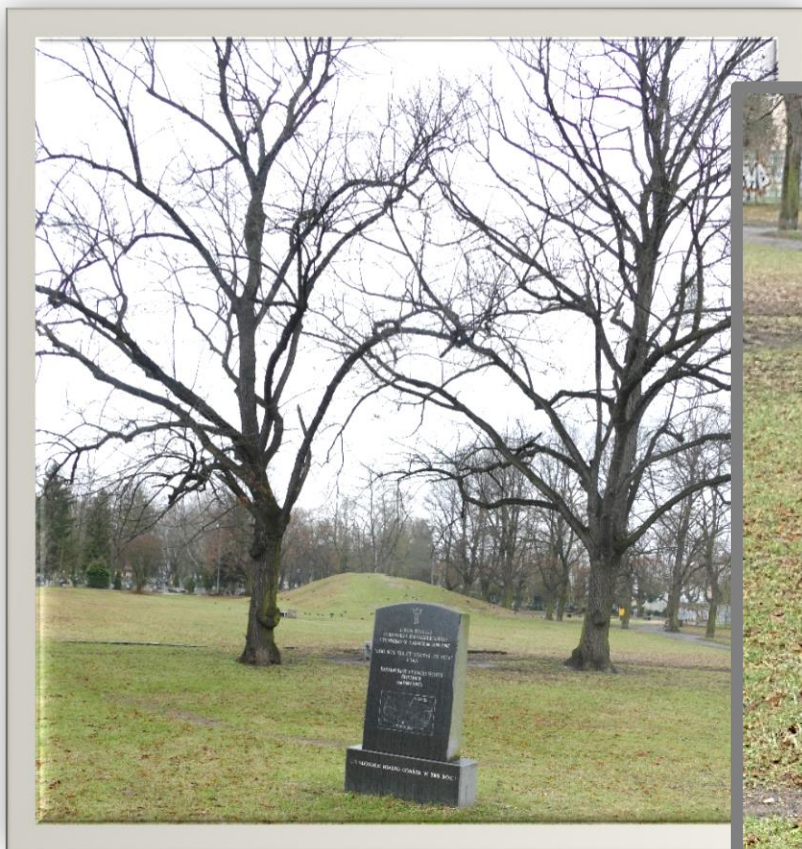
3. Zbliżenie na gdańską dzielnicę Nowy Port, z trzech stron otoczoną akwenami wodnymi. Granice dzielnicy wyznacza różowa linia. W obrębie terenu, w części widokowej poza granicami działki, znajdują się największe gdańskie miejsca historii: wspomnienie wojen XVII-wiecznych i tych z połowy XX wieku; **Twierdza Wisłoujście** oraz **Westerplatte**. Historyczny teren po dawnym miejscu kultu, cmentarzu ewangelickim znajduje się między ważnymi dla Gdańska zabytkami.



ul. Władysława IV

4. Zbliżenie na teren pod planowaną funkcję rekreacyjną, z jednoczesnym uwzględnieniem miejsc pamięci, ważnych dla historii Gdańska.

Projekty koncepcyjne -
(rozwiązania projektowe)
z dokładnie określonym
zakresem zadania
opracowała pracownia
projektowa:
DIOGENES STUDIO Sp. z o.o.



5,6. Teren dawnego cmentarza ewangelickiego, który został upamiętniony przez miasto w **2008 roku** (granitowa tablica z opisem miejsca -posadowiona w południowej części terenu dawnego cmentarza)

Cmentarz istniał na placu między ul. Wyzwolenia (od południa), ul. Jana Długosza, Władysława IV (od wschodu), istniejącym cmentarzem katolickim należącym do parafii św. Jadwigi Śląskiej (od zachodu) i zajezdnią tramwajową przy ul. Marynarki Polskiej (w części północnej).

7,8. Teren dawnego cmentarza ewangelickiego w części wschodniej. Pozostałości **betonowego cokołu ogrodzenia i obrzeże klombu (?)** (okres powojenny).





9. Część południowa dawnego cmentarza – widok na zachód, na ulicę Wyzwolenia.

10. Niezidentyfikowany, **betonowy obelisk** usytuowany we wschodniej części terenu dawnego cmentarza.



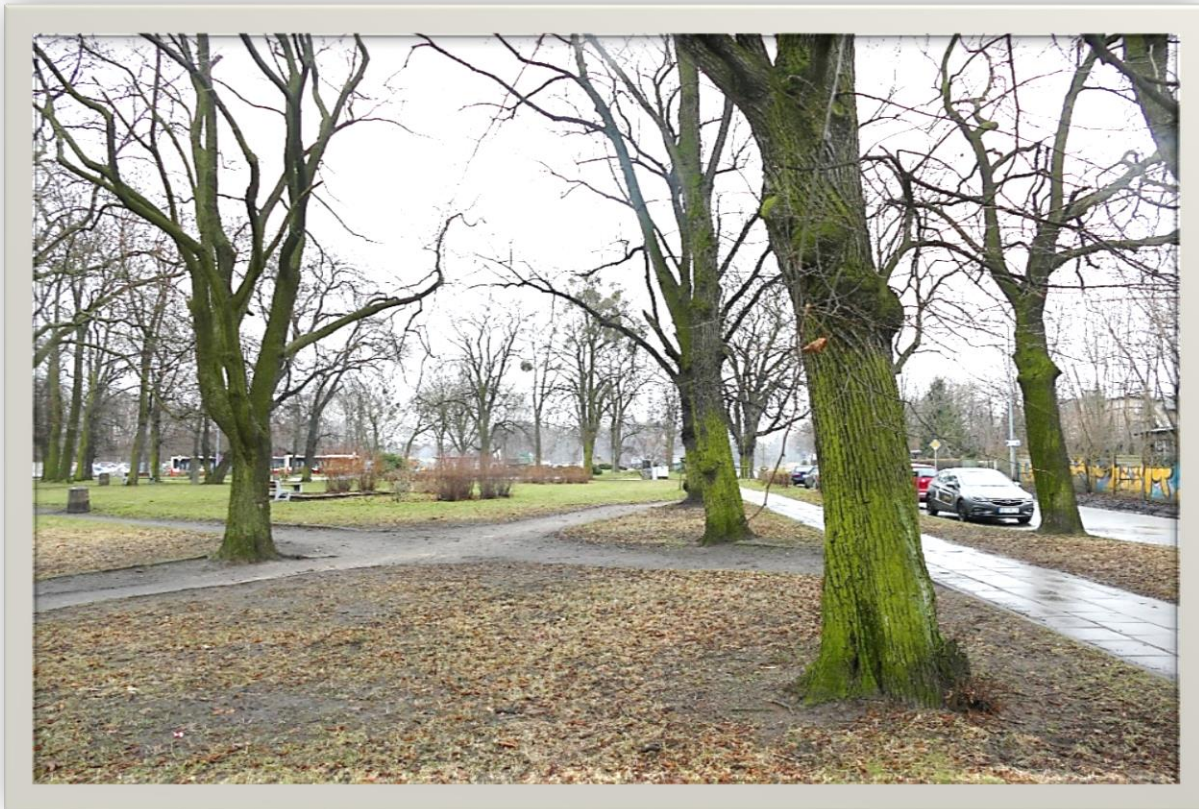
11. Zbliżenie na miejsce po tabliczce(?)
Kotwa stalowa po brakującej części szczytowej obelisku.



Obelisk wykonano z zaprawy cementowej
z marmurowym, białym kruszywem łamanym
– rozwiązanie typowe dla 20-lecia
międzywojennego



11a. Trudny do określenia
fragment elementu wykonanego
z zaprawy mineralnej, porowatej
(podobieństwo do „celolitu” –
materiału znanego w latach 20-
tych XX wieku).



12. Starodrzew i alejki uformowane po 2008 roku (wschodnia część terenu dawnego cmentarza ewangelickiego).

13,14. Zachodnie nabrzeże Martwej Wisły i części portowej (w pobliżu wschodniej granicy cmentarza). Współczesne, ceglane i betonowe elementy cokołowe, schody i nawierzchnie wytypowane do wymiany, zgodnie z projektem.



Teren dawnego cmentarza

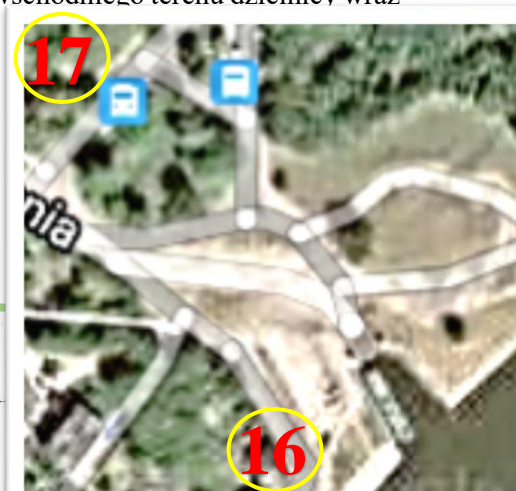


15. Fragment murka oporowego i betonowego chodnika – elementy współczesne, zniszczone, projektowane do wymiany.





16. Fragment doku w zakresie adaptacji i aranżacji architektonicznej wschodniego terenu dzielnicy wraz z obszarem dawnego cmentarza ewangelickiego. Widok na zachód



17. Widok z terenu cmentarza na port i przystań -panorama w kierunku wschodnim



Umowa:
2305-03-2021

Tom:
12/2305-03-2021/

Nazwa przedsięwzięcia inwestycyjnego:

"Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w ramach projektu Rewitalizacja obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku"

Nazwa inwestycji:

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu nadwodnego w Nowym Porcie

Nazwa opracowania:

Opinia geotechniczna, dokumentacja badań podłoża, projekt geotechniczny

Kategoria obiektów budowl:

Kategoria XXV – elementy dróg
Kategoria XXVI – sieci
Kategoria VIII – inne obiekty – elementy małej architektury

Adres inwestycji:

Gdańsk, ul. Wyzwolenia, ul. Marynarki Polskiej, ul. Władysława IV, ul. Starowiślna
Jednostka ewidencyjna: 226101_1, M. Gdańsk
Obręb ewidencyjny: 0061, dz. nr.: 214, 240, 249, 239, 291, 300, 312/5
Obręb ewidencyjny: 0060, dz. nr.: 306/6

Inwestor:

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
80-560 Gdańsk, ul. Żaglowa 11

Opracował:

mgr Eryk Lamparski



Gdańsk, czerwiec 2021r.

Zał. O-2

OPINIA GEOTECHNICZNA DOKUMENTACJA BADAŃ PODŁOŻA PROJEKT GEOTECHNICZNY

Nr egz.

**OPINIA GEOTECHNICZNA
I DOKUMENTACJA BADAŃ PODŁOŻA
oraz PROJEKT GEOTECHNICZNY
dla projektu zagospodarowania przestrzeni publicznej placu
nadwodnego w ramach projektu rewitalizacji
obszaru Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście
w Gdańsku
woj. pomorskie**

Dokumentator

mgr Eryk Lamparski
nr upr CUG VII-0609

Gdańsk, czerwiec 2021 r

ZAWARTOŚĆ

A. Część opisowa

1. Tekst

B. Część graficzna

1. Mapa dokumentacyjna
2. Objasnienia znaków i symboli
3. Legenda przekrojów geotechnicznych
4. Przekroje geotechniczne

1. OPINIA GEOTECHNICZNA

Niniejszą opinię opracowano na zlecenie Firmy Projektowej „Diogenes Studio”, Gdańsk, ul. Mierosławskiego 27.

Opracowanie wykonano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. *„w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych”* (Dziennik Ustaw z d. 25.04.2012 r. poz. 463). Stwierdzone warunki gruntowo-wodne należą do prostych. Jednak ze względu na głębokość posadowienia proponuje się inwestycję zaliczyć do II kategorii geotechnicznej. Z tego względu opracowano poniższą „Dokumentację Badań Podłoża...” oraz „Projekt...”.

2. DOKUMENTACJA BADAŃ PODŁOŻA

2.1. ZAKRES PRAC

Punkty badawcze w terenie wytyczono metodą domiarów prostokątnych do istniejącej sytuacji na podstawie mapy sytuacyjno-wysokościowej dostarczonej przez Zleceniodawcę.

W ramach prac polowych wykonano:

- 10 otworów badawczych do głębokości 3,0 m ppt wraz z odkrywkami.

Podczas prac polowych prowadzono badania makroskopowe przewiercanych warstw gruntów oraz obserwacje występowania wód gruntowych.

W ramach prac kameralnych opracowano:

- mapę dokumentacyjną z naniesionym punktami badawczymi oraz liniami przekrojów geotechnicznych;
- przekroje geotechniczne wraz z odkrywkami;
- legendę do przekrojów wraz z tabelą parametrów geotechnicznych;
- niniejszą część tekstową wraz z wnioskami geotechnicznymi.

2.2. POŁOŻENIE TERENU.

Teren badań położony jest w Gdańsku w rejonie ulic Wyzwolenia i Władysława IV.

Pod względem geomorfologicznym stanowi fragment piaszczystego fragmentu delty Martwej Wisły.

2.3. WARUNKI GRUNTOWO-WODNE.

W podłożu pod powierzchnią warstwą nasypów o różnej miąższości najczęściej do 1,1-1,2 m ppt występują deltowe piaski drobne.

Woda gruntowa do głębokości badań występuje w piaskach na głębokości od 1,7-2,7 m ppt.

Schematyczny układ warunków gruntowych pokazano na załączonych przekrojach geotechnicznych (Zał. Nr 4).

2.4. CHARAKTERYSTYKA GEOTECHNICZNA PODŁOŻA GRUNTOWEGO.

W podłożu dokumentowanego terenu występują grunty rodzime zróżnicowane genetycznie oraz parametrami fizyko-mechanicznymi. W związku z tym zaliczono je do odmiennych warstw geotechnicznych. Wartości charakterystyczne parametrów geotechnicznych wydzielonych warstw ustalono na podstawie badań makroskopowych i terenowych, doświadczeń własnych i zależności korelacyjnych metodą „B” i „C” zgodnie z normą PN-81/B-03020 „Posadowienie bezpośrednie budowli” i podano jako tzw. „wyprowadzone”. (zgodnie z PN-EN 1997-1 Eurokod 7). Wartości charakterystyczne parametrów geotechnicznych wydzielonych warstw podano w tabeli stanowiącej załącznik nr 3.

Wydzielono następujące warstwy:

Warstwa geotechniczna Ia

- obejmuje piaski drobne w stanie średniozagęszczonym o $I_D^{/n/} = 0,50$.

Warstwa geotechniczna Ib

- obejmuje grunty j.w. lecz w stanie zagęszczonym o $I_D^{/n/} = 0,70$

2.5. WNIOSKI GEOTECHNICZNE.

- 2.5.1. W podłożu placu nadwodnego występują od powierzchni stare nasypy. Ich miąższość może być zróżnicowana. Otaczające plac drogi są obecnie asfaltowe.
- 2.5.2. Poniżej powierzchniowych nasypów występują grunty nośne nadające się do bezpośredniego posadowienia.
- 2.5.3. Stan wód gruntowych dotyczy czasu prac polowych. Może on ulegać pewnym wahaniom zależnym od pór roku oraz ilości opadów.

3. PROJEKT GEOTECHNICZNY.

3.1. Prognoza zmian właściwości podłoża gruntowego

W podłożu pod powierzchniową warstwą nasypów występują deltowe grunty nośne tj. piaski drobne.

Woda gruntowa do głębokości badań występuje w piaskach na głębokości od 1,7-2,7 m ppt.

Właściwości podłoża gruntowego nie zmieniają się podczas wykonywania inwestycji ani w trakcie eksploatacji pod następującymi warunkami:

- przewody ewentualnej kanalizacji sanitarnej zostaną prawidłowo i szczelnie połączone wzajemnie ze sobą, zgodnie z zaleceniami producenta.

Zasyпка nad przewodami zostanie wykonana z gruntu piaszczystego prawidłowo zagęszczona.

3.2. Określenie obliczeniowych parametrów geotechnicznych

Wartości obliczeniowych parametrów geotechnicznych należy przyjąć zgodnie z załącznikiem nr 3.

3.3. Określenie częściowych współczynników bezpieczeństwa do obliczeń geotechnicznych

Do obliczeń geotechnicznych należy przyjąć następujące współczynniki bezpieczeństwa:

- Dla parametrów geotechnicznych warstw gruntowych współczynniki materiałowe 0.9 lub 1.1 przy czym w poszczególnych obliczeniach stosuje się bardziej niekorzystną wartość współczynnika.

3.4. Określenie oddziaływania od gruntu

Podstawowymi oddziaływaniami geotechnicznymi w przypadku budowy kanalizacji sanitarnej są:

- Obciążenia od ciężaru i parcia gruntu.

- Przemieszczenia podłoża wywołane osiadaniem. Obciążenia od ciężaru i parcia gruntu mogą być pominięte w obliczeniach. Przemieszczenia podłoża wywołane osiadaniem dotyczą zasypki gruntowej nad przewodami. Przemieszczenia te są minimalizowane poprzez staranne, warstwowe zagęszczenie zasypki.

3.5. Przyjęcie modelu obliczeniowego podłoża gruntowego, a w prostych przypadkach projektowego przekroju geotechnicznego

Z uwagi na prosty przypadek wykonano przekroje geotechniczne, które załączono do dokumentacji (Zał. Nr 4).

3.6. Obliczenie nośności i osiadania podłoża gruntowego oraz ogólnej stateczności

Ponieważ obciążenia dodatkowe wynikające z budowy ewentualnej kanalizacji lub wodociągu nie będą większe od dotychczasowych obciążeń od gruntu, nie przewiduje się wykonywania dodatkowych obliczeń nośności i osiadania podłoża gruntowego oraz ogólnej stateczności.

3.7. Ustalenie danych niezbędnych do zaprojektowania inwestycji

Niezbędne dane geotechniczne do zaprojektowania inwestycji przedstawiono w formie tabelarycznej do niniejszego opracowania, załącznik nr 3.

3.8. Specyfikacja badań do zapewnienia wymaganej jakości robót ziemnych i specjalistycznych robót geotechnicznych

Należy przeprowadzić następujące badania niezbędne do zapewnienia wymaganej jakości robót ziemnych:

- Odbiór geotechniczny podłoża w dnie wykopu budowlanego;
- Kontrola zagęszczenia zasypki nad przewodami przy użyciu płyty dynamicznej lub sondy dynamicznej.

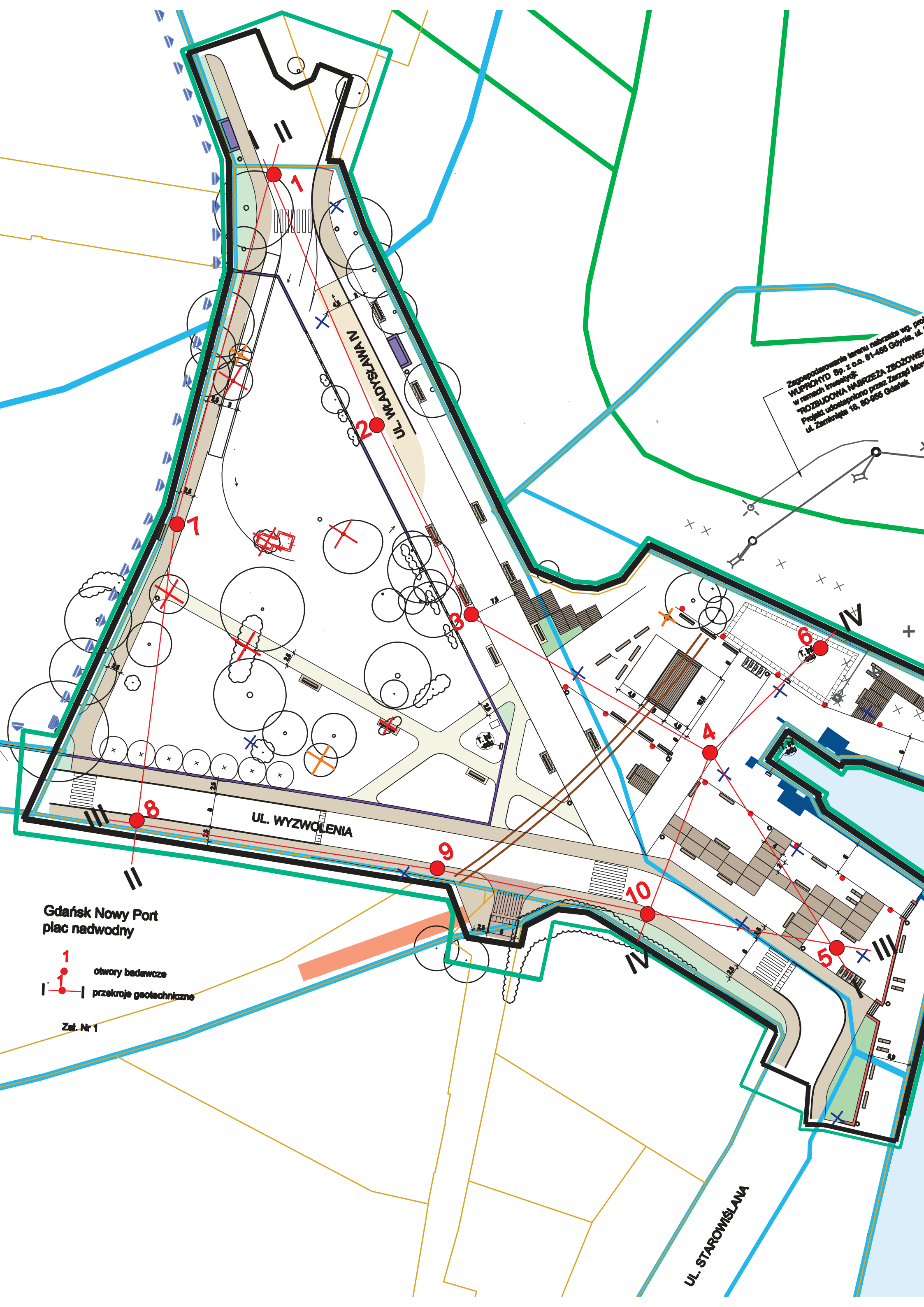
3.9. Określenie szkodliwości oddziaływania wód gruntowych na obiekt i sposób przeciwdziałania tym zagrożeniom

Materiał, z którego wykonane są rury kanalizacji sanitarnej jest odporny na działanie wody. Ponadto w rozpatrywanym terenie podczas wierceń woda gruntowa występowała do głębokości badań na głębokości 1,7-2,7 m ppt.

3.10. Określenie zakresu niezbędnego monitorowania wybudowanego obiektu budowlanego, obiektów sąsiednich i otaczającego gruntu niezbędnego do rozpoznania zagrożeń mogących wystąpić w trakcie robót budowlanych lub w ich wyniku oraz w czasie użytkowania obiektu

W terenie zabudowanym, jeśli odległość obiektu sąsiedniego od krawędzi wykopu jest mniejsza od 3hw (hw oznacza głębokość wykopu) należy przeanalizować potencjalne zagrożenia. Ocena zagrożeń obejmuje wpływ wykopu na stateczność obiektów sąsiednich. W odniesieniu do projektowanej inwestycji zagrożenia mogą dotyczyć najbliższych budynków. Projekt kanalizacji sanitarnej powinien określać warunki realizacji wykopu i rodzaje przewidywanych zabezpieczeń. W przypadku stwierdzenia zagrożeń dla budynków, projekt wykopu powinien określać, na których budynkach sąsiadujących powinny zostać założone repery, umożliwiające geodezyjne monitorowanie ewentualnych przemieszczeń. W przypadku pojawienia się nadmiernych przemieszczeń kierownictwo budowy musi podjąć natychmiastowe środki zaradcze.

Niniejsze opracowanie jest zgodne z Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. 2012 nr 0, poz. 463) oraz normą Eurokod 7 – PN-EN 1997-1:2008 – Projektowanie geotechniczne.



Zagospodarowanie terenu nabrzeża wg. projektu
WUFPROHYD Sp. z o.o. 81-456 Gdynia, ul.
w ramach inwestycji:
"ROZBUDOWA NABRZEŻA ZBOŻOWEJ"
Projekt udostępniono przez Zarząd Morski
ul. Zamknięta 18, 80-065 Gdańsk

Gdańsk Nowy Port
plac nadwodny

- 1 otwory badawcze
- 1 przekroje geotechniczne

Zal. Nr 1

UL. STAROWISŁAWA

UL. WYZWOŁENIA

UL. WADYSŁAWA IV

Objaśnienia symboli użytych na przekrojach geotechnicznych i kartach dokumentacyjnych, profilach otworów oraz wykresach sondowań

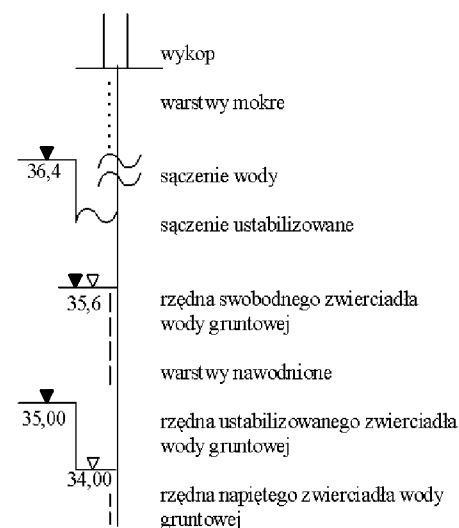
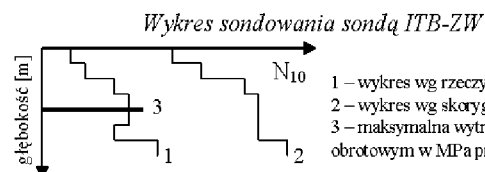
1	nB(skład)	nasyp budowlany (i jego skład)
2	nN(skład)	nasyp nie odpowiadający wymaganiom budowlanym
3	Gb	gleba
4	D	drewno
5	Δ	muszle
6	H	próchnica
7	T	torf
8	Nm	namul
9	Nmp	namul piaszczysty
10	Kr	kreda jeziorna
11	Gy	gytia
12	Wb	węgiel brunatny
13	p _H	piasek próchniczny
14	K	kamień
15	Ż	żwir
16	Po	pospółka
17	Zg	żwir gliniasty
18	Pog	pospółka gliniasta
19	Pr	piasek gruby
20	Ps	piasek średni
21	Pd	piasek drobny
22	P _{fl}	piasek pylasty
23	Pg	piasek gliniasty
24	Πp	pył piaszczysty
25	Π	pył
26	Gp	głina piaszczysta
27	G	głina
28	G _{fl}	głina pylasta
29	Gpz	głina piaszczysta zwięzła
30	Gz	głina zwięzła
31	Gtz	głina pylasta zwięzła
32	I _p	il piaszczysty
33	I	il
34	I _{fl}	il pylasty
35	C	gruz ceglany
36	W	wapnienie

(+)	domieszki
//	przewarstwienia
I _L	charakterystyczne wartości stopnia plastyczności gruntów
I _D	charakterystyczna wartość stopnia zagęszczenia
—	przypuszczalna granica zalegania nasypów
— —	linia podziału technicznego podłoża
×	próbka gruntu o naturalnym uziarnieniu NU
•	próbka gruntu o naturalnej wilgotności NW
□	próbka gruntu o nienaruszonej strukturze NNS
Δ	próbka wody
N — S	kierunek przekroju
A — B	rzut projektowanego bud. na przekrój z ilością kond. A-rzut bezpośredni B-rzut pośredni
1	nr otworu wiertniczego
28,10	rzędna wylotu otworu

zwierciadło wody gruntowej wyinterpretowanie między otworami na podstawie obserwacji z okresu wierceń

— I poziom
— — II poziom

- UWAGI:**
1. n (skład nasypu bez podawania geotechnicznej oceny – brak kryteriów)
 2. Symbol H (humus) przy gruntach od nr 15 do poz. 34 oznacza grunty próchniczne. np.: PdH – piasek drobny próchniczny.
 3. Symbol Bw oznacza grunty burowęgłowe. np.: ΠBw – pył burowęgłowy.

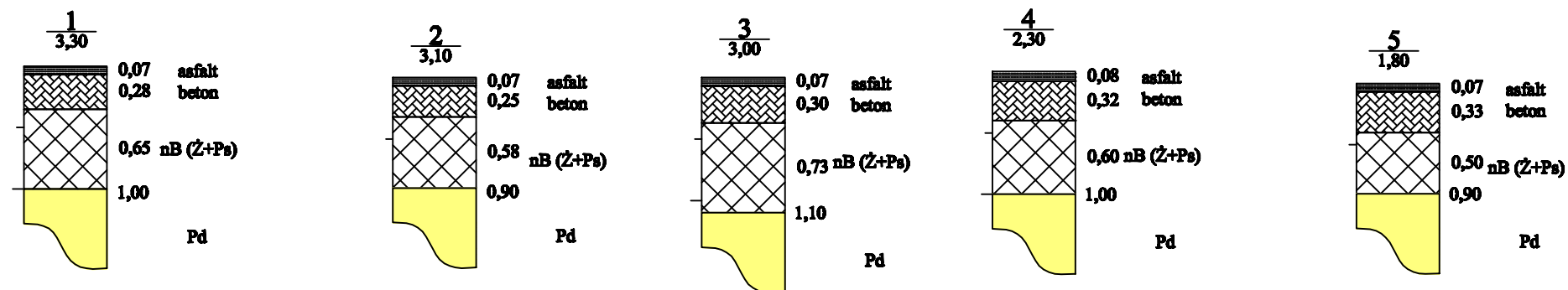


Stan gruntu:

- ln luźny
szg średniozagęszczony
zg zagęszczony
zw zwarty
pzw półzwarty
tpl twardoplastyczny
pl plastyczny
mpl miękkoplastyczny
pl płynny

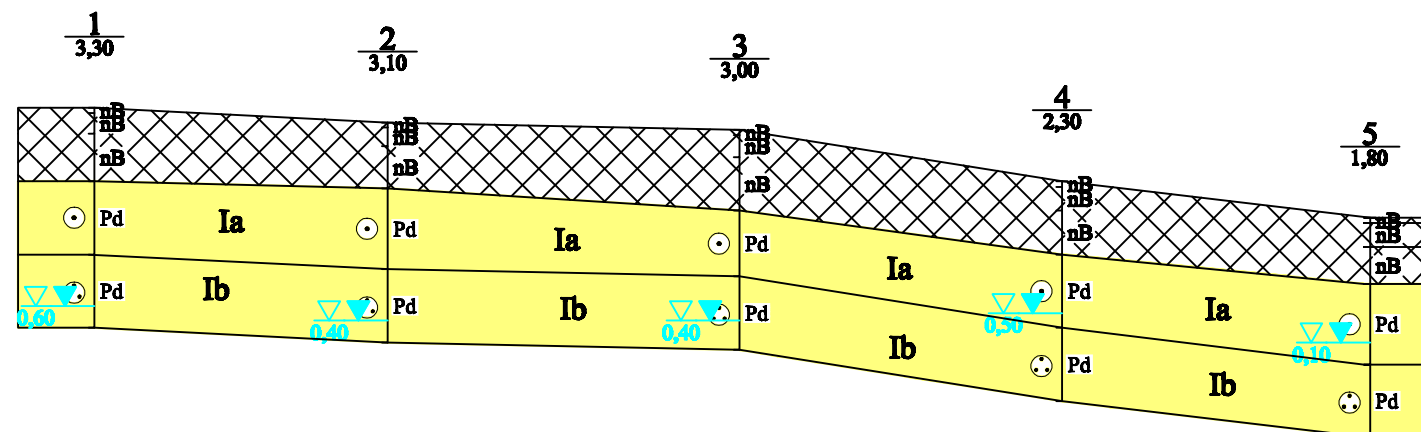
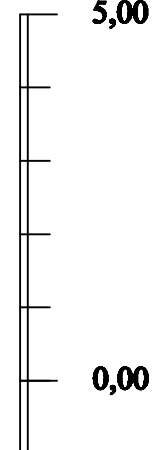
Wilgotność:

- su suchy
mw mało wilgotny
w wilgotny
m mokry
nw nawodniony

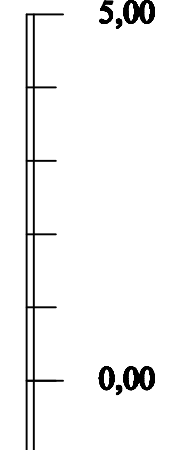


I ————— I

Wysokość
w mnpm
5,00



Wysokość
w mnpm
5,00

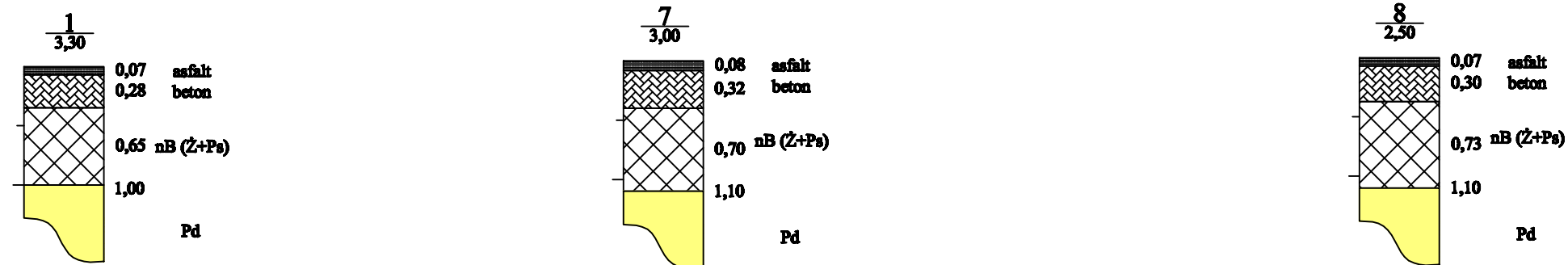


Odl. w m	3,00	40,00	3,00	48,00	3,00	44,00	3,00	42,00	3,00
Głęb. w m	3,00		3,00		3,00		3,00		3,00

skala pion: 1:100
poz. 1:1000

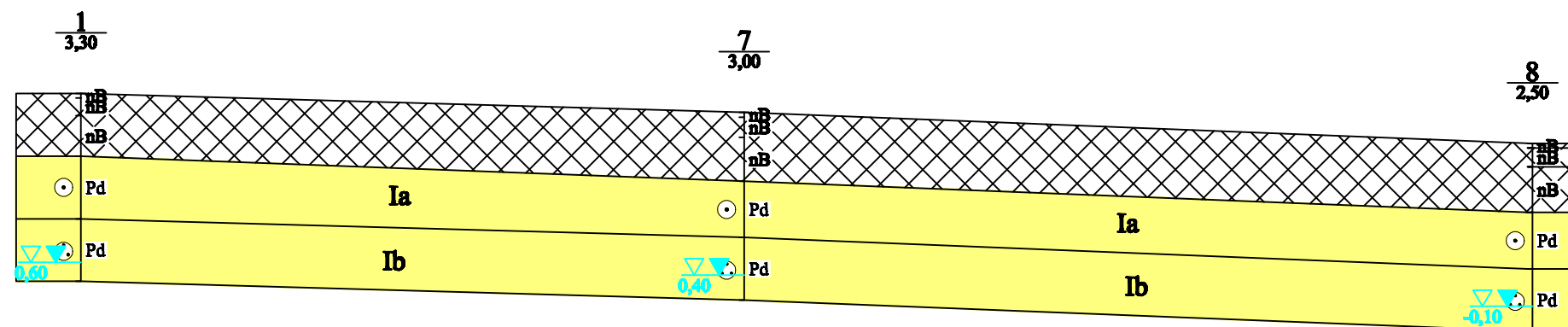
Gdańsk Nowy Port - plac nadwodny

Załącznik Nr 4.1

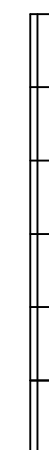


II ————— II

Wysokość
w mnpm
5,00



Wysokość
w mnpm
5,00

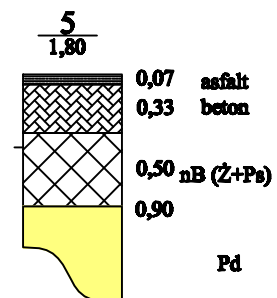
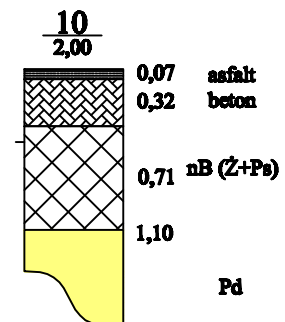
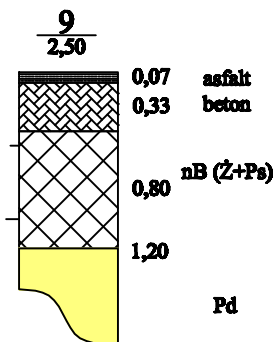
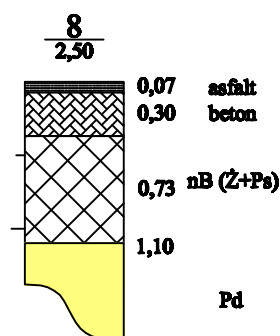


Odł. w m		53,00		63,00	
Głęb. w m	3,00		3,00		3,00

skala pion: 1:100
poz. 1:500

Gdańsk Nowy Port - plac nadwodny

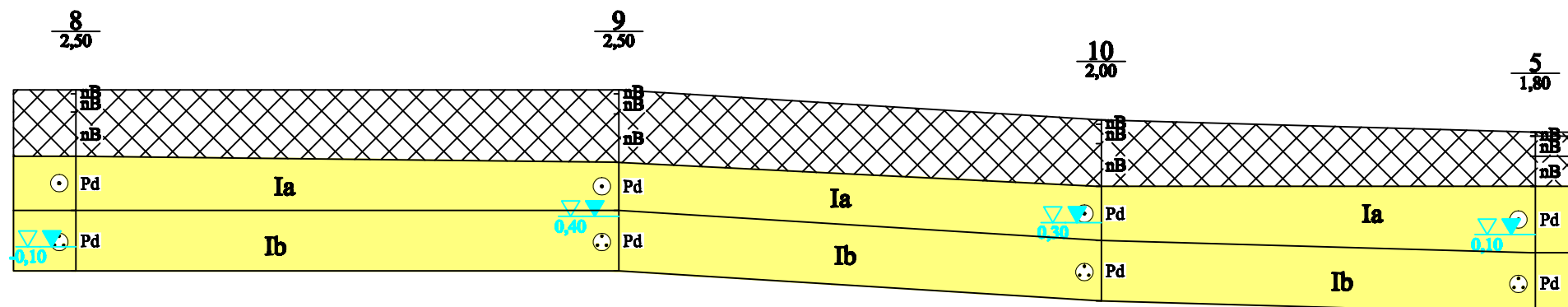
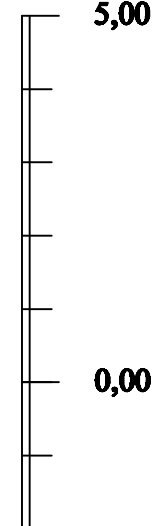
Zał. Nr 4.2



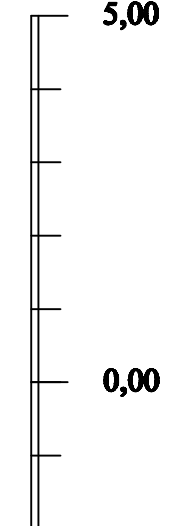
III

III

Wysokość
w mnpm
5,00



Wysokość
w mnpm
5,00

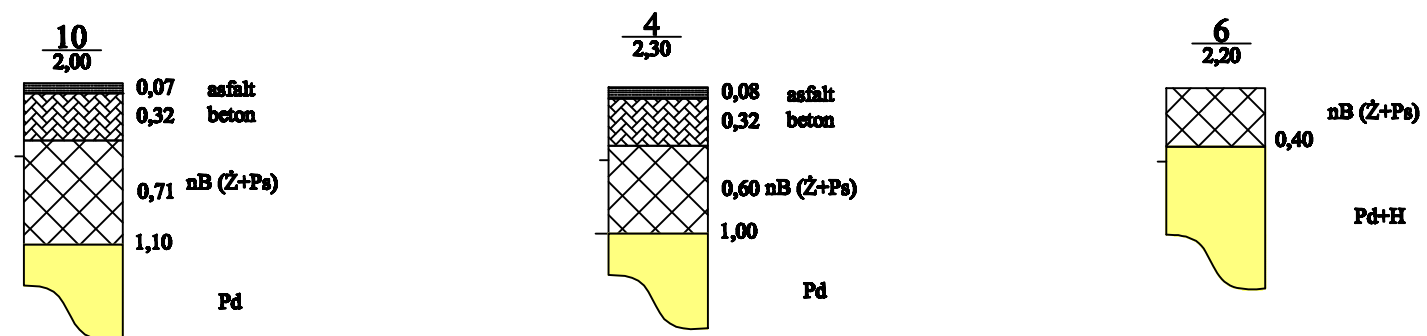


Odl. w m		45,00		40,00		36,00	
Głęb. w m	3,00		3,00		3,00		3,00

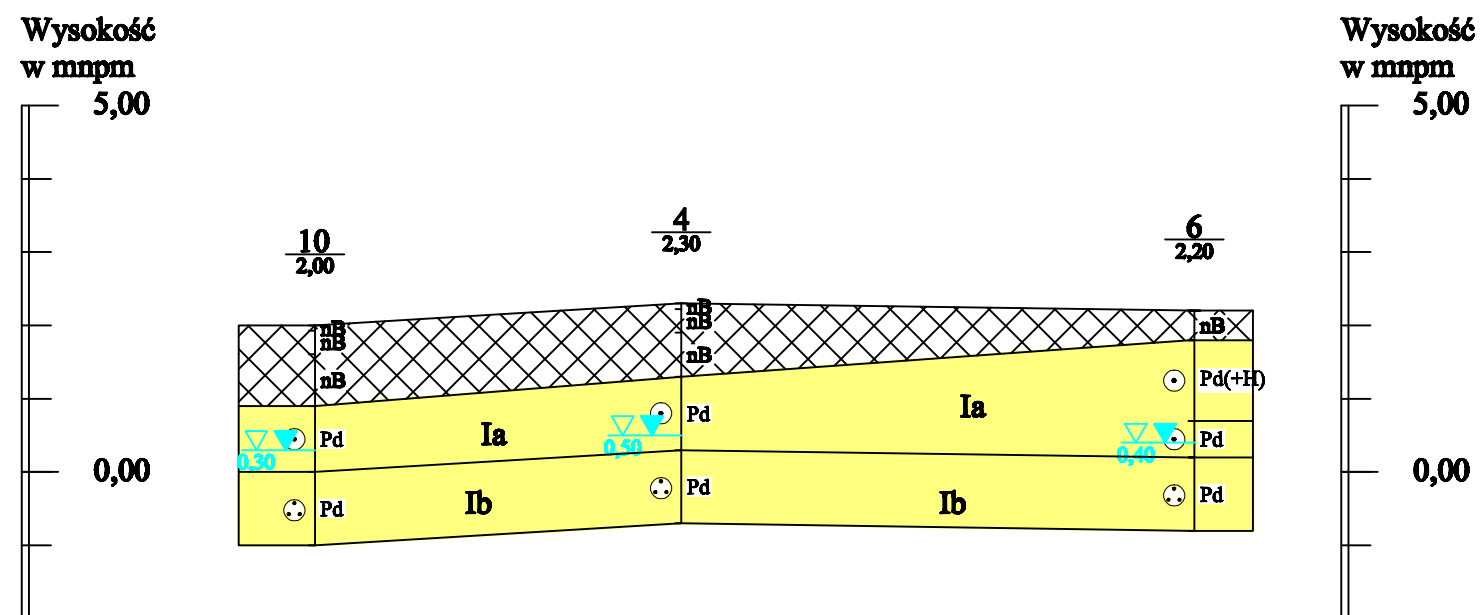
skala pion: 1:100
poz. 1:500

Gdańsk Nowy Port - plac nadwodny

Zał. Nr 4.3



IV — IV



Odł. w m	25,00	35,00
Głęb. w m	3,00	3,00

skala pion: 1:100
poz. 1:500

Gdańsk Nowy Port - plac nadwodny

Zał. Nr 4.4